

კედე გეგმედი

პიესა ოთხ მოქმედებად

თარგმნა
აკაკი გეგმედი

მოქმედი პირები

იორგენ ტესმანი, სახელმწიფო სტიპენდიანტი კულტურის ისტორიაში.
ჰედა, მისი მეუღლე.

იულიანა ტესმანი, იორგენის მამიდა.

ფრაუ ელვსტედი.

ასესორი ბრაკი.

აილერტ ლევბორგი.

ბერტა, ტესმანების მოსამსახურე ქალი.

მოქმედება წარმოებს ტესმანის აგარაკზე, ქალაქის დასავლეთ გარეუბანში.

პირველი მოქმედება

ფაქიზად და დიდის გემოვნებით მოწყობილი ფართო სასტუმრო ოთახი. ჭარბობენ მუქი ფერები. უკანა კედელზე, გადაწეულ ფარდებს შორის, ჩანს განიერი ღია კარი, ამ კარის იქით მომცრო ოთახი, რომელიც ისეთივე გემოვნებითაა მოწყობილი, როგორც სასტუმრო ოთახი. დარბაზის მარჯვენა კედელზე სხვა კარია, წინა ოთახისაკენ. მის პირდაპირ ჩანს შუშაბანდიანი კარი — აგრეთვე გადაწეული ფარდით. მინებში მოჩანს გადახურული აივანი და შემოდგომის ფოთლებშეყვიკილებული ხეები.

სასტუმრო დარბაზში სუფრაგადაფარებული მრგვალი მაგიდა დგას, ვარშემო სკამებია. მარჯვენა კედელთან დგას ფართო, შავი შორენკეცის ლუმელი, მის გვერდით კი მაღალზურგიანი სავარძელი, ერთი მცირე ბალიშიანი სკამი ფეხისთვის და ორიც ჩვეულებრივი სკამი. სიღრმეში მარჯვენა კუთხესთან მიდგმულია მომცრო დივანი და პატარა მრგვალი მაგიდა. წინ, მარცხნივ, თითქმის ზედ კედელთან, სხვა დივანია. შუშაბანდიან კართან ფორტეპიანო დგას. პატარა კარის ორსავე მხარეს თაროედებია, ზედ თიხისა და მაიოლიკის მოჭიქული სათამაშოები დგას.

შიდა ოთახის უკანა კედელთან ჩანს დივანი, მაგიდა და წყვილი სკამი. ამ დივანის პირდაპირ, ზემოთ, გენერლის ფორმაში გამოწყობილი მშვენიერი, წარმოსადეგი მოხუცი კაცის პორტრეტი ჰკიდია. მაგიდის თავზე კი — ლამაზი მქრქალი რძისფერი მინის სარქველით.

სასტუმრო ოთახი მოფენილია თაიგულებით. ზოგი თაიგული სკამებზე აწყვია ორივე ოთახის იატაკი დაფარულია ნოხებით. დილაა. ოთახს ანათებს შუშაბანდიდან შემოჭრილი მზის სხივები.

ი უ ლ ი ა ნ ა ტ ე ს მ ა ნ ი ქოლგით. შემოდის წინა ოთახიდან. უკან მოჰყვება ბერტა, რომელსაც ქალაქში გახვეული თაიგული მოაქვს. ფროილან ტესმანი სასიამოვნო და გულკეთილი ქალი ჩანს, 65 წლისა იქნება. უბრალოდ, მაკრამ გემოვნებით აცვია. ქუფსა და მუქ საგარეო სამოსელს ატარებს. ბერტა უბრალო, სოფლური იერის ხანშესული შინაბერაა.

ტ ე ს მ ა ნ ი (შედის ოთახში, კართან შეჩერდება, ხმადაბლა). უიმე, რაღა ვქნა! მგონია, ჯერაც არ ამდგარან!

ბერტა (აგრეთვე დაბალი ხმით). აკი მოგახსენეთ, ქალბატონო! აბა განსაჯეთ, რა გვიანი ღამე იყო, როცა გემი მოვიდა! მერე კიდევ, რამდენი იჯახირა ახალგაზრდა ქალბატონმა ბარგის გახსნაზე, ვიდრე მოსასვენებლად წაბრძანდებოდა! ღმერთო, ეს ხომ საშინელება იყო!

ქ-ნი ტესმანი. დიახ, დიახ, სწორედ აგრეთა... ბარემ ვაცალოთ, კარგად გამოიძინონ! მაგრამ, აქ რომ გამოვლენ, დილის სუფთა ჰაერი მაინც დავახვედროთ (ზიდის შუშთან კართან და ფართოდ აღებს.)

ბერტა (მაგიდასთან, არ იცის, რა უყოს თაიგულს). ღმერთო სახიერო, რა ვუყო ამ თაიგულს? — აქ ხომ არ ემჯობინება, ქალბატონო? (თაიგულს ფორტეპიანოზე ათავსებს.)

ქ-ნი ტესმანი. აბა შენ იცი, ჩემო საყვარელო ბერტა! დღეიდან ახალი ბატონები გყავს. შენი არ ვიცი და მე კი, ღმერთმა იცოდეს, საშინლად მიმძიმს შენი დაშორება...

ბერტა (თითქმის ტირილით). ახლა ჩემიც იკითხვით, ქალბატონო! რა უნდა გითხრათ? მე ხომ ამდენი ბედნიერი წელი გამიტარებია თქვენს სამსახურში!

ქ-ნი ტესმანი. რა გაეწყობა, ბერტა! ღმერთის თავედები, სხვა გზა არა გვაქვს, ისევ ბედს უნდა დავემორჩილოთ. ხომ ხედავ, იორგენს შინაურობაში ძლიერ ესაჭიროები. უშენოდ ვერ გაძლებს. ბავშვობიდანვე მიჩვეულია, რომ ერთთავად მისთვის ზრუნავ.

ბერტა. განა არ ვიცი, ქალბატონო, მაგრამ ლამის ჭკუიდან შევიშალო, ჩვენი ავადმყოფი რომ გამახსენდება. საბრალო ქალი სრულიად უმწეოდ დარჩა! და ახლა უცბად წამოსკუბდება ახალი გოგო, რომელიც თავის სიცოცხლეში ვერ ისწავლის ავადმყოფის მოვლას.

ქ-ნი ტესმანი. ოჰ, ამას კი ვასწავლი. თანაც მთავარ საქმეს ჩემს თავზე ვიდებ. გესმის თუ არა? ჩემი ბედშავი დის დარდი სულაც ნუ გექნება, ჩემო ძვირფასო ბერტა.

ბერტა. ეჰ, მარტო ეს რომ მაწუხებდეს, ქალბატონო, რა მიჭირს! ჩემდა ჭირად რაღაც შიში ამეკიდა, ვაითუ ახალგაზრდა ქალბატონს საკმაოდ ვერ ვასიამოვნო-მეთქი!

ქ-ნი ტესმანი. დამიდგეს თვალი — პირველ ხანებში შეიძლება ასეც მოხდეს და ისეც, რა ვუყოთ მერე...

ბერტა. ოჰ ეტყობა, ძლიერ ჭირვეულია.

ქ-ნი ტესმანი. ეგა თქვი და! მაშ როგორ გინდა, გენერალ გაბლერის ასულია! უნდა გენახა, ქალო, რა განებივრებულ ცხოვრებას

იყო მიჩვეული გენერლის სიცოცხლეში! განა არ გახსოვს, როგორ მიაქენებდა ხოლმე ცხენს მამის გვერდით? შავი მაუდის გრძელი სერთუკი რომ ეცვა? მერე რა ფრთები ჰქონდა ქუდზე დარჭობილი!

ბერტა. ჰოდა — მაგას ვიფიქრებდი? — არა, ღმერთო სამართლიანო! აზრადაც ვინ გაივლებდა მაშინ, რომ ეს ზვიადი გენერლის ასული ჩვენს ბატონ კანდიდატს ცოლად გაჰყვებოდა!

ქ-ნი ტესმანი. ამას არც მე ვფიქრობდი. მაგრამ ასე კი მოხდა... დამაცა, ბერტა, რომ არ დამავიწყდეს: იორგენს დღეიდან კანდიდატს ნულარ დაუძახებ, ბატონი დოქტორი-თქო, გესმის?

ბერტა. დიახ, იგივე მითხრა ახალგაზრდა ქალბატონმაც — ღამით — როგორც კი კარებში ფეხი შემოდგეს. განა ეს მართალია, ქალბატონო?

ქ-ნი ტესმანი. რალა თქმა უნდა, მართალია. რით ვერ გაიგე, რომ ქალბატონმა ის საზღვარგარეთ დოქტორი გახადა... ესე იგი, როგორ ვითხრა, ახლა, ამ მოგზაურობის დროს, გესმის? ამის შესახებ მე თვითონაც არაფერი ვიცოდი, ვიდრე გუშინ გემიდან გადმოსვლისას იორგენმა არ მიაშობო.

ბერტა. ოჰ, აბა რა იქნებოდა! ამისთანა სწავლულისაგან, როგორც იორგენია, რაც გინდა გამოხვალ. მაგრამ სწორედ ვითხრათ, არასგზით არ ვიფიქრებდი, რომ ასეთი მეცნიერი ექიმობას იკადრებდა.

ქ-ნი ტესმანი. ექიმობასო? არა, ბერტა, იორგენი ასეთი დოქტორი არ გეგონოს, სხვანაირი დოქტორია. (მრავალმნიშვნელოვნად გადააქნევს თავს.) მოიცადე, მალე ალბათ სხვა წოდებითაც მოგიხდება მისი განდიდება.

ბერტა. რასა ბრძანებთ? მაინც რანაირად ქალბატონო?

ქ-ნი ტესმანი (იციხის). ჰმ! ეჰ, ამას შენ ვინ გეტყვის! (გრძნობით.) ახ, ღმერთო დიდებულო! ნეტავ, შესძლებოდა ჩემს განსვენებულ ძმას იოხუმს, ერთი საფლავიდან წამოწეულიყო და თავისი თვალით ენახა, რა კაცი დადგა მისი პატარა ბიჭუნა! (გარშემო მიმოიხედავს.) მაგრამ ამას რას ვხედავ? გამიგონე, ბერტა — რისთვის აგიხსნია ავეჯიდან შალღებები? რატომ გააკეთე ეს?

ბერტა. მოწყალე ქალბატონმა ასე მიბრძანა. დასანახავად მეზარებაო სკამებზე გადაფარებული შალითები.

ქ-ნი ტესმანი. მაშ, აბა, ყოველდღე შინ დარჩენას აპირებენ?

ბერტა. რა მოგახსენოთ, ასე გამოდის — რაკი ახალგაზრდა ქალ-

ბატონმა ასე ბრძანა. თვითონ მას კი — ბატონ დოქტორს არაფერი უთქვამს.

უკანა ოთახიდან, მარჯვენა მხრიდან, ღიღინით გამოჩნდება იორგენ ტესმანი. ხელში ღია ცარიელი ჩემოდანი უჭირავს. საშუალო ტანის ახალგაზრდა კაცია, 33 წლისა, რაპდენადმე მსუქანი, ჩასხმული. მრგვალი, მხიარული, კეთილი სახე აქვს. ჭერა თმა და წვერი, სათვალეს ატარებს. აცვია შილიფად, თავისუფლად და დაუღვევრად.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. მშვიდობის დილა, მშვიდობის დილა, იორგენ!

ტ ე ს მ ა ნ ი (ღია კარებში). მამიდა იუღია! ძვირფასო მამიდა იუღია! (მოუახლოვდება და ხელს ართმევს.) გრძელი გზა გამოგივლია ამ დილა-ადრიან. მზეს აპყოლიხარ! ხომ მშვიდობაა?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. შვილო იორგენ, აბა დაფიქრდი, როგორ იქნებოდა, რომ თქვენთვის არ დამეხედა.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო, მართლა, როგორ იქნება, რომ ერთი ღამე მაინც რიგიანად მოისვენო!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. აჰ, ეს ჩემთვის არაფერია!

ტ ე ს მ ა ნ ი. ხომ მშვიდობით მიხვედი გუშინ ღამით ნავსადგურიდან ჰა?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. როგორ არა — მადლობა უფალს! ბატონმა ასესორმა ისეთი გულკეთილობა გამოიჩინა, რომ ზედ სახლის კარამდე მიმაცილა.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ძალიან ვწუხდით, რომ ჩვენს ეტლში ვერ მოგათავსეთ, მაგრამ შენ თვითონ ხედავდი, რამდენი ყუთი ჰქონდა ჰედას... ხომ არ დავტოვებდით!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო, მართლაც, უთვალავი ყუთი ჰქონდა.

ბ ე რ ტ ა (ტესმანს). ხომ არ შევიდე მოწყალე ქალბატონთან და ვკითხო — იქნებ რამე დახმარება სჭირდება?

ტ ე ს მ ა ნ ი. არა, გმადლობ, ბერტა, აცალე, ნუ შეწუხდები. როცა დასჭირდები, თვითონვე დაგიძახებს — ასე ბრძანა ქალბატონმა.

ბ ე რ ტ ა (გაღის მარჯვნივ). ჰო, ეგრე იყოს.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მოიცა, ბარემ ეს ჩემოდანიც გაიტანე.

ბ ე რ ტ ა (ართმევს). სხვენზე ავიტან. (გაღის წინა ოთახიდან გარეთ.)

ტ ე ს მ ა ნ ი. მამიდაჩემო, წარმოიდგინე — მთელი ჩემოდანი სავსე იყო მარტო ასლებით. მერწმუნე, დასაჯერებლად ძნელია, რამდენი

მასალა დავაგროვე სხვადასხვა არქივებში. სულ ძველი, შესანიშნავი საქმეებია, კაცი თავსა და ბოლოს ვერ გაუგებდა.

ქ-ნი ტესმანი. ჩანს დროს უქმად არ კარგავდი, იორგენ, საქორწინო მოგზაურობაშიც კი.

ტესმანი. დიახ, ეს კი შემძლია დავიტრაბახო, მაგრამ მოიხადე ქუდი, მამიდაჩემო! ასე! მოდი, ეს ბაფთები გავუხსნა, ხომ?

ქ-ნი ტესმანი (ვიდრე იორგენი ქუდს ბაფთებს უხსნის). ახ, ღმერთო მწყალობელო! — სწორედ ის დრო მაგონდება, როცა ჩვენს სახლში იყავი.

ტესმანი (ხელში ატრიალებს ქუდს). მამიდაჩემო, ეს რა მშვენიერი, მოხდენილი ქუდი შეგიძენია!

ქ-ნი ტესმანი. ეს ჰედას გულისათვის შეგიძინე.

ტესმანი. ჰედას გულისათვის? როგორ?

ქ-ნი ტესმანი. ისე, რომ ჰედას არ შერცხვეს, თუ ჩვენ ქუჩაში ერთად მოგვიხდება გავლა.

ტესმანი (ლოყაზე ხელს უსვამს). ყველაფერს რომ მოიხაზრებ ხოლმე, ჩემო კეთილო მამიდა იუღია! (დადებს სკამზე ქუდს). ახლა კი, მოდი, მოგკალათდეთ ამ სავარძელში შინაურულად და ჰედას გამოსვლამდე ტკბილად ვიბაასოთ. (ორივე ჯდება. ქ-ნი ტესმანი ქოლგას ათავსებს დივანის კუთხეში.)

ქ-ნი ტესმანი (იღებს ტესმანის ორსავე ხელს და შეჰყურებს) ახ, რა ბედნიერი ვარ, რომ ისევ გნახეს ჩემმა თვალებმა! რომ ისევ სული გიდგია. იორგენ! ჩემი ნეტარხსენებული იოხუმის შვილიყო!

ტესმანი. ახლა მეც მკითხე! ძლივს, როგორც იყო, ისევ გნახე, მამიდაჩემო! შენ ხომ დედისა და მამის მაგიერობას მიწევდი მუდამ! ჩემი ჭირი და ლხინი კალთით გიტარებია.

ქ-ნი ტესმანი. განა არ ვიცი, შვილო, რომ შენი მოხუცი მამიდები ყოველთვის კეთილი გულით გიყვარდა!

ტესმანი. მამიდა რინა როგორღაა? არ მომჯობინდა?

ქ-ნი ტესმანი. ახ, არა შვილო, რას ამბობ — საცოდავს მიკეთებისა არა ეტყობა რა. ისევ ისე წევს, როგორც წინა წლებში, მაგრამ უფალმა ინებოს, რომ ცოტა ხნით ცოცხალი შევინახო! თორემ უიმი-სოდ სულ თავგზა დამებნევა და სწორედ ვერც კი გავარკვევ, თუ რა ვუყო ამ ჩემს საოხრე თავსა. მეტადრე ახლა, როცა შენთვის საზრუნავი აღარა მაქვს.

ტ ე ს მ ა ნ ი (ზურგზე ხელს უსვამს). ჰო, ჰო, ჰო, კარგია, გეყოფა!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (უცხად იცვლის ხმას). არა, ვინ იფიქრებს, რომ შენ ახლა ცოლიანი კაცი ხარ, იორგენ! და რომ შენ ყველას წაართვი ჰედა გაბლერი! აბა, დაფიქრდი! მომჯადოებელი ჰედა გაბლერი — რომელსაც ამდენი თაყვანისმცემელი ჰყავდა!

ტ ე ს მ ა ნ ი (თვითკმაყოფილების ღიმილითა და ნახევრად სიმღერით). დიახ, ეჭვი არ მეპარება, რომ ქალაქში ცოტა მეგობარი როდი მყავს ისეთი, შურით რომ სკდება. ხომ ასეა?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ვერ წარმოვიდგენდი, რომ ასე გასჭიმავდი საქორწინო მოგზაურობას. კარგა ხუთი-ექვსი თვე გასტანა...

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჩემთვის ეს ერთგვარად სამეცნიერო მოგზაურობაც იყო. რამდენი არქივი გადავქექე! რამდენი წიგნი გადავიკითხე!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ოჰ, რაღა თქმა უნდა! (შინაურულად, დაბალი ხმით). გამიგონე, იორგენ — ისე, რამე განსაკუთრებული არაფერი გაქვს ჩემთვის სათქმელი?

ტ ე ს მ ა ნ ი. მოგზაურობის ირგვლივ?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო.

ტ ე ს მ ა ნ ი. იმაზე მეტი, რასაც გწერდი, არაფერი ვიცი. დოქტორი რომ გავხდი, ეს გუშინ გიამბე.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. კი, ეს უკვე ვიცი, მე სულ სხვა რამე მინდა გკითხო... აი, მომავალში, რაიმე იმედები თუ გაქვს?

ტ ე ს მ ა ნ ი. იმედები?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ღმერთმანი, იორგენ... მე ხომ შენი მოხუცებული მამიდა ვარ!

ტ ე ს მ ა ნ ი. რა თქმა უნდა, მაქვს იმედები, რრგორ არა!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო და ეგრე!

ტ ე ს მ ა ნ ი. მე მაქვს საუკეთესო იმედები — უახლოეს ხანში პროფესორი უნდა გავხდე.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. აჰ, პროფესორი! კი, შვილო...

ტ ე ს მ ა ნ ი. ან კი რატომ უნდა დავფარო, როცა ნამდვილად ვიცი, რომ პროფესორი ვერქნები! მაგრამ, ჩემო გამორჩეულ მამიდა იულია, ეს ხომ შენ თვითონაც კარგად იცი?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. (ჩაიციწვხს). ოღონდაც, შენ მართალი ხარ. (ხმას იცვლის.) მაგრამ ჩვენ მოგზაურობის ირგვლივ ვაპირებდით მასლაათს. ამაზე ხომ დიდძალი ფული დაიხარჯა, იორგენ?

ტესმანი. რას იზამ! ბედზე დიდი სტიბენდია მომცეს, და ამან ძალიან გამიმართა ხელი.

ქ-ნი ტესმანი. მაინც ვერ გამიგია, როგორ მოახერხე ისე, რომ ორივეს გეყოთ.

ტესმანი. დიახ, დიახ, ამის ვაგება არც ისე იოლია. არა თუ?

ქ-ნი ტესმანი. მით უმეტეს, თუ ქალთან ერთად მოგზაურობ, ეს საშინლად ძვირი ჯდება, გამოტეხილად უნდა გითხრა.

ტესმანი. თავისთავად ცხადია — რამდენადმე ძვირი ჯდება, მაგრამ ჰედასთვის აუცილებელი იყო ეს მოგზაურობა! მისთვის ეს ნამდვილად აუცილებელი იყო. სხვანაირად არ გამოვიდოდა.

ქ-ნი ტესმანი. არა, არა, ეს რა სალაპარაკოა! საქორწინო მოგზაურობა ჩვენს დროში როგორღაც მიღებულია — ერთი ეს მითხარი: თუ მოასწარი კარგად შეგველო თვალი აქაურობისათვის?

ტესმანი. როგორ არა! გათენებულიც არ იყო, რომ უკვე ზეზე ვიყავი.

ქ-ნი ტესმანი. ჰოდა როგორ მოგწონს ყველაფერი?

ტესმანი. შესანიშნავია! უალრესად შესანიშნავი! ოღონდ ეს კი არ ვიცი, სასტუმროსა და ჰედას საწოლ ოთახს შორის რომ ორი ცარიელი ოთახია, რა უნდა ვუყოთ ამ ოთახებს?

ქ-ნი ტესმანი (ჩაიცინებს). ახ, ჩემო ძვირფასო იორგენ, დრო მოვა და გამოუყენებელი არც ეგ დარჩება.

ტესმანი. სავსებით მართალი ხარ, მამიდა! დიახ! იმ შემთხვევისათვის, თუ ჩემს ბიბლიოთეკას გავზრდი — ასე არ არის?

ქ-ნი ტესმანი. სწორედ ასეა, ჩემო კეთილო ყმაწვილო. სულ შენს ბიბლიოთეკაზე ვფიქრობდი.

ტესმანი. ყველაზე მეტად ის მახარებს, რომ ჰედა კმაყოფილი იქნება. ჯერ კიდევ ადრე, სანამ დავინიშნებოდი, იგი ხშირად ამბობდა: არსად ისე სიამოვნებით არ ვიცხოვრებდი, როგორც აქ, სახელმწიფო მრჩევლის, ფალკის, აგარაკზეო.

ქ-ნი ტესმანი. ეგა თქვი და! მერე როგორ კობტად მოეწყო ყველაფერი: აგარაკი გაიყიდა სწორედ იმ დროს, როცა თქვენ ის იყო გაემგზავრეთ.

ტესმანი. მართლაც, ჩვენ ბედმა გაგვიღიმა, მამიდა იულია. არა?

ქ-ნი ტესმანი. მაგრამ ძვირად, ძალიან ძვირად დაგიჯდება ეს ამბავი, ჩემო საყვარელო იორგენ;

ტესმანი. (მცირე ხანს შეშფოთებული უყურებს). როგორ, ვითომ ასე გაჭირდება, მამიდა?

ქ-ნი ტესმანი. ჰო, ღმერთო ჩემო! რა თქმა უნდა.

ტესმანი. მაინც, რამდენს ფიქრობ? ასე, დაახლოებით? ჰა?

ქ-ნი ტესმანი. ამის თქმა არ შემიძლია, ვიდრე ყველა ანგარიში ხელთ არ იქნება!

ტესმანი. კიდევ კარგი, რომ ასესორმა ბრაკმა ასე ხელსაყრელი პირობები აღმიტქვა. ამის შესახებ მან პირადად მოსწერა ჰედას.

ქ-ნი ტესმანი. კი, ამისი აღარ მეშინია, შვილო! ავეჯისა და ხალიჩების თავდებობა კი მე თვითონ ვიკისრე.

ტესმანი. თავდებობა? შენ იკისრე? ძვირფასო მამიდა იუღია. მერე შენ რა თავდებობის გაწევა შეგეძლო?

ქ-ნი ტესმანი. ჩვენი რენტა დავაგირავე.

ტესმანი. რა? შენი და მამიდა რინას საშემოსავლო რენტები?

ქ-ნი ტესმანი. ჰო, რა უნდა მექნა, სხვა გამოსავალი არ იყო.

ტესმანი (ღვება მის წინ). მამიდაჩემო! შენ ჭკუიდან ხომ არ შემცდარხარ? ეს ხომ თქვენი ერთადერთი საარსებო წყაროა?

ქ-ნი ტესმანი. შენც ერთი, ამისათვის ნურც აგრე აღელდების ყველაფერი ეს მხოლოდ ფორმალური ამბავია, გესმის? ასესორმა ბრაკმაც ასე მითხრა. ისეთი კეთილი კაცი ყოფილა — ყველაფერს მოვაგვარებო, მხოლოდ ფორმალური საქმეაო, თქვა.

ტესმანი. კი, შეიძლება მაგრამ, მაინც, რაც უნდა იყოს...

ქ-ნი ტესმანი. ახლა ხომ მიიღებ შენს საკუთარ ჯამაგირს და კიდევ გადაიხდი... ღმერთო მომკალი, ან კი რა მოხდა, თუ პირველ ხანებში ორიოდე გროშით დაგეხმარებით? ასე რომ ვთქვათ, შენს მიიღებს ეს მხოლოდ გაგვახარებს!

ტესმანი. აჰ, მამიდავ, — შენ ხომ არასოდეს არ მოგწყინდება ჩემთვის მსხვერპლის გაღება!

ქ-ნი ტესმანი (ღვება და ხელებს იორგენს მხრეზე დააწყობს). სხვა რა მომანიჭებს ამ წუთისოფელში, ჩემო ძვირფასო შვილო, ისეთ სიხარულს, როგორც ისა, რომ შენი სავალი გზა მოვასწორო? შენ ხომ არც მამა გყავს, არც დედა, რომ მათი იმედი შეგრჩენოდა! ახლა მიზანთან მივედით, ხომ ხედავ! ზოგჯერ, 'სიმართლე რომ ითქვას, რაღაც ბურუსი ჩამოწვებოდა შენს გარშემო, მაგრამ, მადლობა ღმერთს ყველაფერი კარგად წავიდა, იორგენ!

ტესმანი. მართლაც, გასაოცარია, რომ ყველაფერი ასე მოეწყო.

ქ-ნი ტესმანი. დიახ, და მერე ყველა, ვინც წინ გელობებოდა, კრიჭაში გედგა — ახლა დამარცხებულია. მოშურნეები დამარცხდნენ, იორგენ. მან, ვინც შენთვის ყველაზე უფრო საშიში იყო — ყველაზე მძიმე მარცხი განიცადა. რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო, — სწორედ ისე მოუვიდა იმ საცოდავ ადამიანს.

ტესმანი. აილერტ ლევბორგისა არაფერი გაგიგია? აი, ამ ბოლო დროს, მისი გამგზავრების შემდეგ-მეთქი მინდოდა შეკითხა.

ქ-ნი ტესმანი. მხოლოდ ისა, რომ რაღაც ახალი წიგნი გამოუცია.

ტესმანი. რას ამბობ! აილერტ ლევბორგს, ამ მოკლე ხანში? ჰა?

ქ-ნი ტესმანი. ჰო, ასე ამბობენ. ღმერთო ჩემო, ასეთი მნიშვნელოვანი აქ რა უნდა იყოს? მაგრამ თუ შენი ახალი წიგნი გამოვა — ეს სულ სხვა საქმე იქნება, იორგენ! რის შესახებ იქნება შენი წიგნი?

ტესმანი. შუასაუკუნეების ბრაბანტული ხელოსნობის შესახებ.

ქ-ნი ტესმანი. მოდი და ჰკუაზე ნუ შეირყევი! კაცს რომ ასეთ რამეებზე წერა შეგეძლოს, ხუმრობა საქმე ხომ არ არის!

ტესმანი. თუმცა, წიგნის გამოსვლას ჯერ კიდევ საკმაოდ დრო უნდა. ჯერ, ხომ იცი, მთელი ეს დაგროვილი მასალა წესრიგში უნდა მოვიყვანო.

ქ-ნი ტესმანი. ოღონდაც, შეგროვება და წესრიგში მოყვანა შენ კი გემარჯვება. ტყუილად კი არა ხარ ცხონებული იოხუმის შვილი.

ტესმანი. პატიოსნებას გეფიცები, გული არ მითმენს, ვიდრე ამ სახალისო საქმეს შევუდგებოდე. მით უმეტეს, ახლა, როცა გავიჩინე საკუთარი მყუდრო ოჯახი, სადაც შემძლია ვიმუშაო.

ქ-ნი ტესმანი. და, რაც მთავარია — როცა გვერდით გყავს ის, ვინც გულის სწორად მიგაჩნია.

ტესმანი (მოეხვევა). ახ, მართალია, მართალია, მამიდა იულია! — ჰედა ხომ მშვენიერთა ხელმწიფეა! (კარისკენ იყურება). მგონი, თვითონაც მოდის? რას იტყვი?

ჰედა გამოჩნდება პატარა ოთახში, მარცხნიდან. ოცდაცხრა წლის ქალია. კეთილშობილური, გამორჩეული სახე აქვს, ზვიადი იერი, კანის ფერი მკრთალი, გარეგნობა მოხდენილი, ტანსარო. რუხი, ფოლადისფერი თვალები, ცივ, ნათელ სიმშვიდეს გამოხატავენ. თმები ლამაზი, ქერა, არცთუ ძალიან ხშირი. აცვია გემოვნებით, თავისუფალი სადილაო სამოსელი.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (ჰედას ეგებება) დილა მშვიდობისა, ძვირფასო ჰედა! გულითადი სალაში, ჩემო თვალის ჩინო!

ჰ ე დ ა (ხელს გაუწოდებს). დილა მშვიდობისა, ძვირფასო ქალბატონო ტესმან! ასე აღრიანად გვინახულეთ? დიდი ყურადღება თქვენის მხრივ.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (თავს ოდნავ უხერხულად გრძნობს). ჰო... ძილი ხომ არაფერმა დაგიფრთხოთ ახალ სახლში?

ჰ ე დ ა. არა, გმადლობთ. თითქმის კარგად მეძინა.

ტ ე ს მ ა ნ ი (იციინს). თითქმის! რატომ ძალიან კარგად არა, ჰედა! მე რომ ავდექი, მკვდარივით გეძინა.

ჰ ე დ ა. საბედნიეროდ. მაინც ყველაფერს ახალსა და შეუჩვეველს უნდა შევეჩვიოთ ხოლმე, ქალბატონო ტესმან. ასე, თანდათან... (იყურება მარცხნივ.) აჰ! — გოგოს აივნის კარი გაუღია. ოთახში პირდაპირ მზის ოკეანე დამდგარა.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. (მიდის კარისაკენ). ახლავე დავხურავ კარს.

ჰ ე დ ა. არა, არა, ეგ კი არა! ძვირფასო ტესმან, ჩამოაფარე ფარდები. მზე მწვავედ აღარ დააჭერს.

ტ ე ს მ ა ნ ი (კართან). დიახ, დიახ... ასე, ჰედა — ახლა ჩრდილიც გექნება და თან სუფთა ჰაერიც.

ჰ ე დ ა. სუფთა ჰაერი აქ მართლაც საჭიროა! ყვავილთა სურნელება... მაგრამ, ძვირფასო, რატომ არ დაბრძანდებით, ქალბატონო ტესმან?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. არა, დიდად გმადლობთ. უკვე გავიგე, რომ აქ ყველაფერი კარგად მიდის — მადლობა უფალს! ახლა კი დროა შინ წასვლაზე ვიფიქრო — ჩემს საბრალო ავადმყოფთან, მარტოკა რომ წევს და მოუთმენლად მელოდება!

ტ ე ს მ ა ნ ი. მომიკითხე მრავალჯერ, მრავალჯერ! თანაც უთხარი, რომ მერე მოვალ და ვინახულე.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, უთუოდ ვეტყვი—აჰ, მართლა, იორგენ, კინალამ სულ დამავიწყდა. (ეძებს სამოსის ჯიბეში.) აქ რაღაც მაქვს შენთვის.

ტ ე ს მ ა ნ ი. რა, მამიდა? რა არის?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (იღებს გაზეთის ქაღალდში გახვეულ რაღაც ნივთს და გადასცემს.) აჰა, ჩემო კარგო!

ტესმანი (ხსნის). ერიჰა! არა — შენ ესენიც შემინახე. მამიდა იუ-
ლია? ჰედა! შეხედე, — ეს მართლაც ამაღლევებელია, არა?

ჰედა (ყარებთან მარჯვნივ). რა არის ჩემო საყვარელო?

ტესმანი. ჩემი სადილო ფლოსტები! ძველი ფლოსტები!

ჰედა. აჰ, თურმე, რა ყოფილა! ჰო, მაგონდება, რა ხშირად ახ-
სენებდი ამ ფლოსტებს ჩვენი მოგზაურობის დროს.

ტესმანი. მაშ, ძალიან მიმძიმდა უამათობა (მოუახლოვდება.) აი, ნა-
ხე, ჰედა!

ჰედა (მიღის დუშელთან). მომაშორე! სრულებით არ მაინტერესებს.

ტესმანი (მისღევს). გამიგონე. მე ხომ ისინი მამიდა რინამ ამო-
მიქარგა თავის ლოგინში — მძიმე სნეულებით შეპყრობილმა. აჰ, შენ
არ დაიჯერებ, რამდენი მოგონება მაკავშირებს მე ამ ფლოსტებთან.

ჰედა (მაგიდასთან). მე კი — სწორედ არავითარი.

ქ-ნი ტესმანი. ჰედა მართალს ამბობს, იორგენ.

ტესმანი. დიახ, მაგრამ ახლა მე მიმაჩნია, რომ როცა ის ოჯა-
ხის წევრი გახდა...

ჰედა (აწყვეტინებს). ამ მოსამსახურე ქალს ძნელად თუ შევეწყო-
ბით, ტესმან!

ქ-ნი ტესმანი. ძნელად შეეწყობით... ბერტას?

ტესმანი. ჩემო საუნჯევ, ეს რა აზრი მოგსვლია თავში, ა? შენ-
გან არ მიკვირს?!

ჰედა (უჩვენებს). შეხედე! თავისი გაცვეთილი ქუდი სკამზე დაუგ-
დია.

ტესმანი (შეშინებული, ფლოსტები ხელიდან უვარდება). ჰედა!..

ჰედა. ერთი დაფიქრდი, ვინმე რომ მოსულიყო და ეს ენახა...

ტესმანი. მოიცა, ჰედა — ეს ხომ მამიდა იულიას ქუდია!

ჰედა. მართლა?

ქ-ნი ტესმანი (იღებს ქუდს). სწორედ ჩემია. და სხვათა შორის,
გაცვეთილი სულაც არ არის, ქალბატონო ჰედა!

ჰედა. ჩანს კარგად ვერ დავათვალიერე, ქალბატონო ტესმან.

ქ-ნი ტესმანი (იხურავს ქუდს და იკრავს ბაფთებს). ჰოდა, სწორედ
რომ გითხრათ, დღეს პირველად დავიხურე. დიახ, ღმერთია მოწმე,
მართალს ვამბობ.

ტესმანი. და მერე რა კობტაა! პირდაპირ ჩინებულია!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. დიდი არაფერი. შვილო იორგენ (მიმოიხედავს.) ჩემი ქოლგაც აქ იყო სადღაც... ჰო, აგერ! (იღებს.) ესეც ჩემია. (ბუზღუნით.) და არა ბერტასი.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ახალი ქუდი და ახალი ქოლგა! წარმოიდგინე, ჰედა! ხომ კარგია?

ჰ ე დ ა. კოხტა და მოხდენილი ჩანს.

ტ ე ს მ ა ნ ი. არა, მართლა, ხომ ასეა? აბა, მამიდა, ვიდრე წახვიდოდე, ერთი ყურადღებით შეავლე თვალი ჰედას. შეხედე, რა კოხტა და მოხდენილია ჩვენი ჰედა! მზეს ეთამაშება.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. აჰ, ჩემო ბავშვო, ეს ხომ ახალი ამბავი არ არის, ჰედა თავიდანვე მომხიბლავი იყო. (თავის დაკვრით გადის მარჯვნივ.)

ტ ე ს მ ა ნ ი (მიჰყვება). მაგრამ განა შენ არ შენიშნე, როგორ გაფუჭრქნა, გაივსო და მოიმატა ამ მოგზაურობის დროს?

ჰ ე დ ა (წინ და უკან დადის, მობრუნდა). მოეშვი ამაზე ლაპარაკს!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (ჩერდება, მობრუნდება). მოიმატა?

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, მამიდა იუღია! მართალია, ამ კაბაში ისე არ ეტყობა, მაგრამ მე მაქვს საფუძველი...

ჰ ე დ ა (მინიან კართან). ახ, ტესმან, შენ არაფრის საფუძველი არა გაქვს!

ტ ე ს მ ა ნ ი. ეს ტიროლის მთების ჰაერს უნდა მიეწეროს.

ჰ ე დ ა (მოკლედ მოუჭრის). სავსებით ისეთივე ვარ, როგორიც გამგზავრების წინ ვიყავი.

ტ ე ს მ ა ნ ი. თვითონ კი ასე ამტკიცებ, მაგრამ თუ მართალი არა ხარ? შენ როგორღა ფიქრობ, მამიდა იუღია?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. (გულხელდაკრეფილი უყურებს ჰედას.) მშვენიერია, მშვენიერი, მომხიბლავია ჰედა. (მივა, ორივე ხელით დახრის მის თავს და თმაზე აკოცებს.) ღმერთო მაღალო, შენ დაიფარე ჰედა ტესმანი! — იორგენის სასიხარულოდ!

ჰ ე დ ა (ფრთხილად ითავისუფლებს თავს). ახ, გამიშვით, გეყოფათ!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (წყნარად, აღელვებით). ჩემო ცუგრუმელებო, ყოველ ცისმარე დღეს თქვენთან გავჩნდები.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ეგრე, მამიდა, მოხვალ ხოლმე, არა?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ნახვამდის, ნახვამდის!

გადის წინა კარიდან. ტესმანი აცილებს. კარი ნახევრად ღია რჩება. ისმის ტესმანის ხმა: მადლობას უხდის ფლოსტებისათვის და სთხოვს მოიკითხოს მამიდა რინა ამ დროს ჰქონდა ოთახში დადის და გაშმაგებით იმტვრევს ხელებს. მერე შიშის ჰინიან კართან, გადასწევს ფარდებს, შედგება და სივრცეს აშტერდება. მცირე ხნის შემდეგ ტესმანი ბრუნდება და წინა ოთახის კარს მოიხურავს.

ტესმანი (იღებს ფლოსტებს იატაკიდან). რას უყურებ, ჰედა?

ჰედა (მშვიდად). აქედან მხოლოდ ფოთლებს ვხედავ, როგორ დამჰკნარა, გაყვითლებულა.

ტესმანი (ფლოსტებს სკამზე დააწყობს). რა გასაკვირია, უკვე სექტემბრის შუა რიცხვებია.

ჰედა (კვლავ მღელვარებით). მართლაც, ასეა. უკვე სექტემბერია.

ტესმანი. მითხარი, ჰედა, დღეს მამიდა იუღია რალაც უცნაური ხომ არ გეჩვენა? ერთგვარად საზეიმოდ გამოიყურებოდა, არა? ხომ ვერ ხვდები. რა მოუვიდა? ჰა?

ჰედა. მე ხომ შენს მამიდას თითქმის არ ვიცნობ! განა ყოველთვის ასეთი არ არის?

ტესმანი. დღეს სხვანაირი იყო.

ჰედა (კარს მოშორდება). შენ გგონია, რომ ქულის ამბავი საწყენად დარჩა?

ტესმანი. ოჰ, არა, არც ისე. შეიძლება უცბად ოდნავ ეწყინა...

ჰედა. აბა, რა საქციელია ქულის დაგდება სასტუმრო ოთახში? ეს ხომ მიღებული არაა!

ტესმანი. ჰო, მაგრამ დარწმუნებული იყავი, რომ მამიდა იუღია ამას აღარ გაიმეორებს.

ჰედა. მეც ჩემის მხრით მზადა ვარ კვლავ კეთილი სახე ვუჩვენო.

ტესმანი. აჰ, ძვირფასო, კეთილო ჰედა! ოღონდ კი ეს ასურვე და...

ჰედა. თუ მათთან გაივლი, შეგიძლია დღეს ვახშმად მოიპატიყო.

ტესმანი. ნამდვილად, ასედაც მოვიქცევი! მერე, მე ვიცი კიდევ ერთი რამ, რითაც შეგიძლია მამიდას განუსაზღვრელი სიხარული მიანიჭო.

ჰედა. რა?

ტესმანი. თუ შეგიძლია თავს ძალა დაატანო და მამიდას „შენობით“ ელაპარაკო... ჩემი გულისათვის, ჰედა! ჰა, რას იტყვი?

ჰედა. არა, არა, ტესმან — ამას კი ნამდვილად ვერ მიაღწევ. ეს

ერთხელ უკვე გითხარი! მამიდა კი შეიძლება დაგუძახო, ვეცდები. ამაზე შევჩერდეთ.

ტესმანი. შენი ნებაა. მაგრამ, ჩემის აზრით, რაკი ახლა უკვე ჩვენს ოჯახს ეკუთვნის...

ჰედა. ჰმ!.. ეს ჯერ კიდევ საკითხია. (მოდის ოთახის სიღრმეში.)

ტესმანი (ორიოდე ნაბიჯით). რა გემართება, ჰედა? მითხარი...

ჰედა. არაფერი, მე მხოლოდ ჩემს ძველ ფორტეპიანოს ვათვალიერებ. როგორღაც არ შეეხამება სხვა ნივთებს.

ტესმანი. როცა პირველ ხელფასს ავიღებ, გამოვცვალოთ.

ჰედა. არა, კი არ გამოვცვალოთ! არ მინდა თავიდან მოვიცილო. უმჯობესი იქნება პატარა ოთახში დავდგათ. აქ კი, სასტუმრო ოთახისათვის, შეიძლება ახალი შევიძინოთ... თუ შემთხვევა მოგვეცემა-მეთქი, მინდოდა მეთქვა.

ტესმანი (გაუბედავად). ჰო... ასეც შეიძლება.

ჰედა (იღებს ფორტეპიანოდან ყვავილების თაიგულს). გუშინ რომ ჩამოვედი, აქ ეს ყვავილები არ ეწყო.

ტესმანი. ალბათ, მამიდა იულიამ მოგიტანა.

ჰედა (ჩაიხედავს თაიგულში). ხედავ, სადარბაზო ბარათია! (იღებს ლაკოთხულობს). „შემოვივლი დღეს მოგვიანებით“. გამოიცანი, ვისგანაა?

ტესმანი. ვერა. ვისგანაა? ჰა?

ჰედა. აქ წერია: „ქალბატონი ელვსტედი“.

ტესმანი. ნუთუ ეს შესაძლებელია? ქალბატონი ელვსტედი! ფრეკენ რისინგი, როგორც ადრე ეძახდნენ!

ჰედა. უეჭველად. სწორედ ისაა, თავისი აუტანელი თმებით ყველგან რომ მოჰქონდა თავი. შენი ძველი სატრფო, როგორც გადმომცეს...

ტესმანი (იციინს). აბა, რა სათქმელია! ეს ამბავი მალე დასრულდა. მერედა, ეს იყო ადრე, შენს გაცნობამდე, ჰედა. მაგრამ, წარმოიდგინე, მაშინ ქალი ისევ ამ ქალაქშია!

ჰედა. საყურადღებოა, რომ დარბაზობასაც გვპირდება. მე ამ ქალს მხოლოდ ინსტიტუტიდან ვიცნობ.

ტესმანი. მეც არსად მინახავს — ღმერთმა უწყის, უკვე რამდენი ხანია. მაინც როგორ ძლებს ზემოთ, იმ თავის მიყრუებულ კუთხეში? საინტერესოა!

ჰედა (ფიქრის შემდეგ, სწრაფად). ერთი მითხარი, ტესმან... სადმე

იმ მიყრუებულ კუთხეში ხომ არ იმყოფება ისიც... აილერტ ლევ-
ბორგი?

ტესმანი. მგონი, კი, იმავე ზემო მხარეშია.

გამოჩნდება ბერტა.

ბერტა. მოწყალეო ქალბატონო, ისევ მოვიდა ის ქალი, მცირე ხნის წინათ რომ თაიგული მოგართვათ. (უჩვენებს.) აი, ესა, ქალბატონო, ხელში რომ გიჭირავთ.

ჰედა. აჰა! მოვიდა? სთხოვეთ, მობრძანდეს.

ბერტა ქარს უღებს ქალბატონ ელვსტედს და თვითონ გადის. ელვსტედი პატარა, კოპწია ქალია, სახის მშვენიერი, ნაზი ნაკვთებით. ღია ცისფერი, დიდრონი მრგვალი თვალები ოდნავ წინ წამოწეული აქვს, უბირი და კითხვის გამომხატველი გამომეტყველებისა. თმა შესამჩნევად ღია ფერისა. თითქმის მოთეთრო-ქერა, არაჩვეულებრივად ხშირი და ტალღოვანი. ორი წლით უმცროსია ჰედაზე. მუქი ფერის საგარეო სამოსი აცვია. გამოწყობილია გემოვნებით, მაგრამ არა უკანასკნელი მოდის მიხედვით.

ჰედა (მეგობრულად ეგებება). გამარჯობათ, ძვირფასო ქალბატონო ელვსტედ! მოხარული ვარ, რომ ისევა გხედავთ.

ქ-ნი ელვსტედი (აღელვებით, ცდილობს თავდაჭერას). დიახ, საშინლად დიდი ხანია, რაც ჩვენ ერთმანეთი არ გვინახავს.

ტესმანი (ხელს გაუწვდის). და არც ჩვენ! ჰა?

ჰედა. დიდად მადლობელი ვარ თქვენი მშვენიერი ყვავილებისათვის.

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, არა ღირს... მინდოდა გუშინ ნასადილევს შემომეველო, მაგრამ მითხრეს, მოგზაურობიდან ჯერ არ დაბრუნებულანო...

ტესმანი. მგონი, თქვენც ახალი ჩამოსული ხართ ქალაქში, არა?

ქ-ნი ელვსტედი. გუშინ შუადღისას ჩამოვედი... და ლამის სასოწარკვეთილებაში ჩავვარდი, როცა გავიგე, რომ თქვენ ქალაქში არ იმყოფებოდით.

ჰედა. სასოწარკვეთილებაში? მერე, რატომ?

ტესმანი. ჩემო უძვირფასესო ქალბატონო რისინგ... ქალბატონო ელვსტედ, მინდოდა მეთქვა...

ჰედა. რაიმე უსიამოვნება ხომ არ შეგემთხვათ?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. სწორედ რომ შემემთხვა! მე კი აქ კაციშვილს არ ვიცნობ, რომ გასაჭირი შევჩივლო.

ჰ ე დ ა (თაიგულს მაგიდაზე ათავსებს). მობრძანდით აქეთ, დივანზე დაჯდეთ...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, დაჯდომის დრო და თავიც აღარა მაქვს.

ჰ ე დ ა. როგორ არა გაქვთ! მოდით ერთი. (ძალით დასვამს დივანზე და თვითონაც გვერდით მოუჯდება).

ტ ე ს მ ა ნ ი. აბა, ძვირფასო ქალბატონო, ახლა გვიამბე...

ჰ ე დ ა. ისეთი ცუდი ხომ არაფერი მომხდარა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. მოხდა და არც მოხდა. აჰ, როგორ გულით მინდა, რომ ეს თქვენ ცუდად არ მიიღოთ!

ჰ ე დ ა. ამ შემთხვევაში ყველაფერს ემჯობინება, თუ სათქმელს პირდაპირ იტყვით, ქალბატონო ელვისტედ.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, დიახ, რა თქმა უნდა, პირდაპირ მოგახსენებთ. იცით თუ არა, რომ აილერტ ლევბორგიც აქ არის, ქალაქში?

ჰ ე დ ა. ლევბორგი?

ტ ე ს მ ა ნ ი. რაო? აილერტ ლევბორგი ისევ აქ არის? წარმოიდგინე, ჰედა!

ჰ ე დ ა. ღმერთო ჩემო! თვითონაც მესმის.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. უკვე მთელი კვირაა აქ იმყოფება. მარტო ამის გაფიქრება — მთელი კვირა! ამ საშინელ ქალაქში, მარტოდმარტო! — იქ, სადაც ამდენი ცუდი ადამიანია!..

ჰ ე დ ა. კი, მაგრამ, უძვირფასესო ქალბატონო ელვისტედ, თქვენ მაინც რა გესაქმებათ მასთან?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (უცქერის დაფანტულად, სწრაფად ეტყვის). ბავშვებს ასწავლიდა...

ჰ ე დ ა. თქვენს შვილებს?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ჩემი ქმრის შვილებს. მე შვილები არა მყავს.

ჰ ე დ ა. გამოდის, რომ თქვენს გერებს.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ.

ტ ე ს მ ა ნ ი (ცდილობს არ შეეშალოს). განა ეს კაცი იმდენად... აღარ ვიცი, როგორ გამოვთქვა... განა იმდენად... გამოსწორდა ყოფაცხოვრების საკითხებში, რომ ასეთ რამეებს ანდობენ? ჰა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ამ უკანასკნელ წლებში მის შესახებ სათაკილო არაფერი ითქმოდა.

ტესმანი. მართლა, განა? წარმოიდგინე, ჰედა!

ჰედა. მესმის-მეთქი.

ქ-ნი ელვსტედი. სრულიად არაფერი, გარწმუნებთ! არც ერთ საქმეში! მაგრამ მაინც... რაკი ვიცი, რომ ამ ქალაქში იმყოფება... და ხელთ აქვს დიდძალი ფული... ლამის შიშის ქარმა ამიტანოს!

ტესმანი. მერე, დარჩენილიყო იქ, სადაც იმყოფებოდა! — თქვენთან და თქვენს ქმართან, ჰა?

ქ-ნი ელვსტედი. მას შემდეგ, რაც მისი წიგნი გამოვიდა, ჩვენსას მოსვენება დაკარგა, გული აქეთკენ მოუწევდა.

ტესმანი. აჰ, მართლა, მამიდა იულიამ გვითხრა, ახალი წიგნი გამოსცაო.

ქ-ნი ელვსტედი. ჰო, გამოსცა დიდი ახალი წიგნი, რაც კულტურის განვითარებას ეხება — ისე, საერთოდ. სულ რაღაც თოთხმეტი დღეა. მერე, როგორ გაიყიდა და როგორ კითხულობენ! ნამდვილი სენსაცია მოახდინა.

ტესმანი. ჰო? მაშ სენსაცია მოახდინა? ეტყობა, თავისი სიჭაბუკის დროს დაგროვილი ძვირფასი მასალები გამოიყენა, არა?

ქ-ნი ელვსტედი. თქვენ სულ ადრინდელ მასალებს გულისხმობთ?

ტესმანი. დიახ.

ქ-ნი ელვსტედი. არა, თავიდან ბოლომდე ჩვენსას დაწერა, ამ რაღაც ერთ წელიწადში.

ტესმანი. რა სასიამოვნო ამბავია, ჰედა! შენ წარმოიდგინე...

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, სულ რომ ასე გაგრძელდებოდეს!

ჰედა. თქვენ უკვე ნახეთ აქ ლევბორგი?

ქ-ნი ელვსტედი. არა, ჯერ არა. ძალიან გამიჭირდა მისი მისამართის გაგება, დღეს დილით კი, როგორც იყო, მივიღე.

ჰედა (გამომცდელი თვალით უყურებს). უნდა გამოგიტყდეთ, მიკვირს, რომ თქვენმა ქმარმა... ჰმ!..

ქ-ნი ელვსტედი (ნერვულად შეკრთება). ჩემმა ქმარმა? რა?

ჰედა. რომ მან ასეთი დავალებით ქალაქში თქვენ გამოგაგზავნათ; რომ ის თვითონ არ მოდის თავისი მეგობრის მოსანახავად.

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, არა, არა! ჩემს ქმარს საამისო დრო არა აქვს. გარდა ამისა, რაღაც საყიდლებიცა მქონდა.

ჰედა (ირონიული დიმილით). ჰო, მაშინ სხვა საქმეა.

ქ-ნი ელვსტედი (მოუსვენრად და სწრაფად ადგება). ახლა მე გთხოვთ უაღრესად კეთილი და წმინდა გულით, ბატონო ტესმან — მიიღეთ ლეგობრგი მეგობრულად, თუ თქვენსას მოვიდეს! მოსვლით კი უსათუოდ მოვა. ღმერთო ჩემო, თქვენ ხომ უწინ ისეთი გულითა-დი მეგობრები იყავით! მერე, თქვენ ხომ ერთსა და იმავე დარგში მუშაობთ! რამდენადაც მე განსჯა შემიძლია, ორივე ერთ მეცნიერებას ემსახურებით.

ტესმანი. ჰო, როგორ არა — ყოველ შემთხვევაში, ასე იყო უწინ.

ქ-ნი ელვსტედი. ჰოდა, ამიტომაც, გულწრფელად გთხოვთ. ღვთის გულისათვის, თქვენც თვალი გეჭიროთ ამ კაცზე. ოჰ, აღმი-თქვით! ხომ აღმითქვამთ, ბატონო ტესმან?

ტესმანი. კი, დიდი სიამოვნებით, ქალბატონო რისინგ...

ჰედა. ელვსტედ!

ტესმანი. სულითა და გულით მზადა ვარ გავაკეთო აილერტი-სათვის ყველაფერი. რაც კი შემეძლება. ამაში შეგიძლიათ დარწმუნე-ბული იყოთ.

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, რა გულკეთილობასა და თავაზიანობას იჩენთ! (ართმევს ხელს.) გმადლობთ, გმადლობთ, გმადლობთ! (შეშინე-ბული, გონს მოდის). ჩემი ქმარი პირდაპირ გადაყოლილია ამ კაცზე.

ჰედა (ადგება). მე მგონია, რომ შენ ლეგობრგს უნდა მისწერო, ტესმან. საეჭვოა, რომ თავისით ის შენთან მოვიდეს.

ტესმანი. მართლაც, ეს ყველაზე უფრო ახლო იქნება ჭკუასთან, არა, ჰედა?

ჰედა. და რაც უფრო მალე იზამ, მით უკეთესი. თუნდაც ახ-ლავე.

ქ-ნი ელვსტედი (თხოვნით). მეც გთხოვთ! თუ შეიძლება...

ტესმანი. ამ წუთში დავწერ. გაქვთ მისამართი, ქალბატონო... ქალბატონო ელვსტედ?

ქ-ნი ელვსტედი. მაქვს. (იღებს ბარათს ჯიბიდან.) აგერ არის.

ტესმანი. კეთილი, კეთილი, მივდივარ. (მიმოიხედავს.) სადაა ჩემი ფლოსტები? აჰ, აგერ (იღებს შეკვრას და წასვლას აპირებს.)

ჰედა. მისწერე გულთბილად და მეგობრულად, თანაც დაწვრი-ლებით.

ტესმანი. კი, მეც ასე ვფიქრობ.

ქ-ნი ელვსტედი. მაგრამ, გვედრებით, გვედრებით, სიტყვა არ დასძრათ იმაზე, რომ ეს მე გთხოვეთ!

ტესმანი. არა, ეს თავისთავად ცხადია, როგორ იქნება? (გადის მარჯვნივ, უკანა ოთახში.)

ჰედა (უახლოვდება ელვსტედს, იღიმება. ხმადაბლა). ასე! ახლა ჩვენ ერთდროულად ორი კურდღელი დავიჭირეთ.

ქ-ნი ელვსტედი. ამით რას გულისხმობთ?

ჰედა. განა ვერ მიხვდით, რატომ მოვიშორე თავიდან ტესმანი?

ქ-ნი ელვსტედი. ცხადია: რომ წერილი მისწეროს...

ჰედა. ხოლო ჩვენ კი ცალკე მოვილაპარაკოთ.

ქ-ნი ელვსტედი (დაბნეულად). იმავე საკითხზე?

ჰედა. სწორედ იმავე საკითხზე.

ქ-ნი ელვსტედი (ფრიად შეშფოთებული). მაგრამ აქ მეტი არაფერი არ არის, ქალბატონო ტესმან! ნამდვილად არაფერი.

ჰედა. ო, პირიქით, ნამდვილად არის, — კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი რამ, თუ არა ვცდები. მოდით ჩემთან, ერთად დავსხდეთ და გულახდილად ვილაპარაკოთ. (ძალით დასვამს ლუმელთან სავარძელში და თვითონ სკამზე ჯდება.)

ქ-ნი ელვსტედი (შეშინებულია, აქეთ-იქით ახედება). მაგრამ, ჩემო საყვარელო, კეთილო ქალბატონო ტესმან, სწორედ ახლა წასვლას ვაპირებდი.

ჰედა. აბა, ასე საჩქარო რა არის? ერთი მიაბზეთ, როგორ მიდის საქმეები თქვენსას, ოჯახში?

ქ-ნი ელვსტედი. ოჰ, სწორედ ამის ირგვლივ ყველაზე ნაკლებ მენახლისება ლაპარაკი.

ჰედა. მე კი პირიქით, ჩემო კარგო... ღმერთო ჩემო, ჩვენ ხომ ერთად ვსწავლობდით ინსტიტუტში?

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, მაგრამ თქვენ ერთი კლასით წინ იყავით. ახ, რარიგად მეშინოდა მაშინ თქვენი!

ჰედა. გეშინოდათ? ჩემი?

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ. შიშით ვცახცახებდი. თუ კიბეებზე შემხვდებოდით, მაშინვე თმებში მტაცებდით ხელს და მწიწკნიდით.

ჰედა. მართლა? განა ასე ვიქცეოდი?

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, და ერთხელ კიდევ მითხარით. შენს თმებს დავწვავო.

ჰედა. ეს ალბათ უბრალოდ ვიხუმრე.

ქ-ნი ელვსტედი. რა თქმა უნდა, მაგრამ მაშინ ისე უგნური ვიყავი, რომ მჯეროდა... შემდეგ კი, ყოველ შემთხვევაში, ასე დავშორდი... ჩვენ სხვადასხვა წრეებს ვეკუთვნოდით.

ჰედა. მაშ ახლა მაინც ვეცადოთ ერთიმეორეს დავუახლოვდეთ. გამიგონეთ! ინსტიტუტში ხომ ერთმანეთს „შენობით“ მივმართავდით, უბრალოდ სახელს ვეძახდით ერთიმეორეს!

ქ-ნი ელვსტედი. არა, თქვენ ამაში ცდებით.

ჰედა. არა, სულაც არა. ეს ძალიან კარგად მახსოვს. მე მსურს ახლაც ისევ ინტიმური ვიყოთ, როგორც ერთ დროს ვიყავით. (მისწევს სკამს ახლოს.) ასე! (ლოყაზე კოცნის.) ახლა მითხარი „შენ“ და დამიძახე „ჰედა“.

ქ-ნი ელვსტედი (ხელებს უჭერს და ხელს უსვამს). ახ, რა გულითალობა და მეგობრული გრძნობაა! ასეთ რამეს სწორედ არა ვარ მიჩვეული.

ჰედა. ასე, ასე, ასე! დღეიდან მოგმართავ „შენობით“ და გიწოდებ თორას, როგორც უწინ.

ქ-ნი ელვსტედი. მე თეა მქვია.

ჰედა. ჰო, მართლა! რა თქმა უნდა თეა მინდოდა მეთქვა. (თანაგრძნობით შესცქერის.) მაშ ასე, თეა, მეგობრულ და თავაზიან მოპყრობას არა ვარო მიჩვეული, ამბობდი, არა? შენსას, ოჯახში, არა?

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, მე რომ ეს „ოჯახი“ მქონოდა! მაგრამ ოჯახი არა მაქვს. არასოდეს არა მქონია.

ჰედა (ერთი წამით შეავლებს თვალს). მეც ვიგრძენი, რომ რაღაც ამდაგვარი ამბავი იყო.

ქ-ნი ელვსტედი (უმწეოდ დაიხედავს ძირს). დიახ... დიახ... დიახ..

ჰედა. კარგად არ მაგონდება... პირველად ბატონ ელვსტედთან მგონი ოჯახის მნედ იყავი, არა?

ქ-ნი ელვსტედი. ჰო... ესე იგი, ბავშვების აღმზრდელად ამიყვანა. მაგრამ მისი მეუღლე — მაშინდელი მეუღლე — ავადმყოფი ქალი იყო და სულ მუდამ იწვა. ამიტომ ოჯახური საქმიანობაც მე დამაწვა.

ჰ ე დ ა. შემდეგ კი, ბოლოს და ბოლოს. ბატონ ელვისტედის მეუღ-
ლე გახდი?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ყრუდ). ჰო, შემდეგ ასე მოხდა.

ჰ ე დ ა. მოიცადე... რამდენი ხანი გავიდა მას შემდეგ?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. რაც მე გავთხოვდი?

ჰ ე დ ა. დიახ.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. უკვე ხუთი წელი გავიდა.

ჰ ე დ ა. ჰო. სწორია, მეც ასე ვფიქრობდი.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ოჰ, ეს ხუთი წელიწადი!.. მეტადრე ეს უკა-
ნასკნელი ორი-სამი!.. თქვენ რომ ამის წარმოდგენა შეგეძლოთ...

ჰ ე დ ა (ხელზე მსუბუქად დაჰკრავს). „თქვენ“? გრცხვენოდეს, თეა!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. არა, არა... ერთი ვცადო... შენ რომ ამის გა-
გება და წარმოდგენა შეგეძლოს...

ჰ ე დ ა (დაუღევრად). მგონი, მას შემდეგაც სამი წელი გავიდა,
რაც აილერტ ლევბორგი იქ არის, თქვენთან, ზემოთ.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ეჭვით შესცქერის). აილერტ ლევბორგი? დიახ,
ასეა.

ჰ ე დ ა. ადრე თუ იცნობდი მას, ქალაქში?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. სრულიადაც არა. ესე იგი, სახელი კი გამე-
გონა, რა თქმა უნდა.

ჰ ე დ ა. იქ ზემოთ კი... თქვენს სახლში დაიწყო სიარული, არა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, ჩვენსას ყოველდღე დადიოდა. ბავ-
შვებს ამეცადინებდა. მარტო მე ყველაფერს ხომ ვერ გავწვდებოდი!

ჰ ე დ ა. ეს გასაგებია... შენი ქმარი? ალბათ ხშირად მოგზაურობს?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ. მოგეხსენებათ... ხომ იცი, თანამდებო-
ბით მოვალეა თავის ოლქში იაროს.

ჰ ე დ ა (სკამის ზურგს ეყრდნობა). თეა, ჩემო ძვირფასო, საბრალო
თეა, ახლა კი ყველაფერი დაწვრილებით უნდა მიაშობ — ისე, რო-
გორც სინამდვილეშია.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. კი, მაგრამ შეკითხვები მომეცი.

ჰ ე დ ა. ერთი გამაგებინე, რანაირი კაცია შენი ქმარი, თეა? აი,
შენთან მოპყრობას ვგულისხმობ. ესე იგი, კარგად თუ გექცევა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ორჰოფულად). მისი აზრით, რააც კი თვითონ
ინებებს და გააკეთებს, ყველაფერი კარგია.

ჰედა. მე ვფიქრობ, რომ შენთვის ძალზე ხნიერია; მგონი, ოცო წლით არის უფროსი, არა?

ქ-ნი ელვსტედი (გაბრაზებით). ესეც მართალია. რომელი ერთი ვთქვა? არაფერში არ შემეფერება. ერთი საერთო აზრი არაფერში არა გვაქვს, სრულიად არაფერში!

ჰედა. მაინც ხომ გაფასებს, ხომ უყვარხარ... თუნდაც თავისებურად?

ქ-ნი ელვსტედი. აჰ, აბა, რა ვიცი! ჩემში ის ხედავს მხოლოდ იმას, რაც მას ესაჭიროება. თან კიდევ ჩემი შენახვა არც ისე ძვირი უჩდება. მე ხომ იაფფასიანი ქალი ვარ!

ჰედა. სისულელეს ლაპარაკობ!

ქ-ნი ელვსტედი (თავს აქნევს). რა გაეწყობა, მაინც ასეა. ამ კაცთან მაინც. ასეა. ვგონებ, ამქვეყნად მხოლოდ საკუთარი თავი უყვარს. თუმცა, შეიძლება სულ ცოტათი შვილებიც უყვარდეს.

ჰედა. ავრეთვე აილერტ ლევბორგიც. თეა!

ქ-ნი ელვსტედი (უღიარის). აილერტ ლევბორგი? რამ გაფიქრებინა?

ჰედა. აბა როგორ ავხსნა, ჩემო საყვარელო — რაკი აილერტის მოსაძებნად ამ სიშორეზე გგზავნის, ქალაქში? (ოდნავ შესამჩნევი ღიმილით.) და, გარდა ამისა შენ ხომ ასე უთხარი ტესმანს!

ქ-ნი ელვსტედი (ნერვული შეკრთობით). ახ, როგორ არა! შესაძლებელია. (შინაგანი მღელვარებით, მაგრამ ხმადაბლა.) არა, უმჯობესია ყოველივე პირდაპირ გითხრა. სულ ერთია, ადრე თუ გვიან ყველაფერი დღის სინათლეზე გამოვა.

ჰედა. მერე, ჩემო საყვარელო თეა?..

ქ-ნი ელვსტედი. აჰა, მოკლედ და გარკვევით! ჩემმა ქმარმა ჩემი გამომგზავრების შესახებ არა იცის რა!

ჰედა. როგორ? შენმა ქმარმა არა იცის რა?

ქ-ნი ელვსტედი. სრულიად არაფერი! შინ არც კი იყო. საქმეებზე გაემგზავრა. მეტის მოთმენა აღარ შემეძლო, ჰედა! იქ დარჩენა შეუძლებელი გახდა! მე იმ სახლში საშინელი მარტოობა მელოდა.

ჰედა. მერე? მერე?

ქ-ნი ელვსტედი. მერე. შევახვეი ჩემი ნივთები... რაც ყველაზე აუცილებელი იყო... ჩუმად, უხმაუროდ... და სახლიდან წამოვედი.

ჰედა. ასე უბრალოდ?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ასე, ბევრი ფიქრის გარეშე. მაშინვე რკინი-
გზით აქეთ გამოვეშურე.

ჰ ე დ ა. კი, მაგრამ, ჩემო კარგო, ძვირფასო თეა, — ეს რანაირად
გაბედე? ქვეყნის ყბაში თავის ჩაგდება...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ადგება, გაივლის-გამოივლის). მაშ სხვა რა დამ-
რჩენოდა? რა ქვა უნდა მეხალა თავში?

ჰ ე დ ა. ახლა რას ფიქრობ, რას იტყვის შენი ქმარი, შინ რომ
დაბრუნდები?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (მაგიდასთან, ჰედას უცქერის). შინ, მასთან?

ჰ ე დ ა. დიახ, ქმართან?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. მე მასთან აღარასოდეს დავბრუნდები.

ჰ ე დ ა (უცქერის, ადგება და მიუახლოვდება). როგორ ლაპარაკობ —
სავსებით მიატოვე?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. სხვა გზა აღარა მქონდა.

ჰ ე დ ა. შენც ადექი და საქვეყნოდ, ყველას დასანახავად, ქმარს
გაექეცი?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, ასეთ რამეს, სულ ერთია ვერ დაფარავ.

ჰ ე დ ა. ახლა რას ფიქრობ, თეა? რას იტყვის ხალხი?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ვისაც რა ენებოს, ისა თქვას. (დაქანცული ჩა-
ეშვება სავარძელში.) დმერთია მოწმე, ისეთი არაფერი ჩამიდენია, რაც
არ უნდა ჩამედინა.

ჰ ე დ ა (მცირე პაუზის შემდეგ). ახლა რას აპირებ? რა გაქვს გულში?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ჯერ ეს არ ვიცი. მე ვიცი მხოლოდ ერთი
რამ: უნდა ვიცხოვრო იქ, სადაც აილერტ ლევბორგი იცხოვრებს —
თუკი საერთოდ უნდა ვიცხოვრო სადმე.

ჰ ე დ ა (სკამს მისწევს, ხელზე ხელს უსვამს). გამიგონე ჩემო თეა... რო-
გორ დაიწყო ეს... შენი და აილერტ ლევბორგის მეგობრობა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ოჰ, ჩვენ ისე, თანდათანობით დავმეგობრდით.
ჩემდა შეუმჩნევლად რაღაც ზეგავლენა მოვიპოვე ამ კაცზე.

ჰ ე დ ა. მართლა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. თავის ძველ ჩვევებზე ხელი აიღო. იმიტომ
კი არა, რომ მე ვთხოვდი... ამის თქმას ვერც გავბედავდი. მაგრამ ის
ამჩნევდა, რომ რაღაც არ მომწონდა. ჰოდა ასე მიატოვა.

ჰ ე დ ა (დამცინავ ღიმილს ფარავს). გამოდის, რომ, როგორც იტყვიან, დაცემული აღადგინე, — შენ, პატარა თეამ!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ჰო, ასე ამტკიცებს თვითონაც, ყოველ შემთხვევაში. მან კიდევ — თავის მხრივ — ჩემგან ნამდვილი ადამიანი გამოიყვანა. მასწავლა აზროვნება... ყველაფრის გაგება.

ჰ ე დ ა. ჩანს, შენც გამეცადინებდა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. არა, კი არ გამეცადინებდა. მაგრამ ეს მელაპარაკებოდა ბევრსა და ათასგვარ რამეზე. ბოლოს დადგა მშვენიერი, ბედნიერი დრო, როცა შევძელი მის შრომაში მონაწილეობის მიღება საამისო ნებართვაც მისგანვე მივიღე.

ჰ ე დ ა. ნუთუ შენ ეს შესძელი?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ! როცა წერდა, მუდამ ჩემთან თათბირობდა ხოლმე. ჩვენ ორნი ერთად ვმუშაობდით.

ჰ ე დ ა. კარგი ამხანაგებივით, არა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ცოცხლად). ამხანაგებივით! დიახ, წარმოიდგინე, ჰედა, თვითონაც ასე ამბობდა! ახ, რა ბედნიერად შეიძლებოდა ჩამეთვალა თავი! მაგრამ საამისო ძალაც არ შემწევს, რადგან არ ვიცი, როდემდე გაგრძელდება ასე.

ჰ ე დ ა. განა მისი იმედი არა გაქვს?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ტანჯვით). ქალის აჩრდილი დგას ჩემსა და ლეგბორგს შორის.

ჰ ე დ ა (დაძაბულად უცქერის). ვინ უნდა იყოს?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. არ ვიცი. რომელიღაც მისი... მისი ძველი ნაცნობი, რომლის დავიწყებაც დღემდე ვერ შესძლო.

ჰ ე დ ა. განა აილერტმა რამე თქვა ამის შესახებ?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. თქვა მხოლოდ ერთხელ... ისიც გაკვრით...

ჰ ე დ ა. მერე? მაინც, რა თქვა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ასე თქვა: როცა ერთმანეთს ვშორდებოდით, იმ ქალმა დამბაჩით ჩემი მოკვლა განიზრახაო.

ჰ ე დ ა (ცოვად თავდაჭერით). ახ, რას ამბობ! ასეთი რამ აქ როგორღაც მიღებული არაა.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, არ არის. ამიტომაც ვფიქრობ, რომ ეს იყო წითელთმიანი მომღერალი ქალი, რომელიც ერთ დროს...

ჰ ე დ ა. ჰო, შეიძლება.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. მით უმეტეს, როგორც მაგონდება, მის შესახებ ამბობდნენ, გატენილ იარაღს ატარებდნენ.

ჰ ე დ ა. ჰოდა, რა თქმა უნდა, ის იქნებოდა.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ხელეზ იმტვრევს). მაგრამ, წარმოიდგინე, ჰედა... ამბობენ, ის მომღერალი ქალი ისევ ამ ქალაქში იმყოფებაო! — აჰ, შიში მეუფლება, ჰედა!

ჰ ე დ ა (აღმაცერად იხედება უკანა ოთახში). სსუ! ტესმანი მოდის. (ადგება, ჩურჩულით) თეა, ყველაფერი, რაც ითქვა, ჩემსა და შენს შორის უნდა დარჩეს.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (წამოხტება). აჰ, დიახ, დიახ! — ღვთის გული-სათვის! (უკანა ოთახიდან, მარჯვნიდან, გამოდის ტესმანი, ხელში წერილით.)

ტ ე ს მ ა ნ ი. ასე. — ეპისტოლე მზადაა.

ჰ ე დ ა. ძალიან კარგი. მაგრამ ქალბატონ ელვსტედს, როგორც ეტყობა, ეჩქარება. ცოტა მოიცადე, ბალის ჭიშკრამდე მივაცილებ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მისმინე ჰედა — იქნება ბერტას წაელო ეს წერილი?

წინა ოთახიდან შემოდის ბერტა.

ბ ე რ ტ ა. ბატონი ასესორი ბრაკი მოვიდა და ამბობს, მინდა ბატონებს ჩემი სალამი გადავცეო.

ჰ ე დ ა. სთხოვეთ ბატონ ასესორს, მობრძანდეს. შემდეგ კი ეს წერილი წაიღეთ და ყუთში ჩააგდეთ.

ბ ე რ ტ ა (იღებს წერილს). კეთილი, ქალბატონო (ასესორს კარს უღებს და გადის).

ასესორი ბრაკი 45 წლის კაცია, ჩასხმული, კარგი გარეგნობისა, მსუბუქი მოძრაობა აქვს ჯერ კიდევ თითქმის შავი თმა, მოკლედ შეუკრეჭია და ფაქიზად დაუვარცხნია. ცოცხალი, მკვირცხლი თვალები აქვს, ხშირი წარბები, ასეთივე უღვაძეები, რომელთა ბოლოები კოხტად შეუკრეჭია. მოხდენილადაა ჩაცმული, თუმცა უფრო ახალგაზრდულად, ვიდრე მის ხნოვანობას შეეფერება. აცვია საგარეო კოსტიუმი, ხმარობს პენსნეს, რასაც წარამარა იხსნის და იკეთებს.

ბ რ ა კ ი (ჭულით ხელში, მიესალმება). შეიძლება ასე ადრიანად კაცი შემოვიდეს?

ჰ ე დ ა. რატომაც არ შეიძლება?

ტ ე ს მ ა ნ ი (ხელს ართმევს). თქვენ ჩვენთვის მუდამ სასიამოვნო სტუმარი ხართ! (წარუღვენს). ბატონი ასესორი ბრაკი — ფროილაინ რი-სინგი...

ჰედა. ოჰო!..

ბრაკი (თავს უკრავს, წელში იხრება). აჰ, ძალზე სასიამოვნოა...

ჰედა (შესცქერის და იცინის). მართლაც, საამოა თქვენი დანახვა დღის სინათლეზე, ძვირფასო ასესორო.

ბრაკი. გამოცვლილი გეჩვენებათ, არა?

ჰედა. დიახ, უფრო ახალგაზრდა, თუ არ ვცდები.

ბრაკი. უაღრესად გმადლობთ.

ტესმანი. ჰედაზე რაღას იტყვით? მტრის თვალს არ დაენახვება ჰა? განა ყვავილივით არ იფურჩქნება? პირდაპირ...

ჰედა. აჰ, დამეხსენი ერთი! უმჯობესი იქნება მადლობა უთხრა ბატონ ასესორს გუშინდელი გარჯისათვის.

ბრაკი. აჰ, რასა ბრძანებთ — ჩემთვის ეს მხოლოდ სიამოვნება იყო...

ჰედა. დიახ, მჯერა, თქვენ ერთგული ადამიანი ხართ. მაგრამ ჩემი მეგობარი ქალი დგას და წასვლის სურვილით იწვის. ნახვამდის, ბატონო ასესორო, ამ წუთში აქვე გავჩნდები.

ემშვიდობებიან ერთმანეთს. ჰედა და ელვსტედი წინკარიდან გარეთ გადიან.

ბრაკი. რას იტყვით, თქვენი მეუღლე რამდენადმე მაინც კმაყოფილია?

ტესმანი. ვერ წარმოიდგენთ, რარიგ დავალებული ვართ თქვენგან. ესე იგი, რა თქმა უნდა, ცოტაოდენი გადაადგილება აქა-იქ ჯერ კიდევ მოგვიხდება, ზოგი რამ ჯერაც გვაკლია. დაგვჭირდება რაღაცების შეძენაც.

ბრაკი. ჰო? მართლა?

ტესმანი. არა, ამ წვრილმანებით თქვენ თავს ნულარ შეიწუხებთ. ჰედამ თქვა, თვითონვე ვიზრუნებთ იმისათვის, რაც გვაკლიაო. — არ დავსხდეთ? რას იტყვით?

ბრაკი. ძლიერ გმადლობთ. სულ ცოტა ხნით. (ჯდება სკამზე.) რაღაც საქმეზე მინდოდა თქვენთან საუბარი, ძვირფასო ტესმან.

ტესმანი. ჰო? აჰ, მესმის! (ჯდება.) ახლა, თუ არ ვცდები, საქმის ყველაზე სერიოზული ნაწილის რიგი მოდგა, არა?

ბრაკი. აჰ, არა, ფულის ამბავი ჯერ არც ისე საჩქაროა, თუმცა კი ვისურვებდი, რომ ჩვენი სახლი უფრო უბრალოდ მოგვეწყო.

ტესმანი. არა, ეს სრულიად შეუძლებელი იქნებოდა. ჰედას ნუ

დაივიწყებთ, ჩემო კარგო! თქვენ ხომ ჰედას ასე კარგად იცნობთ! უბრალო მეშხანურ ცხოვრებას ხომ ვერ შევთავაზებდი!

ბ რ ა კ ი. დიახ, დიახ — საქმეც ეგ არის! ფონი სწორედ ამ ადგილას ახრჩობს.

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, მაგრამ ეს ამბავი, საბედნიეროდ, დიდხანს არ გასტანს, — სანამ მე დანიშვნას მივიღებ.

ბ რ ა კ ი. იცით, რა გითხრათ? ასეთი რამ ხშირად მეტისმეტად ჭიანჭურდება.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ახალი ხომ არა გავიგიათ რა?

ბ რ ა კ ი. მნიშვნელოვანი არაფერი... (უეცრად) თუმცა ერთ ახალ ამბავს გიამბობთ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. აბა?

ბ რ ა კ ი. თქვენი ძველი მეგობარი აილერტ ლევბორგი კვლავ ამ ქალაქშია.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ეს უკვე ვიცი.

ბ რ ა კ ი. მართლა? როდის გაიგეთ?

ტ ე ს მ ა ნ ი. აი, წელან ჰედასთან ერთად რომ გავიდა, იმ ქალმა მიაჩნო.

ბ რ ა კ ი. კეთილი! რა ჰქვია იმ ქალს? კარგად ვერ გავიგონე...

ტ ე ს მ ა ნ ი. ქალბატონი ელვსტედი.

ბ რ ა კ ი. ჰო, ახლა კი ვიცი, ვისი ცოლიც არის: ზედამხედველ შულტჰაისენისა. ლევბორგიც მათ სახლში ცხოვრობდა იქ, ზემოთ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰოდა, მერწმუნეთ — უსაზღვროდ გამიხარდა, რომ, თურმე, ისევ წესიერი ადამიანი გამხდარა!

ბ რ ა კ ი. კი, ასე ამბობენ, გამოსწორდაო.

ტ ე ს მ ა ნ ი. და მერე ახალი წიგნიც გამოუცია, არა?

ბ რ ა კ ი. დიახ, გამოსცა და მერე როგორი!

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიდი სენსაცია გამოუწვევია!

ბ რ ა კ ი. სრულიად უჩვეულო, ჯერ არნახული სენსაცია გამოიწვია.

ტ ე ს მ ა ნ ი. წარმოიდგინეთ! — განა სასიამოვნო არ არის ამის გაგონება? მე კი, ჩემდა ჭირად, დარწმუნებული ვიყავი, რომ ის თავისი ღირსშესანიშნავი ნიჭიერებით — დალუპული კაცია.

ბ რ ა კ ი. მაშინ ასე ფიქრობდა ყველა.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ოღონდ ეს კი ვერ გამიგია მაინც: ახლა რა უნდა აკეთოს? რით უნდა იცხოვროს? ჰა?

ჰედა (ბრაქს, დამცინავი ღიმილით). მთელი თავისი დღე და მოსწრება იმაზე ფიქრობს ჩვენი ტესმანი, თუ ვინ რით უნდა იცხოვროს.

ტესმანი. ღმერთო ჩემო, ჰედა... ჩვენ საბრალო აილერტ ლევბორგზე ვლაპარაკობთ.

ჰედა (უცქერის). აჰ, მართლა? (სავარძელში ჯდება და გულგრილად ეკითხება.) მერე, რა დაემართა ლევბორგს?

ტესმანი. როგორ გითხრა — მამის დატოვებული ქონება ალბათ უკვე გაფლანგა, წიგნებს კი ყოველდღიურად ხომ ვერ დაწერს! ჰა? აბა, მართლა გეკითხებით, რა უნდა ქნას?

ბრაქი. სწორედ ამაზე მინდოდა ზოგი რამ მეამბნა თქვენთვის.

ტესმანი. ბრძანეთ.

ბრაქი. ნუ დაგავიწყდებათ, რომ მას ჰყავს ნათესავეები, რომელნიც საკმაო გავლენით სარგებლობენ.

ტესმანი. ახ, ნულარ იტყვით; ამ ნათესავეებმა, სამწუხაროდ, სავსებით ზურგი აქციეს და ბედის ანაბარა მიატოვეს.

ბრაქი. ერთ ღროს კი ოჯახის იმედად თვლიდნენ.

ტესმანი. ერთ ღროს კი, მაგრამ მერე თავისი საქმე თვითონვე გააფუჭა.

ჰედა. ვინ იცის? (ჩაიღიმებს.) აკი იქ, ზემოთ, ქალბატონ ელვსტედთან, შემდეგ ხელახლა გამოსწორდა!

ბრაქი. მერე, წიგნმა, რომელიც ახლა გამოსცა...

ტესმანი. ჰო, ჰო, ღმერთმა ქნას. რომ მისი საქმეები გამოსწორდეს რამენაირად! აი, ახლა მივწერე. იცი, ჰედა, ამ საღამოს, ჩვენსას დავპატიჟე.

ბრაქი. კი, მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, დღეს ხომ ჩემთანა ხართ დაპატიჟებული? თუ მარტოხელა კაცის სუფრას არ კადრულობთ? განა გუშინ ნავსადგურზე არ დამპირდით, მოვალთო?

ჰედა. ტესმან, განა დაგავიწყდა დაპირება?

ტესმანი. ღმერთია მოწმე, სწორედ დამავიწყდა.

ბრაქი. დამწვიდებული ბრძანდებოდეთ — ლევბორგი მაინც არ მოვა.

ტესმანი. რატომ გგონიათ?

ბ რ ა კ ი (ოდნავ ყოყმანით, აღგება და იდაყვით ეყრდნობა სკამის ზურგს).
ძვირფასო ტესმან! და თქვენც, ქალბატონო ტესმან... არ შემიძლია
არ შეგატყობინოთ ერთი საქმე, რაც... რაც...

ტ ე ს მ ა ნ ი. აილერტს ეხება?..

ბ რ ა კ ი. მასაც და თქვენც.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მერე, ძვირფასო ასესორო, ბარემ გვითხარით!

ბ რ ა კ ი. მოგახსენებთ, მაგრამ წინდაწინვე მზად უნდა იყოთ იმი-
სათვის, რომ თქვენი დანიშვნა შეიძლება არც ისე მალე მოხდეს,
როგორცა გგონიათ და გსურთ.

ტ ე ს მ ა ნ ი (შეხტება, მოუსვენრად). განა რა მოხდა ისეთი? ჰა?

ბ რ ა კ ი. ალბათ, კონკურსი დაინიშნება.

ტ ე ს მ ა ნ ი. კონკურსი! წარმოგიდგენია. ჰედა?

ჰ ე დ ა (სკამის ზურგს გადაეყრდნობა). აჰ, დახე, დახე!

ტ ე ს მ ა ნ ი. მერე, ვისთან? შეუძლებელია, რომ კონკურსში გამო-
ვიდეს...

ბ რ ა კ ი. შესაძლებელია. კონკურსში გამოვა აილერტ ლევბორგი.

ტ ე ს მ ა ნ ი (ტაშს შემოჰკრავს). არა, არა, ეს წარმოუდგენელია! შე-
უძლებელი საქმეა! რას იტყვით?

ბ რ ა კ ი. ჰმ! ჩვენ ამას, ალბათ, მოვესწრებით.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მაინც, ჩემო ძვირფასო ასესორო — ეს ხომ დაუჯერე-
ბელი უკმეხობა იქნებოდა ჩემ წინააღმდეგ! (ხელების ქნევით.) რისი
კონკურსი, აბა დაფიქრდით — მე ხომ წესიერი, დაქორწინებული
კაცი ვარ! და ჩვენ ხომ გარკვეული ანგარიშით ვექორწინეთ — მე და
ჰედამ! უცხოეთშიაც კი გავემგზავრეთ და ამდენი ხარჯი გავწიეთ.
ასე გასინჯეთ, თვითონ მამიდა იულიასაგანაც კი ვისესხეთ ფული...
ღმერთო ჩემო! მე თითქმის დამპირდნენ ამ ადგილს, მეგონა უკვე
ჯიბეში მქონდა, ჰა?

ბ რ ა კ ი. კმარა, კმარა, კმარა! ადგილს, ალბათ მიიღებთ, მაგრამ
კონკურსის შედეგად.

ჰ ე დ ა. (უძრავად, სავარძელში.) ტესმან, დაფიქრდი — ეს თავისებური
სპორტი იქნება.

ტ ე ს მ ა ნ ი. რას ამბობ, ძვირფასო ჰედა! მე არ მესმის! როგორ
შეგიძლია ასე გულგრილად მიიღო ეს ამბავი!

ჰ ე დ ა (ისევ ისე). პირიქით ძალიან მაინტერესებს მისი შედეგი.

ბ რ ა კ ი. ყოველ შემთხვევაში, ქალბატონო ტესმან, კარგია, რომ

უკვე იცით საქმის ვითარება — მე ვამბობ, რომ უფრო ადრე, ვიდრე შეუდგებოდეთ რაღაც წვრილმანების შექენას, რითაც, როგორც გავიგე, ემუქრებით...

ჰ ე დ ა. ამ განზრახვას ეს კონკურსი სულაც ვერ შეცვლის.

ბ რ ა კ ი. ახ, მართლა? ეს კი სხვა საქმეა. ნახვამდის (ტესმანს) ნასადილევს ჩვეულებისამებრ რომ გავისეირნებ, შემოვივლი და წაგიყვანთ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. აჰ, დიახ, დიახ... სწორედ აღარ ვიცი, როგორ მოვიქცე, თავგზა დამებნა.

ჰ ე დ ა (უკან გადაყრდნობილი, ხელს გაუწვდის). ნახვამდის, ძვირფასო ასესორო! იმედი მაქვს მალე გამოვივლით.

ბ რ ა კ ი. დიდად გმადლობთ. ნახვამდის, ნახვამდის!

ტ ე ს მ ა ნ ი (აცილებს კარამდე). ნახვამდის, ძვირფასო ასესორო! გთხოვთ მაპატიოთ...

ბრაკი გადის წინა ოთახიდან.

ტ ე ს მ ა ნ ი (ზრუნდება უკან). ახ, ჰედა — კაცი არ უნდა გადაეშვას ოცნების სამეფოში, არა?

ჰ ე დ ა (უცქერის და იღიმება). შენ გადაეშვი თუ?

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, აბა დაუკვირდი, რა მორევში შევცურე — აქ საქმე ნათელია — სწორედ საზღაპრო ამბავი: დაქორწინდე, ოჯახს მოეკიდო, და ყველაფერი ეს მარტოოდენ ფუჭ, ცარიელ იმედებზე ააგო!

ჰ ე დ ა. დაბოლოს შენ მართალს ამბობ?

ტ ე ს მ ა ნ ი. მაგრამ, რაც უნდა იყოს, საკუთარი მყუდრო ოჯახი მაინც გვაქვს, ჰედა! აბა დაფიქრდი — ოჯახი, რაზედაც ორივე ასე ვოცნებობდით, და თითქმის სიზმრად გვქონდა გადაქცეული, — შემოძლია ასე ვთქვა. არა?

ჰ ე დ ა (აღება ნელა, დაქანცული). დაპირება ასეთი იყო, რომ ფართოდ ვიცხოვრებდით, სტუმრებს მივიღებდით, მისვლა-მოსვლა გვექნებოდა.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ღმერთო ჩემო! და მერე როგორ მიხაროდა! როგორ ვნატრობდი, რომ შენ ოჯახის დიასახლისად მენახე რჩეულთა შორის! ახლა? — დიახ, დიახ, დიახ... ჯერჯერობით ორივე უნდა დავკმაყოფილდეთ შინ მარტო ყოფნით და ოჯახის მოვლით, ჰედა! — მხო-

ლოდ ხანგამოშვებით მაჰიდა იულიას ვნახავთ აქ, ჩვენსას. — ახ, რამდენად სხვანაირი ცხოვრებისათვის ხარ შენ დაბადებული!

ჰედა. ლივრეიანი მოსამსახურე პირველ ხანებში, ცხადია, არ მყოლობა.

ტესმანი. ახ, არა — სამწუხაროდ! ლაქის აყვანაზე, ხედავ, ლაპარაკიც ზედმეტია.

ჰედა. კარგ ცხენზე კი...

ტესმანი (შეშინებული). კარგ ცხენზე!..

ჰედა. ფიქრიც ზედმეტია.

ტესმანი. ღმერთმა დამიფაროს!.. არა — ეს თავისთავად ცხადია.

ჰედა (ბოლთასა სცემს). რა გაეწყობა — რაღაცა მაინც მრჩება ისეთი, რითაც შემოიძლია თავი შევიქციო.

ტესმანი (სიხარულით ანთებული). ახ, მადლობა და დიდება უფალს! რა არის ისეთი, ჰედა? ჰა?

ჰედა (ღია კარიდან უყურებს შეკავებული დაცინვით). ჩემი დამბაჩები, იორგენ!

ტესმანი (შიშით). დამბაჩები!

ჰედა (ცივი თვალებით). გენერალ გაბლერის დამბაჩები! (გაღან მარცხნივ.)

ტესმანი (გარბის ღია კარისაკენ და ეძახის). ჰოი, ღვთის გულისათვის, სანატრელო ჰედა, ხელს ნუ ახლებ ამ სახიფათო ნივთებს! თუ გიყვარდე, ჰედა, რა?!

მეორე მოქმედება

ტესმანის ოთახი. როგორც პირველ მოქმედებაში, მხოლოდ ფორტეპიანო გატანილია და მის ადგილზე დგას პატარა საწერი მაგიდა. წიგნების თაროებით. დიენთან, მარცხნივ, პატარა მაგიდა დგას. თაიგულების უმეტესობა გატანილია. ქ-ნი ელვსტედის თაიგული წინა მხარეს მოზრდილ მაგიდაზე დგას—ნაშუადღევია.

ჰედა, რომელსაც სტუმრების მოლოდინში მოხდენილად აცვია, ღია შინიან კართან დგას და დამბაჩას ტენის. მეორე, სრულიად ასეთივე, დევს ღია ბუდეში, საწერ მაგიდაზე.

ჰედა (ბალისაკენ იცქირება და იძახის). ისევ სალამი, ბატონო ასესორო!

ბრაკი (შორიდანვე). მეც მოგესალმებით, ქალბატონო ტესმან!

ჰედა (ასწევს დამბაჩას და უმიზნებს). ახლა კი გესვრით, ბატონო ასესორო.

ბრაკი (ყვირის ქვემოთ): არა-არა-არა! ასე პირდაპირ ნუ მიმიზნებთ!

ჰედა. ასე მოუვა ყველას, ვინც ფარული გზებით დადის (ისვრის.)

ბრაკი (მოახლოვდა). ხომ არ შეიშალეთ?

ჰედა. ღმერთო, ხომ არ მოგახვედრეთ?

ბრაკი (ჩერაც გარეთაა). თავი დაანებეთ სულელურ ხუმრობას!

ჰედა. ბარემ შემოდით ასესორო!

(ბრაკი, საგარეოდ გამოწყობილი, მკლავზე გადადებული საზაფხულო მოსასხამით შემოდის შინიან კარში).

ბრაკი. ეშმაკმა დალახვროს — თქვენს უცნაურ სპორტს ისევ ეწევით? არა, მითხარით, რისთვის ისროლეთ?

ჰედა. ოჰ, მე აქ ვდგევარ და უბრალოდ ჰაერში ვისვრი.

ბრაკი (ფრთხილად ართმევს დამბაჩას). ნება მიბოძეთ, მოწყალეო ქალბატონო. (ათვალღერებს დამბაჩას.) ახ, მე ვცნობ, კარგად მეცნობ-

ბება ეს დამბაჩა. (მიმოიხედავს.) სადა გაქვთ ამის ბუდე? ჰო, აქ არის. (ჩადებს და დახურავს.) დღეს ვიკმართ ეს სახითათო თამაში.

ჰედა. ღმერთო, ერთხელ კიდევ! როგორ ფიქრობთ, მაშ რა უნდა ვქნა?

ბრაკი. არავის შემოუვლია?

ჰედა (ყარს ხურავს). არავის. ყველა ახლობელი სოფლად არის.

ბრაკი. არც ტესმანია სახლში?

ჰედა (საწერ მაგიდასთან, დამბაჩას უჯრაში დებს). არა. ისადილა თუ არა, მაშინვე გაიქცა მამიდეტახს. ასე აღრიანად არ გელოდით.

ბრაკი. ჰმ! — ამდენი მეც უნდა მომეფიქრა. ბრიყვულად მოვიქეცი.

ჰედა (თავს მოიბრუნებს, უცქერს). როგორ ბრიყვულად?

ბრაკი. ისე, ხომ შემეძლო... ცოტა ადრე მოსვლა.

ჰედა (შუა ოთახში გაივლის). მაშინ ვერავის ნახავდით. სადილის შემდეგ ჩემს ოთახში ვიყავი და გაცვამდი.

ბრაკი. მერე, სადმე კარებში არ მოიძებნებოდა პატარა ჭუჭრუტახა, სადაც შესაძლებელი იქნებოდა თქვენთან ლაპარაკი?

ჰედა. თქვენ დაგავიწყდათ ასეთი რამის გაკეთება.

ბრაკი. ესეც ჩემი ბრიყვული მარცხი!

ჰედა. რა ვუყოთ, ისევ აქ ჩამოვსხდეთ შინაურულად და დაველოდოთ. საეჭვოა, რომ ტესმანი მალე დაბრუნდეს...

ბრაკი. ჰო, ჰო, ღმერთმა იცოდეს, მოთმინებას არ დავკარგავ.

ჰედა ჯდება დივანის კიდეში, ბრაკი მოსასხამს ჰკიდებს უახლოესი სკამის ზურგზე და ჯდება. ქუდი ხელში უჭირავს. მცირე პაუზა. თვალს თვალში უყრიან ერთმანეთს.

ჰედა. აბა?

ბრაკი (იმავე ხმით). აბა?

ჰედა. პირველად მე გკითხეთ.

ბრაკი (ოდნავ დაიხრება). აბა, მაშ ერთი მეგობრული საუბარი გავმართოთ, ქალბატონო ჰედა!

ჰედა (უკან გადაეყრდნობა). განა თქვენ არ გეჩვენებათ, რომ მთელი საუკუნე გავიდა მას შემდეგ, რაც ჩვენ უკანასკნელად ვისაუბრეთ? — ოროდღე სიტყვა, რაც გუშინ ნავსადგურში ითქვა და დღეს დილით აქ, რა თქმა უნდა, ანგარიშში ჩასაგდება არ არის.

ბ რ ა კ ი. ჰო, ასე პირისპირ, ინტიმურად, არა?

ჰ ე დ ა. დიახ. დაახლოებით ამგვარად.

ბ რ ა კ ი. ყოველი დღე და ცისმარე იმის ნატვრაში ვიყავი, რომ ზედნიერად შინ დაბრუნებული მენახეთ.

ჰ ე დ ა. ჰოდა, მეც მთელი ამ ხნის განმავლობაში ასეთი სურვილი მქონდა.

ბ რ ა კ ი. თქვენ? მართლა, ქალბატონო ჰედა? მე კი მეგონა, რომ თქვენ ამ მოგზაურობაში საზღაპრო ნეტარებას განიცდიდით.

ჰ ე დ ა. ოჰ, ისეთ ნეტარებას, რომ ნულარ იტყვიო!

ბ რ ა კ ი. აკი ტესმანი სულ ასე იწერებოდა!

ბ რ ა კ ი. ჰო, ის კი! მას რომ ჰკითხოთ, ქვეყნად ყველაზე დიდი სიამოვნებაა სხვადასხვა ბიბლიოთეკებსა და არქივებში ქექვა ან კიდევ სხვადასხვა პერგამენტებისა და მისთანების გადაწერა — ვიდრე ჯდომისაგან კაცს ობი მოედება.

ბ რ ა კ ი (რამდენადმე გესლიანად). რას იზამთ, ესაა მისი მოწოდება ამქვეყნად, ნაწილობრივ მაინც.

ჰ ე დ ა. დიახ, ეს მართალია. სხვისთვის, ცხადია... მაგრამ ჩემთვის? ახ, არა, ძვირფასო — საშინლად მომწყინდა.

ბ რ ა კ ი. (თანაგრძნობით აღსავსე). თქვენ მართლა ამბობთ, მთელი გულით?

ჰ ე დ ა. დიახ, თვითონვე შეგიძლიათ განსაჯოთ! მთელი ექვსი თვე არ შეხვდეთ არც ერთ ადამიანს, რომელსაც რაიმე გაეგება ჩვენი წრისა და შეიძლება დაელაპარაკოთ ჩვენთვის საინტერესო ამბებზე...

ბ რ ა კ ი. ოჰ, ნულარ იტყვიო — ეს ჩემთვისაც დიდი დანაკლისი იქნებოდა!

ჰ ე დ ა. და მერე კიდევ ეს, ყველაზე, უფრო აუტანელი რამ... .

ბ რ ა კ ი. რა?

ჰ ე დ ა. — რომ მუდამ და მარად იმყოფებოდეთ ერთი და იმავე ადამიანის გვერდით.

ბ რ ა კ ი. (თანხმობის ნიშნად თავს აქნევს), დილიდან საღამომდე. დიახ! ერთი წარმოიდგინოს კაცმა — ყველა დროსა და ადგილზე.

ჰ ე დ ა. მე ვთქვი: მუდამ და მარად.

ბ რ ა კ ი. დიახ, მესმის, მაგრამ, მე მგონია, ჩვენს კეთილ ტესმანთან შესაძლებელი იქნება...

ჰ ე დ ა. ტესმანი — სპეციალისტი კაცია, ჩემო კარგო.

ბ რ ა კ ი. უდავოდ.

ჰ ე დ ა. ჰოდა, სპეციალისტებთან მოგზაურობა სრულიადაც არ გვანიჭებს სიამოვნებას. — ყოველ შემთხვევაში, ხანგრძლივი მოგზაურობა.

ბ რ ა კ ი. არც ისეთ სპეციალისტთან, რომელიც გიყვარს?

ჰ ე დ ა. ო, ფუი! ნუ ხმარობთ ამ გაცვეთილ სიტყვას, გულს მირევს!

ბ რ ა კ ი (გაოცებული). რა ბრძანეთ, ქალბატონო ჰედა?

ჰ ე დ ა (ნახევრად მცინარე, ნახევრად ბრაზმორეული). დიახ, ერთი თვითონ გამოგეცადათ! ერთი მოგესმინათ კულტურის ისტორიაზე ლაპარაკი გათენებიდან დაღამებამდე...

ბ რ ა კ ი. მუდამ და მარად...

ჰ ე დ ა. ჰო-დიახ, დიახ! ამასთან კიდევ — საუბარი საშუალო საუკუნეების ხელოსნურ მეურნეობაზე!... ეს პირდაპირ აუტანელია.

ბ რ ა კ ი (უცქერის გამომცდელად). მოიცათ, ერთი მითხარით, როგორ უნდა ავხსნა საკუთრივ ესა, რომ.. ჰმ!..

ჰ ე დ ა. — რომ მე და იორგენი ცოლ-ქმარი აღმოვჩნდით, არა?

ბ რ ა კ ი. დიახ, ასე მინდოდა მეტქვა.

ჰ ე დ ა. ღმერთო ჩემო, განა ეს ასე საოცრად და საგულისხმოდ გეჩვენებათ?

ბ რ ა კ ი. მეჩვენება და არც მეჩვენება, ქალბატონო ჰედა.

ჰ ე დ ა. ასე დავასრულე ჩემი გიჟური ცეკვა, ძვირფასო ასესორო. ჩემი წილი ერბო დაიქცა, ჩემი ვარდობის თვე წავიდა. (უნებურად შეკრთა.) ოჰ, არა — ეს ჯერ კიდევ არ მინდა ვთქვა. არც კი მსურს ამაზე ვიფიქრო.

ბ რ ა კ ი. ცხადია, საამისო საფუძველი სრულიადაც არა გაქვთ.

ჰ ე დ ა. ოჰ, საფუძველი... (უყურებს გამომცდელად.) ხოლო იორგენ ტესმანი — უნდა ითქვას, რომ ტესმანი ყოველმხრივ წესიერი აღამიანია.

ბ რ ა კ ი. წესიერი და დარბაისელი. ეს უდავო სიმართლეა.

ჰ ე დ ა. და არაფერს კომიკურს მე მასში არა ვხედავ... იქნება თქვენ ხედავთ?

ბ რ ა კ ი. კომიკურს? ა-რა! ეს მე არ მითქვამს...

ჰ ე დ ა. ჰოდა, ასე. ყოველ შემთხვევაში. ის ბეჯითი მშრომელი და დიდი შემკრები! — შეუძლებელი არ არის, რომ ერთხელაც იქნება წინ წაიწიოს.

ბ რ ა კ ი (უცქერის უნდობლად). მე მუდამ მჯეროდა, რომ თქვენის აზრით, ისევე როგორც ყველა სხვების აზრითაც, მისგან გამოჩენილი ადამიანი გამოვა.

ჰ ე დ ა (დაღლილის გამომეტყველებით). დიახ, მეც ასე მეგონა... და რაკი მთელი თავისი შესაძლებლობით სურდა ჩემი უზრუნველყოფა, არ ვიცი, რატომ უნდა მეთქვა მისთვის უარი.

ბ რ ა კ ი. ცხადია, ამ მხრივ...

ჰ ე დ ა. ეს უდავოდ მეტი იყო იმაზე, რისი მოლოდინიც შეიძლებოდა მქონოდა ჩემი სხვა თაყვანისმცემლებისაგან, ძვირფასო ასესორო!

ბ რ ა კ ი (იციინს). ოჰ, უნდა გითხრათ, რომ სხვების სახელით ლაპარაკს არ ვაპირებ. რაც შემეხება პირადად მე, თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, მუდამ განსაკუთრებული მოწიწებით ვეკიდებოდი საქორწინო კავშირს, ეს საერთოდ, ქალბატონო ჰედა.

ჰ ე დ ა (ხუმრობით). აჰ, თქვენი იმედი არასოდეს არა მქონია.

ბ რ ა კ ი. ყველაფერი, რაზედაც მე ვოცნებობ, ეს არის პატარა ინტიმური წრე ნაცნობებისა, რომელთაც საქმითა და რჩევით ვემსახურები და ვისთანაც მისვლა-მოსვლა მექნება — როგორც საიმედო მეგობარს...

ჰ ე დ ა. ოჯახის კაცებთან, არა?

ბ რ ა კ ი (იხრება). გულახდილად რომ ვთქვა — უფრო ოჯახის დიასახლისებთან, ცხადია. იცით, აი ასეთი... ასეთი... ასე ვთქვათ, ასეთი ურთიერთობის „სამკუთხედი“ — ეს ყველაზე ხელსაყრელი და სასიამოვნოა ყველასათვის.

ჰ ე დ ა. დიახ, ამ მოგზაურობის დროს მე ვგრძნობდი სწორედ ამ მესამე მამაკაცის ნაკლებობას. აჰ, რა ძნელია ერთთავად ერთ კაცთან პირისპირ კუბეში ჯდომა!..

ბ რ ა კ ი. საბედნიეროდ, საქორწინო მოგზაურობა უკვე დამთავრებულია...

ჰ ე დ ა (თავს აქნევს). შეიძლებოდა მოგზაურობის გაგრძელება. მე მხოლოდ მორიგ სადგურზე გავჩერდი.

ბ რ ა კ ი. მაშ შეიძლება კაცი გარეთ გამოხტეს. ჰო, ცოტა წაიმოდრავეთ, ქალბატონო ჰედა.

ჰ ე დ ა. მე არასოდეს ჩვეულებად არა მაქვს გამოხტომა.

ბ რ ა კ ი. მართლა?

ჰედა. არასოდეს. გარეთ ყოველთვის გამოჩნდება კაცი, რომელიც...

ბრაკი (იციხის). ...რომელიც დგას და ფეხებში შეგცქერის, არა?

ჰედა. სწორედ ასე.

ბრაკი. ჰო, მაგრამ, ღმერთო ჩემო...

ჰედა (მოცილების ნიშნად ხელს აქნევს). არ იქნება... იქვე დავრჩები, სადაც ვზივარ, თუნდაც მარტო ერთი კაცის პირისპირ.

ბრაკი. ერთიც ვნახოთ, თქვენთან შემოდის მეორე მამაკაცი?

ჰედა. ოჰ, ხედავთ — ეს კი სულ სხვა რამ არის!

ბრაკი. ნაცადი, გონიერი მეგობარი...

ჰედა. ...კარგი გამართობი, გულლია, მხიარული და ყოველმხრივ მიმზიდველი...

ბრაკი. ...და სრულიადაც არა სპეციალისტი!

ჰედა (ხმამალა ამოიხვნეშებს). ოჰ, ეს დიდი შვება იქნებოდა.

ბრაკი (გაიგონა, რომ შესავალი კარები იღება, წინა კარს აღმაცერად უყურებს). ამრიგად, სამკუთხედი აგებულა!..

ჰედა (ხმადაბლა). და მატარებელი ისევ დაიძრა...

წინა კარში გამოჩნდება საგარეოდ ჩაცმული ტესმანი, რბილი თევთიკის ქუდით, ილიაში და ჯიბეებში აქვს მრავალი ბროშურა და უყლო წიგნი.

ტესმანი (მიდის მაგიდასთან, რომელიც დგას კუთხის დივანთან). უჰ მთელი მთა მოვზიდე — სხვას ჩემს ადგილზე სწორედ გაუჭირდებოდა. (წიგნებს აწყობს.) ოფლიც კი მომივიდა, ჰედა! აა, ერთი შეხედვით, — თქვენ უკვე აქა ხართ, ძვირფასო ასესორო? ბერტას ამაზე არაფერი უთქვამს.

ბრაკი (დგება). მე ბალიდან მოვედი.

ჰედა. რა წიგნები მოგიტრევია?

ტესმანი (დგას, ფურცლავს). რამდენიმე ახალი სპეციალური წიგნია. ძალიან მჭირდებოდა ეს წიგნები.

ჰედა. სპეციალური წიგნებია?

ბრაკი. აჰ, მართლაც სპეციალური წიგნებია, ქალბატონო ტესმან! (ბრაკი და ჰედა იქედნური ღიმილით გადახედავენ ერთმანეთს.)

ჰედა. განა კიდევ გესაჭიროება სპეციალური წიგნები?

ტესმანი. როგორ არა, ჩემო ჰედა! ვერასოდეს ვერ შეიძენ წიგნებს საკმაო რაოდენობით. საჭიროა თვალყურის დევნება ყველაფერზე, რაც კი ამ დარგში იწერება და იბეჭდება.

ჰედა. ჰო, ეს აუცილებელია.

ტესმანი (ქეჭავს წიგნებს). ერთი შეხედე — აგერ, ლევბორგის წიგნიც შევიძინე. (გაუწოდებს.) ხომ არ გადაათვალიერებ, ჰედა? ჰა?

ჰედა. არა — ძლიერ გმადლობ. ანდა — რატომაც არა, იქნება მერე გადავხედო.

ტესმანი. მე გზადაგზა ცოტათი გადავფურცლე.

ბრაკი. მერე, რას იტყვით — როგორც სპეციალისტი?

ტესმანი. სხვისი რა ვიცი და მე კი ვიტყვი, რომ შესანიშნავი, ზომიერი, ნათელი თხრობაა. უწინ ასე როდი წერდა. (წიგნებს თავს უყრის.) მაგრამ დროა მთელი ეს გროვა შინ შევიტანო. ოჰ, რა სახალისო საქმე იქნება ახლა ამათი დაჭრა! მერე ცოტა გადაცმაც მინდა. (ბრაკს.) ახლავე ხომ არ წავიდეთ? ჰა?

ბრაკი. მე მგონია, ჯერ არაფერი საჩქარო არ არის.

ტესმანი. ჰოდა, მეც ახლავე მოვრჩები. (მიდის წიგნებით ხელში, ჩერდება დია კართან და მობრუნდება.) ჰო, მართლა, ჰედა, მამიდა იულია დღეს სადამოს ჩვენსას აღარ მოვა.

ჰედა. მართლა? ქუდის ამბავი ხომ არ არის მიზეზი?

ტესმანი. აჰ, მსგავსიც არაფერი. როგორ გეკადრება მამიდა იულიაზე ამგვარი აზრის გავლება! რა სათქმელია! იცი, მამიდა რინა ძალიან ცუდად შეიქნა!

ჰედა. მამიდა რინა ყოველთვის ძალიან ცუდად იყო.

ტესმანი. დიახ, მაგრამ დღეს განსაკუთრებით მძიმე დღეშია საბრალო ქალი.

ჰედა. ჰო, რაკი ასეა, ავადმყოფთან ვინმე ხომ უნდა დარჩეს. საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს.

ტესმანი. მაგრამ, ჰედა, შენ რომ იცოდე, ამის მიუხედავად რა ბედნიერია მამიდა იულია, რომ ამ მოგზაურობაში... ასე მოიმატე.

ჰედა. (აღგება, ხმადაბლა). ახ, ეს დაუსრულებელი მამიდები!..

ტესმანი. რა თქვი?

ჰედა (მიდის მინიან კართან). არაფერი.

ტესმანი. ჰო, მე კი რალაც მომესმა... (გაღის უკანა კარიდან მარჯვნივ.)

ბრაკი. რომელ ქუდზე ლაპარაკობდით?

ჰედა. ჰო, ეს ამ დილით მოხდა. ქალბატონი იულია იყო აქ,

თავისი ქუდი სკამზე დაეგდო. (უცქერის და იღიმება.) ისე მოვაჩვენე თითქოს მოსამსახურის ქუდი მეგონა.

ბ რ ა კ ი (თავს აქნევს). მერე, ძვირფასო ქალბატონო ჰედა, ეს როგორ აკადრეთ საბრალო მოხუცებულ ქალს?

ჰ ე დ ა (ნერვიულად წინ და უკან დადის). ჰო, რა ვქნა, ხედავთ — ზოგჯერ რაღაც მომივლის ხოლმე თვით ჩემდა უნებურად, და მაშინ ვერაფერს გააწყობ. (მოწყვეტილივით დაეშვება ღუმელთან სავარძელში.) ახ, თვითონაც არ ვიცი, როგორ ავხსნა ეს...

ბ რ ა კ ი (სავარძლის უკან). თქვენ საერთოდ არც ისეთი ბედნიერა ხართ — ეს არის მთელი საქმე.

ჰ ე დ ა (წინ იყურება). მე თვითონაც არ გამეგება — რატომ უნდა ვყოფილიყავი ბედნიერი? იქნება თქვენ ამიხსნათ?

ბ რ ა კ ი. დიახ, სხვათა შორის, იმიტომაც, რომ თქვენი ცხოვრება ისე მოაწყვეთ, როგორც თვითონ გსურდათ.

ჰ ე დ ა (უყურებს, იცინის). თქვენცა გჯერათ ეს სურვილების ისტორია?

ბ რ ა კ ი. განა ბევრი რამ მართალი არ არის?

ჰ ე დ ა. როგორ არა, მასში არის რაღაც — სიმართლის ნაწილი.

ბ რ ა კ ი. მაინც?

ჰ ე დ ა. აი, რა: გასულ ზაფხულს ტესმანი სალამობით სახლისკენ მაცილებდა ხოლმე.

ბ რ ა კ ი. სამწუხაროდ — მე სულ სხვა გზა მქონდა გასავლელი.

ჰ ე დ ა. ეს მართალია. გასულ ზაფხულს თქვენ მართლა სხვა გზებით დადიოდით.

ბ რ ა კ ი (იცინის). გრცხვენოდეთ, ქალბატონო ჰედა! — აჰა — ამრიგად, თქვენსა და ტესმანს შორის?..

ჰ ე დ ა. დიახ, ამრიგად, ერთ სალამოს მე და ტესმანმა ამ აგარაკთან ჩავიარეთ. საბრალო ყმაწვილი საშინელ უხერხულობაში ჩავარდა. ვერანაირად ვერ იპოვა სალაპარაკო საგანი. შემეცოდა სწავლული კაცი...

ბ რ ა კ ი (ეჭვიანად იღიმება). თქვენ — შეგეცოდათ? მართლა? ჰმ!

ჰ ე დ ა. დიახ, მართალს მოგახსენებთ. ჰოდა, გაჭირვებიდან რომ გამომეხსნა, სრულიად ანგარიშმიუცემლად ვუთხარი — ამ ვილაში სიამოვნებით ვიცხოვრებდი-მეთქი.

ბ რ ა კ ი. მეტი არაფერი?

ჰედა. იმ სალამოს მეტი არაფერი.

ბრაკი. შემდეგ?

ჰედა. დიახ, შემდეგ ჩემმა თავქარიანობამ თავისი შედეგები გამოიღო. ძვირფასო ასესორო.

ბრაკი. სამწუხაროდ — ჩვენს განუსჯელ ლაპარაკს ხშირად ასეთი შედეგები მოსდევს ხოლმე, ქალბატონო ჰედა!

ჰედა. დიდად გმადლობთ! ამგვარმა ოცნებამ გენერლის მეუღლის ფალკის აგარაკზე ასე ინტიმურად დაგვაკავშირა მე და ტესმანი! ამან გამოიწვია ჯერ ნიშნობა, მერე ქორწილი, ბოლოს საქორწინო მოგზაურობა და ყოველივე ის, რასაც უკვე კარგად ვხედავ!.. დიახ, ძვირფასო ასესორო, რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი დავითაო — აკი მოგახსენეთ.

ბრაკი. თავშესაქცევი ამბავია! ნამდვილად კი თქვენ მთელი ეს ამბავი არაფრად გეჭაშნიკებოდათ, არა?

ჰედა. არაფრად, ღმერთია მოწამე!

ბრაკი. მერე, ახლა? ჩვენზე რაღას იტყვით? ვგონებ, ყველაფერი კობტად და მოხერხებულად მოგიწყვეთ?

ჰედა. უჰ! — ასე მგონია, ამ სახლის ყოველ კუთხეში სუმბულისა და დამჭკნარი ვარდის სუნი დგას-მეთქი... მაგრამ ეს სუნი, მგონი, მამიდა იულიამ შემოიტანა.

ბრაკი (იცინის). არა, მე ვფიქრობ, რომ ეს სურნელება უფრო ფალკის განსვენებულმა მეუღლემ დატოვა.

ჰედა. ჰო, რა ვიცი... საერთოდ, რაღაც დამყაყებულის, დრო-მოჭმულის სუნია. მაგონდება ბალში გაცრეცილი ყვავილები — ბალის მეორე დღეს რომ ნავაგში გადაყრიან. (ხელებს კეფაზე გადაიწყობს, სკამს დაეყრდნობა და უცქერის.) ახ, ძვირფასო ასესორო... თქვენ ვერ წარმოიდგენთ, რა საზარელი მოწყენილობა მომელის აქ!

ბრაკი. ნუთუ ცხოვრება არავითარ მოვალეობას არ დაგაკისრებთ, ქალბატონო ჰედა?

ჰედა. მოვალეობას, რომელსაც ერთგვარი მიმზიდველობა ექნებოდა?

ბრაკი. ეს კიდევ უკეთესი იქნებოდა, ცხადია.

ჰედა. ღმერთმა უწყის, რა მოვალეობა უნდა ყოფილიყო ასეთი? ზოგჯერ ვფიქრობ ხოლმე ამგვარ ამოცანაზე. (მკვეთრად.) აჰ, არაფერი არ გამოვა!

ბ რ ა კ ი. ვინ იცის? აბა, მითხარით, რა განზრახვა გაქვთ?

ჰ ე დ ა. იქნება ვაძულო-მეთქი ტესმანი, რომ პოლიტიკას ჩასჭიდოს ხელი.

ბ რ ა კ ი (იციინს.) ტესმანმა? აჰ, არა, მერწმუნეთ, პოლიტიკა — ეხუკვე ტესმანის საქმე აღარ არის... არამც და არამც!

ჰ ე დ ა. დიახაც მჭერა... მაგრამ მაინც რომ მოვახერხო?

ბ რ ა კ ი. ჰო, მაგრამ რა სიამოვნებას ნახავთ მერე, თუკი ის საამისოდ არ გამოდგება? რატომ უნდა აიძულოთ, რომ პოლიტიკით დაინტერესდეს?

ჰ ე დ ა. იმიტომ, რომ მომბეზრდა, გესმით თუ არა? (მცირე პაუზის შემდეგ.) მაშ თქვენ სავსებით შეუძლებლად მიგაჩნიათ, რომ ტესმანი მინისტრად გახდეს?

ბ რ ა კ ი. ჰმ!.. ხედავთ, ძვირფასო ქალბატონო ჰედა? — მინისტრი რომ გახდეს, საამისოდ პირველყოფლისა მდიდარი კაცი უნდა იყოს.

ჰ ე დ ა (აღგება, მოუთმენლად). დიახ, აი, ჩვენი ბედი! აი ის უბადრუკი გარემოებანი, რომლებშიაც მოვხვდი! (დადის.) სწორედ ისინი ხლიან ცხოვრებას სამძიმოდ... პირდაპირ სასაცილოდ! — აი, რაშია საქმე!

ბ რ ა კ ი. მე ვფიქრობ, რომ აქ რალაც სხვა მიზეზია.

ჰ ე დ ა. სახელდობრ?

ბ რ ა კ ი. ის მიზეზია, რომ ჯერ თქვენ არაფერი გამოგიცდიათ ისეთი... აი, სულის ნამდვილად ამაფორიაქებელი ამბავი.

ჰ ე დ ა. რაიმე სერიოზულს გულისხმობთ, არა?

ბ რ ა კ ი. ჰო, თუნდაც ასე უწოდეთ. ახლა კი შეიძლება ასეთი რამ გამოსცადოთ.

ჰ ე დ ა (თავს უკან გადაიგდებს). აჰ, თქვენ მხედველობაში გაქვთ ამ სულელურ პროფესურასთან დაკავშირებული უსიამოვნებანი? ეს ტესმანის პირადი საქმეა და მის საქმედვე დარჩება. ამაზე ფიქრიც არა მსურს.

ბ რ ა კ ი. მესმის, მესმის. ეს იქით იყოს. მაგრამ, თუ პირადად თქვენ... ასე ვთქვათ... მაღალფარდოვნად რომ ვილაპარაკოთ... სერიოზული და ფრიად საპასუხისმგებლო მოვალეობანი დაგეკისრებათ? (იციინს.) აი, ახალი, დიდი მოვალეობანი, ქალბატონო, ჰედა?

ჰედა (ბრაზმორეული). დაჩუმდით! ასეთი რამ არასოდეს არ მოხდება!

ბრაკი (წყნარი, დამშვიდებული ხმით). ამაზე ცოტა მოგვიანებით ვილაპარაკოთ — სულ დიდი-დიდი, ერთი წლის შემდეგ.

ჰედა (მოჭრით). არავითარი საამისო მიდრეკილება არა მაქვს, ბატონო ასესორო. და, საერთოდ, მომაცილეთ ეგ თქვენი რაღაც მოვალეობანი!

ბრაკი. რაღა თქვენ არა გაქვთ არავითარი მიდრეკილება იმისაკენ, რაც სხვა ქალების უმეტესობას თავის მოვალეობად მიაჩნია, რაც...

ჰედა (მინიან კართან). ახ დაჩუმდით-მეთქი, გეუბნებით! — ზოგჯერ მეჩვენება, რომ მე მაქვს მიდრეკილება მხოლოდ ერთი საქმისადმი.

ბრაკი (უახლოვდება). ნებას მომცემთ ვიკითხო: სახელდობრ რა საქმისადმი?

ჰედა (გარეთ იხედება). რომ მოწყენილობისაგან მოვკვდე. ახლა გაიგეთ? (მოწყვეტით მობრუნდება, იყურება უკანა ოთახისაკენ და იცინის.) ასე იცოდეთ! აგერ, ბატონი პროფესორიც.

ბრაკი (წყნარად, აფრთხილებს). მოიცათ, მოიცათ, ქალბატონო ჰედა!

შემოდის ტესმანი საგარეო სამოსელში. ქუდი და ხელთათმანები ხელით მოაქვს. გამოდის უკანა ოთახის მარჯვენა მხრიდან.

ტესმანი. ჰედა! აილერტ ლევბორგისაგან უარი ხომ არ მოვიდა? ჰა?

ჰედა. არა.

ტესმანი. აბა, შენ ნახავ, რომ სადაც არის, აქ გაჩნდება.

ბრაკი. თქვენ ფიქრობთ, რომ ლევბორგი მოვა?

ტესმანი. დიახ, ამაში დარწმუნებული ვარ. ხოლო ყველაფერი ის, რაც თქვენ დღეს დილით გვიამბეთ, ცარიელი მონაჭორია.

ბრაკი. ვითომ?

ტესმანი. დიახ, ყოველ შემთხვევაში, მამიდა იულიამ ასე თქვა: ჩემს სიცოცხლეში არ დავიჯერებ, რომ ოდესმე ლევბორგი გზად გადაგელობოს. წარმოიდგინეთ...

ბრაკი. ჰო, კარგი და კეთილი! მაშ ყველაფერი რიგზე ყოფილა.

ტესმანი (ქულს და ხელთათმანებს მარჯვნივ სკამზე დადებს). მაინც თქვენ ნება უნდა მომცეთ, რომ რაც შეიძლება მეტ ხანს დაველოდო. ბრაკი. საამისოდ საკმაოდ გვაქვს. შევიდამდე, რვის ნახევრამდე ჩემთან არავინ მოვა.

ტესმანი. ჰოდა, მაშ რა უნდა გავაკეთოთ და ლევბორგს ვუცადოთ, არა?

ჰედა (ბრაკის მოსასხამი და ქული მიაქვს კუთხის დივანთან). ხოლო უარეს შემთხვევაში ბატონი ლევბორგი სადამოს ჩემთან გაატარებს.

ბრაკი (უნდა მოსასხამი ჩამოართვას). რისთვის წუხდებით: მიბოძეთ აქეთ, მოწყალეო ქალბატონო!.. რას გულისხმობთ „უარეს შემთხვევაში“?

ჰედა. ესე იგი, თუ ლევბორგი არ მოისურვებს თქვენთან წამოსვლას.

ტესმანი (დაბნეული უცქერის). მოიცა, ძვირფასო ჰედა... ეს რანაირად უნდა მოხდეს, აილერტის აქ, შენთან, დარჩენა? ნუ დაგავიწყდება რომდღეს მამიდა იულია ვეღარ მოვა.

ჰედა. ვერა, მაგრამ ქალბატონი ელვსტედი მოვა სამაგიეროდ, და ჩვენ სამივე ერთად დავლევთ ჩაის.

ტესმანი. აჰ, ხედავ? მაშინ რა უჭირს!

ბრაკი (ღიმილით). და თვითონ ლევბორგისთვისაც ეს ალბათ ხელსაყრელი იქნება.

ჰედა. როგორ?

ბრაკი. ღმერთო ჩემო! მოწყალეო ქალბატონო, თქვენ ხომ არაერთხელ სამასხროდ აიღეთ ჩემი, უცოლო კაცის, სალთი სადილები! — მარტოხელა კაცის სადილებზე მხოლოდ ისეთი მამაკაცები მოვლენ, რომელთაც ცხოვრების მკაცრი პრინციპები აქვთო, ამბობდით.

ჰედა. მაგრამ ბატონ ლევბორგს სწორედ ახლა საკმაოდ გააჩნია მკაცრი პრინციპები... მოქცეული ცოდვილია...

წინა კარიდან შემოდის ბერტა.

ბერტა. მოწყალეო ქალბატონო, ვილაც ბატონი შემოსვლის ნებას ითხოვს...

ჰედა. შემობრძანდეს.

ტესმანი (წყნარად). თავი მომჭერით, თუ ლევბორგი არ იყოს. წარმოიდგინეთ!

აილერტ ლევბორგი შემოდის წინა ოთახიდან. ტანწვრილი, მაღალი და გამხდარია. ტესმანის ხნისაა, მაგრამ მასზე ხნიერი ჩანს. შავ თმასა და წვერს ატარებს, სახე გრძელი და ფერმკრთალი აქვს, მხოლოდ ყბებზე ამჩნევია მოწითალო ლაქები. აცვია შავი ხელთათმანები, ხელში ცილინდრი უჭირავს. კარებში ჩერდება და ოთახში მყოფთ თავს უკრავს. შემკრთალი გამოხედვა აქვს.

ტესმანი (შეეგებება, ხელს გაუწვდის). ძვირფასო აილერტ, აი, დაბოლოს, ჩვენ, როგორც იქნა, ხელახლა ვნახეთ ერთმანეთი.

ლევბორგი (წყნარი ხმით ლაპარაკობს). დიდად გმადლობთ წერილისათვის! (უახლოვდება ჰედას.) ნებას მომცემთ, რომ თქვენც ჩამოგართვათ ხელი, ქალბატონო ტესმან?

ჰედა (გამოწვდილ ხელს ართმევს). კეთილი იყოს თქვენი მოსვლა, ბატონო ლევბორგი! (ხელის მოძრაობით). არ ვიცი, ბატონებო, თქვენ ერთმანეთს თუ..?

ლევბორგი (მსუბუქი თავის დაკვრით). ბატონი ასესორი ბრაკი, თუ არ ვცდები.

ბრაკი (აგრეთვე თავს უკრავს). მაქვს პატივი... რამდენი წელიწადია, რაც..

ტესმანი (ლევბორგს, ხელებს მხრებზე აწყობს). მოიქეცი ისე, როგორც შენს საკუთარ სახლში, აილერტ! არა, ჰედა?.. აილერტ! მგონი, ისევ ქალაქში დასახლება გადავიწყვეტია, როგორც გადმომცეს? არა?

ლევბორგი. ასე ვფიქრობ.

ტესმანი. აი, ესეც გონივრულია. მე, გესმის... შენი ახალი წიგნი შევიძინე. მაგრამ, მართალი გითხრა, ჯერ დრო ვერ გამოვნახე, რომ წამეკითხა.

ლევბორგი. ამისათვის თავს ნუ შეიწუხებ.

ტესმანი. რას ამბობ?

ლევბორგი. ვამბობ, რომ ამ წიგნში ბევრი არაფერი ყრია.

ტესმანი. არა, მართლა, ამას შენ ამბობ?

ბრაკი. კი, მაგრამ... როგორც გავიგე, ეს წიგნი ქებით ცადაიტანეს.

ლევბორგი. სწორედ ეს მინდოდა. მე ეს წიგნი დავწერე განზრახ ისე, რომ ყველას მოსწონებოდა.

ბრაკი. ძალიან გონივრულად მოქცეულხარტ.

ტესმანი. მოიცა, ძვირფასო აილერტ...

ლევბორგი. ასე იმიტომ მოვიქეცი, რომ ჯერ მინდა მდგომარეობა მოვიპოვო... თავიდან ვიწყებ.

ტესმანი (ოდნავ შემკრთალი). ჰო, ეს გასაგებია! მერე?

ლევბორგი (ღიმილით, ქუდს დადებს და სერთუკის ჯიბიდან იღებს ქალაქში გახვეულ პაკეტს). მაგრამ, აი, ეს რომ გამოვა, შეგიძლია წაიკითხო, იორგენ ტესმანო! ეს არის, რაც არის. მასში მე თვითონ ვარ.

ტესმანი. მართლა? მაინც, საკუთრივ რა არის?

ლევბორგი. გაგრძელებაა.

ტესმანი. გაგრძელება? რისი?

ლევბორგი. ჩემი წიგნის.

ტესმანი. ახალი წიგნის?

ლევბორგი. ცხადია.

ტესმანი. დიახ, მაგრამ, ძვირფასო აილერტ — ის ხომ ჩვენს დრომდე მოდის?

ლევბორგი. უდავოდ. ეს კი მომავალს ეხება, კულტურის პროგრესს.

ტესმანი. მომავალს! ღმერთო დიდებულო! მომავლის კულტურისა ჯერ ხომ სრულიად არაფერი არ ვიცით?

ლევბორგი. არაფერი. მაგრამ ზოგი რამის თქმა შეიძლება მაინც. (პაკეტს ხსნის.) შეხედე...

ტესმანი. ეს შენი ხელი არაა.

ლევბორგი. მე ვკარნახობდი. (ფურცლავს.) ორ ნაწილად იყოფა. პირველი ეხება მომავლის კულტურულ ძალებს. ხოლო ეს მეორე (ფურცლავს განაგრძობს.) — მომავლის კულტურის პროგრესს.

ტესმანი. შესანიშნავია! ასეთ რამეზე წერა სწორედ აზრადაც არ მომივიდოდა.

ჰელდა (მინიან კართან, თითებით მინაზე აკაკუნებს). ჰმ... არ მოუვიდოდა... არა!

ლევბორგი (შეახვევს და გრაფილს შავიდაზე დებს). ხელნაწერი თან წამოვიღე იმ მიზნით, რომ ამ საღამოს მინდა წინდაწინ წაგიკითხო.

ტესმანი. ოჰ, რა მოსაწონი საქციელია მაგრამ დღეს საღამოს... (უყურებს ბრაკს.) სწორედ არ ვიცი, როგორ მოეწყობა...

ლევბორგი. აჰ, მაშ სხვა დროს იყოს. რა საჩქაროა!

ბრაკი. მინდა გითხრათ, ბატონო ლევბორგ... დღეს ჩემთან პატარა შეხვედრაა — პირველ რიგში ტესმანისათვის, მოგეხსენებათ...

ლევბორგი (უცქერის თავის ქუდს). აჰ, მაშინ დროა წავიდე...
ბრაკი. მომისმინეთ. არ იქნება მასიამოვნოთ და ჩვენსას წამო-
ბრძანდეთ?

ლევბორგი (მოკლედ და მკაფიოდ). არა, არ შემიძლია. დიდად
გმადლობთ.

ბრაკი. რასა ბრძანებთ! გვეწვიეთ. პატარა, შერჩეული წრე გვე-
ყოლება. დაგვერწმუნეთ, ეს იქნება ლალი და „აღვირახსნილი“ დროს-
ტარება, როგორც ქალბატონი ჰედა... ქალბატონი ტესმანი იტყვის
ხოლმე.

ლევბორგი. ამაში ეჭვი არ მეპარება, მაგრამ...

ბრაკი. თქვენ შეგიძლიათ ხელნაწერი თან წამოიღოთ და ჩემთან
წაუკითხოთ ტესმანს. ადგილი გვეყოფა.

ტესმანი. დიახ, ეს კი მართლა შეიძლებოდა, აილერტ! რას
იტყვი?

ჰედა (შუაში ჩაუდგება). მოიცა, ჩემო ყველაფ! თუკი ბატონ ლევ-
ბორგს არა სურს? დარწმუნებული ვარ, ბატონ ლევბორგს ბევრად
ურჩევნია ვახშმად აქ დარჩეს და სალამო ჩემთან გაატაროს.

ლევბორგი (უყურებს). თქვენთან, პატივცემულო ქალბატონო?

ჰედა. და ქალბატონ ელვსტედთან.

ლევბორგი. აჰ! (დაუღევრად.) დღეს შუადღისას ამ ქალს თვალი
მოვკარი.

ჰედა. მართლა? ჰო, ისიც მოვა. ამიტომაც საჭიროა თქვენი დარ-
ჩენა. სხვა არავინ არის, რომ ნავახშმევს სახლამდე მიაცილოს.

ლევბორგი. ეს მართალია. დიდად გმადლობთ, ქალბატონო, მაშ
დავრჩები.

ჰედა. ჰოდა ასე, მეც მოსამსახურეს რაღაც პატარა დავალება უნ-
და მივცე. (წინა ოთახის კართან მიდის, რეკავს. ბერტა შემოდის. ჰედა წყნარად
ელაპარაკება და უთითებს უკანა ოთახისაკენ. ბერტა თავს უქნევს და გადის.)

ტესმანი (იმავე დროს ლევბორგს). შენ, აილერტ, გესმის? მომავლის
საკითხი — ეს ხომ ახალი თემაა, რაზედაც ლექციების კითხვას აპა-
რებ?

ლევბორგი. დიახ.

ტესმანი. წიგნების გამყიდველმა მითხრა, რომ შემოდგომაზე
აქ ლექციების ციკლის წაკითხვა გაქვს განზრახული.

ლევბორგი. ასე ვფიქრობ. ხომ არ გეწყინება, ტესმან?

ტესმანი. ოჰ, ღმერთმა დამიფაროს! მაგრამ...

ლევბორგი. მესმის, რომ ეს რამდენადმე არახელსაყრელია შენთვის.

ტესმანი (დაძაბუნებული). აჰ, ხომ არ მოგთხოვ, რომ ჩემი გული-სათვის...

ლევბორგი. მაგრამ მე დავიცდი, ვიდრე შენ პროფესორად დაინიშნები.

ტესმანი. დამიცდი?! კი, მაგრამ... მაგრამ... შენ ჩემთან კონკურსში არ გამოხვალ? ჰა?

ლევბორგი. არა. მე მინდა შენ დაგამარცხო, მხოლოდ ხალხის თვალში.

ტესმანი. ღმერთო ჩემო!.. მაშ მამიდა იულიას მართალი უთქვამს! აჰ, სწორედ ასეა — ეს მე ვიცოდი! ჰედა! წარმოგიდგენია? — აილერტს არ განუზრახავს, წინ გადაგველობოს.

ჰედა (მოკლედ). ჩვენ? თუ შეიძლებოდეს, მე განზე დამტოვე!

გადის უკანა ოთახში, სადაც ბერტა ამასობაში სუფრაზე ალაგებს გრაფინს და ჭიქებს. ჰედა მოწონების ნიშნად თავს უქნევს და ისევ ბრუნდება სტუმრებთან ბერტა გადის.

ტესმანი (იმავე დროს). თქვენ ასესორო? თქვენ რაღას იტყვით ამაზე? ჰა?

ბრაკი. ოჰ, მე ვიტყვი — პატივი და გამარჯვება... ჰმ!.. ეს პირდაპირ საოცარი ამბავია...

ტესმანი. დიახ, უღაგოდ. მაგრამ, მაინც, რაც უნდა იყოს...

ჰედა (უყურებს ტესმანს ცივი ღიმილით). ისე მეჩვენება, თითქოს მეხნაკრავივით გამოიყურებოდე.

ტესმანი. დიახ... რაღაც ამდაგვარია... მეც ასე მგონია...

ბრაკი. მაგრამ ეს ხომ ჭექა-ქუხილი იყო, რამაც თავზე გადაგვიარა, ქალბატონო ტესმან!

ჰედა (უკანა ოთახში უჩვენებს). ხომ არ ინებებთ, ბატონებო, რომ ოთახში შემობრძანდეთ და თითო ჭიქა პუნში მიირთვათ?

ბრაკი (უყურებს საათს). წასვლის წინ, არა? დიახ, ეს არ იქნებოდა ურიგო.

ტესმანი. კეთილი, ჰედა! დიდი სიამოვნებით! ისეთ საუცხოო ხასიათზე, როგორც ახლა ვარ...

ჰ ე დ ა. თქვენც გთხოვთ, ბატონო ლევბორგ.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (უარის ნიშნად). დიდად გმადლობთ. ჩემთვის ნუ შეწუხდებით.

ბ რ ა კ ი. ღმერთო ჩემო! ცივი პუნში ხომ საწამლავი არ არის, რამდენადაც ვიცი!

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. გააჩნია, ვისთვის. ზოგისთვის შეიძლება იყოს.

ჰ ე დ ა. ბატონ ლევბორგს მაშ ცოტა ხნით მე შევიქცევ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო, ეგრე, ძვირფასო ჰედა, შეიყოლიე.

ტესმანი და ბრაკი შედიან პატარა ოთახში, დივანზე სხდებიან, პუნშს შეექცევიან და პაპიროსს ეწევიან. მთელი მომდევნო სცენის განმავლობაში მხიარულად ბაასობენ.

ლევბორგი დგას ღუმელთან, ჰედა მიდის მაგიდასთან.

ჰ ე დ ა (აწეული ხმით). მე მინდა რამდენიმე ფოტოსურათი გაჩვენოთ, თუ თქვენი სურვილიც იქნება. მე და ტესმანმა სამშობლოში დაბრუნებისას გზად გამოვიარეთ ტიროლზე. (გადააქვს ალბომი საწერი მაგიდიდან დივნის წინ მდგომ მაგიდაზე და თვითონაც ჯდება დივანის მარჯვენა კუთხეში. ლევბორგი უახლოვდება, შედგება და უსიტყვოდ უქცერის ქალს. მერე იღებს სკამს და ჯდება მის მარცხენა მხარეს, პატარა ოთახისაკენ ზურგშექცეული).

ჰ ე დ ა (შლის ალბომს). შეხედეთ ამ მთაგრეხილებს, ბატონო ლევბორგი! ეს ორტლერია. ტესმანმა თავისი ხელით წააწერა: „ორტლერის ქედები მერანთან“.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (მთელი ეს ხანი თვალს არ აცილებდა, ლაპარაკობს წყნარად და ნელა). ჰედა... გაბლერი.

ჰ ე დ ა (სწრაფად მზერას სტუორცნის). სსუ! ჩუმად!

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (ჩუმად იმეორებს). ჰედა გაბლერი...

ჰ ე დ ა (ალბომში იყურება). დიახ, ასე მეძახდნენ უწინ... იმ დროს, როცა მე და თქვენ ნაცნობები ვიყავით.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. ხოლო ამიერიდან... სამუდამოდ... უნდა გადავეჩვიო ამას: ჰედა გაბლერი.

ჰ ე დ ა (ფურცლავს). დიახ, ასე მოგიხდებათ. ჩემის აზრით, გადაჩვევა მოგიხდებათ. და რაც უფრო მალე გადაეჩვევით, მით უკეთესი იქნება, ასე ვფიქრობ.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (ბრაზით აცახცახებული ხმით). ჰედა გაბლერი გათხოვილია? და მერე ისიც... იორგენ ტესმანზე!

ჰ ე დ ა. დიახ... ასე ხდება.

ლევბორგი. ახ, ჰედა, ჰედა... ასე რატომ დაიღუპე თავი?
ჰედა (მკაცრად უყურებს). აბა! ამაზე კრინტიც აღარ დასძრა.
ლევბორგი. რაზე? რას ამბობ?

ტესმანი შემოდის და მიდის დივანთან.

ჰედა (ქმრის შემოსვლაზე, გულგრილად). ხოლო ეს, ბატონო ლევბორგი, ეს ამპეცოს ხეობაა. შეხედეთ ამ მწვერვალს! (უყურებს ტესმანს.)
მითხარი, გეთაყვა, რა ჰქვია ამ უცნაურ მწვერვალებს?

ტესმანი. მაცალე, დავინახო. ჰო, დოლომიტები.

ჰედა. ჰო, მართლაც!.. ეს დოლომიტებია, ბატონო ლევბორგი.

ტესმანი. იცი, ჰედა... მე მინდოდა მეკითხა, მაინც ხომ არ გამოვიტანოთ აქ პუნში? შენთვის მაინც? ჰა?

ჰედა. მადლობელი ვიქნები, რატომაც არა. თან ორიოდ ნამცხვარიც მოაყოლე.

ტესმანი. პაპიროსებიც?

ჰედა. არა.

ტესმანი. ძალიან კარგი. (გადის უკანა ოთახში მარჯვნივ.)

ბრაკი ზის და თვალყურს ადევნებს ჰედას და ლევბორგს.

ლევბორგი (დაბალი ხმით, როგორც ზემოთ). მიპასუხე, ჰედა, როგორ გადაწყვიტე ეს საქმე?

ჰედა (ვითომ ალბომს აკვირდება). თუ ისევ განაგრძობთ ჩემთან „შენობით“ ლაპარაკს, მე აღარ გიპასუხებთ.

ლევბორგი. როგორ! არც ახლა მოგმართო „შენობით“, როცა მარტო ვართ?

ჰედა. არა. შეგიძლიათ გულში გაივლოთ, ხმამაღლა თქმის უფლება კი არა გაქვთ.

ლევბორგი. აჰ, მესმის. ეს ჭრილობას აყენებს იორკენ ტესმანისადმი თქვენს სიყვარულს.

ჰედა (ალმაცერად შეხედავს, ღიმილით). სიყვარულს? ოჰ, რა გულკეთილი ხარ!

ლევბორგი. მაშ ეს სიყვარული არ არის?

ჰედა. და არც ლალატი. იცოდეთ, ასეთ რამეზე ფიქრიც არა მსურს.

ლევბორგი. ჰედა... მიპასუხეთ მხოლოდ ერთ რამეზე...

ჰ ე დ ა. სსუ!

ტესმანი შემოდის უკანა ოთახიდან, ხელში ლანგარი უჭირავს.

ტესმანი. ასე! ნახეთ, ისეთი რამეები მოგიტანეთ, რომ თქვენა მოწონებულნი! (დგამს ლანგარს მაგიდაზე.)

ჰ ე დ ა. თვითონ რატომ მოგაქვს?

ტესმანი (ავსებს თასებს). იმიტომ, რომ გამოუთქმელად მუამება შენი სამსახური, ჰედა!

ჰ ე დ ა. ეგრე იყოს, მაგრამ ორივე თასი რად შეავსე? ბატონი ლევბორგი რომ უარს ამბობს?

ტესმანი. მართალია, მაგრამ ქალბატონი ელვსტელი სადაცაა მოვა.

ჰ ე დ ა. ჰო, მართალია... ქალბატონი ელვსტელი...

ტესმანი. ხომ არ დაგავიწყდა? ჰა?

ჰ ე დ ა. ისე ვართ გართული ალბომის დათვალიერებით, რომ... (უჩვენებს სურათს.) ეს პატარა სოფელი გაგონდება?

ტესმანი. აჰ, ეს ბრენერის მთის ძირასაა. გახსოვს? ჩვენ აქ ღამე გავათიეთ...

ჰ ე დ ა. ...და რამდენ მხიარულ მოაგარაკეს შევხვდით!

ტესმანი. სწორედ ასე იყო. წარმოიდგინე, აილერტ! შენც რომ შეგძლებოდა იქ ჩვენთან ყოფნა, როგორ გავიხარებდით! არა? (ბრუნდება უკან და ჯდება ბრაკთან.)

ლევბორგი. მიპასუხეთ ამ ერთ კითხვაზე, ჰედა...

ჰ ე დ ა. გისმენთ.

ლევბორგი. მაშ ჩემდამი თქვენს ურთიერთობაშიც არ იყო განა სიყვარული? კვალიც არ იყო? სიყვარულის ნაპერწკალიც არა კრთოდა?

ჰ ე დ ა. ეჰ, ვინ იცის! მე ვფიქრობ, რომ ორი კარგი ამხანაგი ვიყავით. ორი ნამდვილი ახლო მეგობარი. (იღიმება.) მეტადრე თქვენ საოცარ გულახდილობას იჩენდით.

ლევბორგი. თქვენ ხომ ასე მოითხოვდით?

ჰ ე დ ა. ახლა, ამას რომ გავიხსენებ, ასე მგონია, მასში იყო რაღაც მშვენიერი, მომხიბლავი... რაღაც გაბედულება იყო ამ იღუმალ მეგობრობაში... ამ ამხანაგობაში, რაზედაც კაცის შვილმა არაფერი იცოდა.

ლევბორგი. დიახ, ხომ მართალია, ჰედა? მეც ასე მგონია. ზოგჯერ ნასადილევს გამოვივლიდი ხოლმე თქვენს მამასთან... გენერალი იჯდა ფანჯარასთან და გაზეთს კითხულობდა... ჩვენსკენ ზურგშექცეული...

ჰედა. ჩვენ ორნი კი კუთხეში დივანზე ვისხედით...

ლევბორგი. მუდამ ერთსა და იმავე სურათებს ვათვალიერებდით...

ჰედა. ალბომის უქონლობის გამო... დიახ.

ლევბორგი. ასე იყო, ჰედა... მერე, გახსოვთ, მე რომ ჩემი გულის დარღებს გადაგიშლიდით... და თქვენ კი ისმენდით ჩემს აღსარებას, ჩემი ცხოვრების ამბავს, რაც მაშინ თქვენს გარდა არავინ იცოდა? ვიჯექი თქვენს გვერდით და ვალიარებდი, რომ დღეებსა და ღამეებს გიჟურ ღრეობაში ვატარებდი, ფუჭად და უაზროდ ვფლანგავდი ჩემს საათებს... აჰ, ჰედა, რა ძალა იყო თქვენში ისეთი, რომ მაძულებდით ასეთი რამეები მელიარებინა!

ჰედა. თქვენ გგონიათ, რომ ჩემში ასეთი ძალა მართლა იყო?

ლევბორგი. დიახ... არ ვიცი, სხვაგვარად როგორ ავხსნა? და ყველა ის შენიღბული კითხვები, რომელთაც მაძლევდით...

ჰედა. და რომლებიც თქვენ ასე ჩინებულად გესმოდათ...

ლევბორგი. ან როგორ შეგეძლოთ ასეთი კითხვების დასმა! სრულიად მოუხრებლად!

ჰედა. მოხერხებულად... თუ შეიძლება ითქვას!

ლევბორგი. ჰო, შენიღბულად, მაგრამ მაინც მოუხრებლად! საოცარია, როგორ შეგეძლოთ გეკითხათ ჩემთვის ასეთი... ასეთი რამეები.

ჰედა. და როგორ შეგეძლოთ მათზე პასუხის გაცემა, ბატონო ლევბორგი!

ლევბორგი. დიახ, სწორედ ეს ვერ ამიხსნია. მაგრამ, მითხარით, ჰედა... ნუთუ ყოველივე ამას საფუძვლად არ ედო სიყვარული? ნუთუ არ ფეთქავდა - თქვენს გულში რაღაც მისწრაფება — სწორ გზაზე დაგეყენებინეთ, ჩამოგებანათ ჩემგან ეს ჭუჭყი... რაკი მე თქვენთან გამოვრბოდი ჩემი აღსარებით? რას იტყვით? ნუთუ არ იყო?

ჰედა. არა, ნაკლებად!

ლევბორგი. მაშ რა გამოძრავებდათ?

ჰედა. განა თქვენთვის ესე ძნელი ასახსნელია, რომ ახალგაზრდა ქალიშვილი... რამდენადაც შემთხვევა ამის ნებას აძლევს... ცდილობს საიდუმლოდ...

ლევბორგი. რა?

ჰედა. ჰო, ცდილობს-მეთქი, ასე იღუმალ მაინც შეიჭვრიტოს იმ სამყაროში, რომელშიაც...

ლევბორგი. რომელშიაც რა?

ჰედა. ...რომელშიაც მას ჯერ არაფერი გაეგება.

ლევბორგი. აჰ, მაშ მხოლოდ ეს იყო მიზეზი?

ჰედა. ესეც იყო. მე მგონია, ესეც იყო ერთი მიზეზი.

ლევბორგი. მეგობრობა სიცოცხლის წყურვილის გამო? რატომ არ შეიძლებოდა, რომ ეს მაინც გაგრძელებულიყო?

ჰედა. ამაში თქვენა ხართ დამნაშავე.

ლევბორგი. აკი თვითონ თქვენ გაწყვიტეთ ჩემთან კავშირი.

ჰედა. დიახ, როცა შეიქმნა სერიოზული საფრთხე, რომ ჩვენი ურთიერთობა საქმედ იქცეოდა. გრცხვენოდეთ, ლევბორგი! როგორ გაბედეთ ასე თავს გასვლა თქვენი... თქვენი გულუბრყვილო ამხანაგის წინაშე?

ლევბორგი (ხელებს ნერვულად კუმშავს). ახ, რატომ მართლა არ მესროლეთ მაშინ, როცა დამბაჩის ლულა ჩემს გულს დაუმიზნეთ!

ჰედა. აი, როგორ მეშინია გახმაურების, აურზაურისა!

ლევბორგი. დიახ, ჰედა, თქვენ მართლაც მხდალი ხართ.

ჰედა. საშინლად მხდალი. (ხმას იცვლის.) მაგრამ ეს თქვენი ბედი იყო. მერე კი ასე ჩინებულად გაერთეთ იმ თქვენს ელვსტედთან.

ლევბორგი. ვიცი, თეამ საიდუმლო გაგანდოთ.

ჰედა. თუ არ ვცდები, თქვენც რაღაც გაანდეთ ჩვენი ურთიერთობიდან.

ლევბორგი. არც ერთი სიტყვა. თეა მეტად სულელია, რომ ასეთი რამ გაიგოს.

ჰედა. სულელი?

ლევბორგი. ასეთ საკითხებში თეა სულელია.

ჰედა. მე კი მხდალი ვარ. (გადაიხრება ლევბორგისაკენ ისე, რომ თვალსში არ უცქერის, წყნარად.) მაგრამ ახლა მეც შემიძლია რაღაც გაგანდოთ.

ლევბორგი (დაძაბული). რა?

ჰედა. თუ მაშინ მე არ მეყო ნებისყოფა, რომ ტყვიით მომე-
კალით...

ლევბორგი. მერე?

ჰედა. ეს არ იყო ჩემი სიმხდალის შედეგი... იმ საღამოს... მე
თქვენ...

ლევბორგი (წამით უყურებს, გაუგებს, ვნებამორევით ჩურჩულებს). ახ,
ჰედა! ჰედა გაბლერო! ახლა კი ვხედავ ჩვენი ამხანაგობის საიდუმლო
მიზეზებს! მე და შენ!.. მაინც ყოფილა შენში სიცოცხლის წყურვილი...

ჰედა (მრისხანედ, ცივად გადახედავს, წყნარად). მიფრთხილდით, არა-
ფერი ისეთი არ გაივლოთ გულში!

ბინდლება. ბერტა წინა ოთახის კარს შემოადებს.

ჰედა (ალბომს ხმაურით ხურავს და ღიმილით იძახის). ძლივს! შემო-
დი, ძვირფასო თეა, რაღას უცდი!

ქალბატონი ელვსტედი წინა ოთახიდან შემოდის, საგარეოდ აცვია. მის უკან ბერტა
კარს გაიხურავს.

ჰედა (ღივანზე გადაყრდნობილი, ხელს გაუწვდის). ჩემო მომხიბლავო
თეა! ვერ წარმოიდგენ, რა მოუთმენლად გელოდი!

თეა გზად გავლისას თავს უკრავს პატარა ოთახში მყოფ მამაკაცებს, მერე
მიდის მაგიდასთან და ღივანში მჯდომ ჰედას ხელს აწმევს. ლევბორგიც წამო-
იწევს და შემოსულს თავს უკრავს.

ქ-ნი ელვსტედი. ნება მომეცი ოთახში შევიდე და ორი სი-
ტყვა ვუთხრა შენს ქმარს.

ჰედა. აჰ გულშიაც არ გაივლო. აცალე ორთავეს, დე იყონ თავის-
თვის. სულ ერთია, მალე წავლენ.

ქ-ნი ელვსტედი. წავლენ?

ჰედა. ჰო, საქეიფოდ მიდიან.

ქ-ნი ელვსტედი (სწრაფად ლევბორგს). თქვენც ხომ არა?

ლევბორგი. არა.

ჰედა. ბატონი ლევბორგი ჩვენთან დარჩება.

ქ-ნი ელვსტედი (იღებს სკამს და სურს აიღერტის გვერდით დაჯდეს).
აჰ, რა კარგია თქვენსას!

ჰედა. მოიცა, ძვირფასო თეა! იქ კი არა! აქ არ გინდა, ჩემს
ახლოს? მე მინდა შუაში ვიჯდე.

ქ-ნი ელვსტედი: როგორც გენებოთ. (დაუვლის სკამს და ჯდება ჰედას მარჯვენა მხარეს დივანზე. ლევბორგი ისევ სკამზე ზის.)

ლევბორგი (მცირე ღუმილის შემდეგ, ჰედას). განა მომხიბლავი არ არის? რომ უცქერი, თვალს ესიამოვნება, არა?

ჰედა (თმაზე ხელს უსვამს). განა მხოლოდ თვალს?

ლევბორგი. დიახ. რადგანაც ჩვენ ორნი... მე და თეა... ჩვენ ნამდვილი მეგობრები ვართ. ნამდვილად გვჯერა ერთიმეორისა. ამიტომ შეგვიძლია ერთად ვისხდეთ და ერთიმეორეს ყველაფერი გულახდილად ვუთხრათ...

ჰედა. ორჭოფობის გარეშე, ბატონო ლევბორგი, არა?

ლევბორგი. ჰო...

თეა (წყნარად, ჰედას ეხუტება). აჰ, რა ბედნიერი ვარ, ჰედა! წარმოიდგინე... ჩემი შთაგონების წყარო იყავიო, მეუბნება.

ჰედა (უცქერის დიმილით). მართლა ასე ამბობს, ჩემო გოგონავ?

ლევბორგი. და მერე, რომ იცოდეთ, რამდენი ენერჯია აქვს ყოველ საქმეში, რამდენი ნებისყოფა, ქალბატონო ტესმან!

ქ-ნი ელვსტედი. ღმერთო დიდებულო! მე და ნებისყოფა?

ლევბორგი. უსაზღვრო ნებისყოფა და გამბედაობა — სადაც კი საქმე მეგობარს ეხება.

ჰედა. დიახ, ნებისყოფა... დიახ! ეს არაა ცუდი! ეჰ, კაცს რომ საკმაო ნებისყოფა ჰქონოდა...

ლევბორგი. რა იქნებოდა? რას გულისხმობთ?

ჰედა. მაშინ კიდევ შეიძლებოდა ადამიანს ადამიანურად ეცხოვრა... (სწრაფად წყვეტს.) მაგრამ ახლა ამისი დრო არ არის, ჩემო საყვარელო თეა... ახლა თქვენ ერთი ფიალა მშვენიერი ცივი პუნში უნდა დალიოთ.

ქ-ნი ელვსტედი. არა, გმადლობთ... ასეთ რამეებს არასოდეს არა ვსვამ.

ჰედა. აბა, თქვენ მაინც, ბატონო ლევბორგი.

ლევბორგი. გმადლობთ, არც მე.

ქ-ნი ელვსტედი. არა, არც ის სვამს!

ჰედა (მტკიცედ უცქერის ლევბორგს). თუ მე მოვისურვებ, არც მაშინ დალევს?

ლევბორგი. ამაო სურვილი იქნება, ვერაფერს გახდებით.

ჰედა (იციხის). მაშ, მე უკვე აღარავითარი ძალა აღარა მაქვს თქვენზე, მე საცოდავს?

ლევბორგი. ამ საქმეში არა.

ჰედა. ხუმრობას რომ თავი დავანებოთ, მე ვფიქრობ, რომ მაინც დაღევთ. უნდა დალიოთ — თქვენივე გულისათვის.

ქ-ნი ელვსტედი. ჰედა, რას ამბობ?

ლევბორგი. ეს როგორ?

ჰედა ან, უკეთ რომ ვთქვათ, საზოგადოების, ხალხის, გულიწათვის.

ლევბორგი. ნუთუ მართლა?

ჰედა. ხალხს ადვილად შეუძლია ისეთი დასკვნა გამოიტანოს, თითქოს თქვენ... არსებითად... არც ისე გულწრფელად და თავისუფლად გეჭიროთ თავი... თითქოს საკუთარ თავში დარწმუნებული არ იყოთ.

ქ-ნი ელვსტედი. ჰედა, ნუ დააძალებ...

ლევბორგი. ჩემის აზრით, — ჯერჯერობით, — რაც უნდათ, ის იფიქრონ... ქვეყანას პირს ვერ ამოუკერნგ.

ქ-ნი ელვსტედი (მზიარულად). დიახ, ასე არ არის?

ჰედა. სწორედ ეს ამოვიკითხე ასესორ ბრაკის სახეზე.

ლევბორგი. რა ამოვიკითხეთ?

ჰედა. რაღაც გესლიანად გაიღიმა, როცა თქვენ ვერ გაბედეთ მათთან ოთახში შესვლა და სუფრაზე დაჯდომა.

ლევბორგი. ვერ გავბედე? მე უბრალოდ ვარჩიე აქ დარჩენა და თქვენთან საუბარი.

ქ-ნი ელვსტედი. ეს სავსებით გასაგებია, ჰედა!

ჰედა. ასესორი კი მაინც სხვანაირად მიიღებდა. მე ვნახე, როგორ დამანჭა პირი და ტესმანს თვალი ჩაუკრა, როცა მის პატარა წვეულებაში წასვლა ვერ გაბედეთ.

ლევბორგი. ვერ გავბედე? თქვენ ამბობთ, რომ ვერ გავბედე?

ჰედა. მე კი არ ვამბობ, მაგრამ ასესორმა ასე-გაიფიქრა.

ლევბორგი. იფიქროს მერე!

ჰედა. მაშ არ წაჰყვებით?

ლევბორგი. მე აქ დავრჩები, თქვენთან და თეასთან!

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, ჰედა... აბა, თვითონვე განსაჯე!

ჰედა (იღიმება და მოწონების ნიშნად თავს უქნევს ლევბორგს). ამრიგად, პრინციპი, გადამწყვეტი პრინციპი იმარჯვებს — აწ და მარადის! დიახ, ასეთი უნდა იყოს მამაკაცი! (მიუბრუნდება თეას და ეალერსება.) აკი გითხარი, ამ დილით რომ აქ შემოვარდი...

ლევბორგი (შეშფოთებული). შემოვარდა?

ქ-ნი ელვსტედი. ჰედა!. ჰედა!..

ჰედა. ახლა ხომ თვითონვე ხედავ? რისი გეშინია, ტყუილად რას იკლავ ხოლმე თავს! (ხმას იცვლის). ასე! ახლა კი სამთავეს შეგვიძლია სულითა და გულით მოვილხინოთ და თავი მივცეთ აღვირახსნილ მხიარულებას.

ლევბორგი (განცვიფრებული და შემკრთალი). ეს რას ნიშნავს, ქალბატონო ტესმან?

ქ-ნი ელვსტედი. ჰოი, ღმერთო! ჰოი, ღმერთო! ჰედა ამას რას ამბობ, ამას რას სჩადიხარ?

ჰედა. წყნარად! საზიზღარი ასესორი ზის და გვითვალთვალებს.

ლევბორგი. რა არის ეს? — მუდამ შიშით ცახცახი! ჩემი გულსათვის!

ქ-ნი ელვსტედი (წყნარად ვედრებით). ახ, ჰედა... რა უბედური გამხადე ამ წუთში!

ლევბორგი (რამდენიმე ხანს უცქერის თეას. სახე ბრაზით შეცვლილი აქვს). მაშასადამე, ეს იყო ამხანაგის მტკიცე რწმენა ჩემდამი!

ქ-ნი ელვსტედი (ვედრებით). ახ, ძვირფასო მეგობარო... ჯერ მომიხმინე...

ლევბორგი (იღებს პუნშით სავსე ფიალას, ასწევს და წყნარად, ხრინწიანი ხმით ამბობს). შენი სადღეგრძელო იყოს, თეა!

ქ-ნი ელვსტედი (წყნარად). აჰ, ჰედა, ჰედა... ნუთუ ეს შენი სურვილია!

ჰედა. სურვილი? ჩემი სურვილი? ხომ არ შეშლილხარ?

ლევბორგი. ეს კი თქვენი სადღეგრძელო იყოს, ქალბატონო ტესმან! მადლობელი ვარ სიმართლის თქმისათვის! გაუმარჯოს სიმართლეს! (სვამს. უნდა ისევ შეავსოს.)

ჰედა (ხელზე ხელს დაადებს). კარგია, ამჯერად კმარა, ნუ დაგავიწყდებათ, რომ დღეს უცხო საზოგადოებაში უნდა მოხვდეთ.

ქ-ნი ელვსტედი. ნუ, ნუ, ნუ!

ჰედა. სსუ! ისინი სხედან და თვალს არ გაშორებენ.

ლევბორგი. (ღვამს სასმისს). გესმის, თეა?.. ახლა შითხარი სი-
მართლე.

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, გისმენ...

ლევბორგი. იცოდა თუ არა ბატონმა ელვსტედმა, რომ შენ
აქეთ ჩემს მოსაძებნად გამოეშურე?

ქ-ნი ელვსტედი (ხელების მტვრევით). ახ, ჰედა! გესმის, რას მე-
კითხება ლევბორგი?

ლევბორგი. მოილაპარაკეთ თუ არა შენ და შენმა ქმარმა, რომ
საჭირო იყო ამ ქალაქში ჩემს კვალს ასდევნებოდით? თვითონ ბა-
ტონმა ელვსტედმა ხომ არ დაგავალა ეს? აი, ხედავთ?.. ისევ თა-
ვის კანცელარიაში ვესაჭიროები განა?.. ან იქნებ სათამაშო მაგიდას-
თან თვალში დავაკლდი?

ქ-ნი ელვსტედი (წყნარად, ტანჯვით). ახ, ლევბორგ, ლევბორგ!..

ლევბორგი (დასტაცებს ხელს ფიალას, უნდა შეავსოს). მოხუცმა
ელვსტედმა იცოცხლოს!

ჰედა (აფრთხილებს). გეყოფათ ახლა, ნუ დაგავიწყდებათ, რომ
უნდა წახვიდეთ და ტესმანს ხელნაწერი წაუკითხოთ.

ლევბორგი (მშვიდად, ფიალას დაღვამს). ჩემის მხრივ ეს იყო... ეს
იყო სიგიჟე, თეა. მე ვგულისხმობ ასე მოპყრობას. ნუ გამიწყრები,
ჩემო... ჩემო ძვირფასო მეგობარო. შენ უნდა ნახო — შენცა და
სხვებმაც — რომ თუ ოდესღაც დაცემული ვიყავი, ახლა ფეხზე წამო-
ვდექი! — შენი დახმარებით, თეა!..

ქ-ნი ელვსტედი (სიხარულით. გაბრწყინებული). ახ, დიდება და
მადლი უფალს...

ბრაკი საათს დახედავს. ის და ტესმანი დგებიან და გამოდიან სასტუმრო ოთახში.

ბრაკი (იღებს ქუდსა და მოსასხამს). ქალბატონო ტესმან, ჩვენმა
საათმა დაჰკრა!

ჰედა. სწორედ ასეა.

ლევბორგი (აღგება). ჩემმაც, ბატონო ასესორო!

ქ-ნი ელვსტედი (წყნარად და თხოვნით). ახ, ლევბორგ... ნუ წა-
ხვალ!

ჰედა (ხელზე უჩქმეტს). გისმენენ!

ქ-ნი ელვსტედი (სუსტად შეჰკვივლებს). აუჰ!

ლევბორგი (ბრაკს). თქვენ ისე თავაზიანად მიმიწვიეთ, რომ...

ბრაკი. ოჰო! ესე იგი, მაინც მოდიხართ, არა?

ლევბორგი. დიახ, სწორედ თავისუფალი ვარ.

ბრაკი. უზომოდ გამახარეთ....

ლევბორგი (ქალაღის გრაგნილს ჯიბეში იღებს, ტესმანს). მართლაც, გულით მინდა ზოგი რამ წაგიკითხო, ვიდრე დასაბეჭდად გადავცემდე.

ტესმანი. წარმოიდგინე — ჩინებული აზრია!.. მაგრამ, ძვირფასო ჰედა, ვინ მიაცილებს ამ შემთხვევაში ქალბატონ ელვსტედს სახლამდე? ჰა?

ჰედა. ოჰ, აქ როგორმე მოვთავსდებით, ან რამე იქნება.

ლევბორგი (უცქერის ქალებს). ქალბატონ ელვსტედს? მე დაგბრუნდები, ცხადია, და წავიყვან. (უახლოვდება.) ასე, ათი საათისათვის, ქალბატონო ტესმან? შეიძლება?

ჰედა. ცხადია, შეიძლება.

ტესმანი. ჰო, მაშ ყველაფერი რიგზეა. მაგრამ მე ასე მალე ნუ მომელოდები, ჰედა.

ჰედა. აჰ, ჩემო საყვარელო, დარჩი რამდენი ხნითაც... რამდენი ხნითაც გასურდეს.

ქ-ნი ელვსტედი (შეკავებული შიშით). ბატონო ლევბორგი, მაშ მე აქ დაგელოდებით, ვიდრე მოხვალთ.

ლევბორგი (ქუდით ხელში). რაღა თქმა უნდა, ქალბატონო ელვსტედ!

ბრაკი. ასე! სიამოვნების მატარებელი ისევ დაიძრა, ბატონებო! მე ვფიქრობ, რომ თავს აღვირახსნილ მზიარულებას მივცემთ, როგორც იტყვის ხოლმე ერთი ჭეშმარიტად ტურფა ასული.

ჰედა. აჰ, რომ შეეძლოს ამ ჭეშმარიტად ტურფა ასულს გახდეს უჩინარი და დაესწროს თქვენს ნადიმს...

ბრაკი. რატომ უჩინარი?

ჰედა. რათა თქვენი შეუნიღბავი წრესგადასულობანი მოესმინა და ენახა, ბატონო ასესორო.

ბრაკი (იციინის). ამას არ ვურჩევდი ტურფა ასულს.

ტესმანი (აგრეთვე იციინის). დაფიქრდი, ჰედა! ეს რა მოინდომე, ჩემო კარგო!

ბრაკი. მაშ ნახვამდის, ნახვამდის, ჩემო ქალბატონებო!

ლევბორგი (ემშვიდობება თავის დაკვრით). ათ საათამდე!

ბრაკი, ლევბორგი და ტესმანი წინა ოთახის კარიდან გადიან, უკანა ოთახიდან შემოდის ბერტა ლამპით ხელში. ლამპას მაგიდაზე დგამს და იმავე გზით უკან მიდის.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (აღგება, მოუსვენრად დადის ოთახში). ჰედა... ჰე-
და... რით დასრულდება ყველაფერი ეს?

ჰ ე დ ა. ათ საათზე... ათ საათზე ის მოვა, სულ თვალწინ მიდგას,
ვაზის ყლორტებით მორთული თავით, შეზარხოშებული და თამამი...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ღმერთმა ქნას, რომ ასე იყოს! მაგრამ...

ჰ ე დ ა. და მაშინ ნახავ, ისევ როგორ დაიჭერს თავს. შემდეგ კი
თავისუფალი მამაკაცი იქნება მთელი თავისი სიცოცხლის განმავლო-
ბაში.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, ღმერთო, დიახ!... თუ იმ სახით მოვა,
როგორც შენ წარმოგიდგენია.

ჰ ე დ ა. ასე და მხოლოდ ასე მოვა! (აღგება, უახლოვდება.) შენ იეჭვი-
ანე ლევბორგზე, რამდენიც გენებოს, მე კი მჯერა მისი. აი, ჩვენ
ვნახავთ, რომ...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ჰედა, შენ რაღაცას მალავ!

ჰ ე დ ა. რა თქმა უნდა. მე მსურს ჩემს სიცოცხლეში ერთხელ
მაინც ხელში დავიჭირო ადამიანის ბედი!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. განა ხელში არ გიჭირავს?

ჰ ე დ ა. არ მიჭირავს! არც ოდეს მჭერია!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. შენი ქმრის ბედიც?

ჰ ე დ ა. ეს გარჯადაც არა ღირს! ახ, რომ შეგეძლოს იმის წარ-
მოდგენა, თუ რა ბეჩავი და ლატაკი ვარ! და შენ კი უნდა გეპა-
ტიოს, რომ ასე მდიდარი ხარ! (მძაფრად ეხვევა.) ხოლო შენს თმებს
კი მე, როგორც ვატყობ, მაინც დავწვავ! დავხრუკავ!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. გამიშვი! გამიშვი! მეშინია! ო, როგორ მეში-
ნია შენი, ჰედა!

ბ ე რ ტ ა (ღია კარიდან). ჩაისტვის სუფრა გაშლილია სასადილო
ოთახში, მოწყალეო ქალბატონო.

ჰ ე დ ა. კარგი, ახლავე მოვალთ.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. არა, არა, არა! მიჯობს ახლავე სახლში მარტო
წავიდე! ახლავე, დაუყოვნებლივ!

ჰ ე დ ა. სისულელეა! ჯერ ჩაი უნდა დალიო, პატარა გიჟო! ამა-
სობაში კი, სრულ ათ საათზე — აილერტ ლევბორგიც მოვა — ვაზის
გვირგვინით შემკული თავით. (თითქმის ძალით შეჰყავს ელვსტედი ღია კა-
რებში.)

მ ე ს ა მ ე მ ო ჟ მ ე ლ ე ბ ა

ოთახი ტესმანის სახლში. ფარდები ღია კართან ჩამოშვებულია. ასევეა შუშა-ბანდიან კარზე. ლამპა მკრთალად ანათებს მაგიდას. ღუმელში, რომლის კარიც ღიაა, ნახევრად ჩამქრალი ცეცხლი ბუუტავს.

ქ-ნი ელვსტედი დიდ შალში გახვეულა და სავარძელში ღრმად ჩამჯდარს ფეხები პატარა სკამზე დაუდგამს. ჰედა ჩაცმული წევს დივანზე, საბანი აქვს გადაფარებული და სძინავს.

ქ-ნი ელვსტედი (მცირე პაუზის შემდეგ, სწრაფად გასწორდება წელში და ყურს მიუგდებს. მერე ისევ ჩაეშვება სავარძელში და დაქანცული, საცოდავი ხმით ჩურჩულებს). კიდევ არა ჩანს... ოჰ, ღმერთო! ღმერთო! — კიდევ არა ჩანს!

ბერტა შემოდის წინკარიდან, ხელში წერილი უჭირავს.

ქ-ნი ელვსტედი (მიუბრუნდება, აღელვებით, ჩურჩულით). რა იყო, არავინ მოსულა?

ბერტა (წყნარად). კი, გოგო იყო, წერილი მოიტანა.

ქ-ნი ელვსტედი (სწრაფად, ხელს გაიშვერს). წერილი! მომეცით აქ!

ბერტა. არა, ბატონ დოქტორთანაა, მოწყალეო ქალბატონო.

ქ-ნი ელვსტედი. აჰ, მაშ იყოს.

ბერტა. ქალბატონ ტესმანის, პროფესორის მამიდის, მოსამსახურემ მოიტანა. აგერ, მაგიდაზე დავდებ.

ქ-ნი ელვსტედი. ჰო, ასე ქენით.

ბერტა (წერილს დადებს). მგონი, ემჯობინება, რომ ლამპა ჩავაქრო — მხოლოდ ბოლავს.

ქ-ნი ელვსტედი. ჩააქრეთ. სადაცაა გათენდება.

ბერტა (აქრობს). უკვე გათენდა კიდევ, ქალბატონო.

ქ-ნი ელვსტედი. მართლაც, გათენებულა! დილა დაგვთენებია, და ის კიდევ არ დაბრუნებულა!..

ბერტა. ღმერთს ვეფიცებით — სწორედ ამას ვფიქრობდი, რომ ასე მოხდებოდა.

ქ-ნი ელვსტედი. ამას ფიქრობდით?

ბერტა. დიახ, როცა ვნახე, რომ ის მამაკაცი ქალაქში დაბრუნდა... და სხვებთან ერთად საქეიფოდ წაბრძანდა. ვიცით, რა შვილიც არის! ამ ვაჟბატონზე ბევრი ამბავი გვსმენია.

ქ-ნი ელვსტედი. ნუ ლაპარაკობთ ასე ხმამაღლა, ქალბატონს გააღვიძებთ.

ბერტა (ღივანისკენ მიიხედავს და ამოიოხრებს). ოჰ, ღმერთო!.. ვა-ცალოთ, იძინოს საცოდავმა!.. ღუმელში შეშა ხომ არ შევუმატო?

ქ-ნი ელვსტედი. გმადლობთ, მგონი არ უნდა.

ბერტა. თქვენი ნებაა. (წინა კარიდან გადის).

ჰედა (იღვიძებს კარის ხმაურზე). რა იყო?

ქ-ნი ელვსტედი. მოსამსახურე გოგო შემოვიდა...

ჰედა (გარშემო ავალს მოავლებს). აი, სად ვყოფილვარ... დიახ, უკვე მივხვდი. (სწორდება, ღივანზე წამოჯდება, ამოქნარებს, თვალს იფშვნეტს.) რა დროა, თეა?

ქ-ნი ელვსტედი (თავის საათს უცქერის). მალე რვა საათი იქნება.

ჰედა. ტესმანი როდის მოვიდა?

ქ-ნი ელვსტედი. ჯერაც არ მოსულა.

ჰედა. ჯერაც არ მოსულა?

ქ-ნი ელვსტედი (აღგება). არავინაც არ დაბრუნებულა.

ჰედა. ჩვენ კი აქ ვიჯექით და ლოდინში ღამეს ვტეხდით ოთხ საათამდე.

ქ-ნი ელვსტედი (ხელებს გადაიჯვარედინებს და თითებს იმტვრევს). მერე როგორ ველოდი!

ჰედა (ამოქნარებს, პირთან ხელს მიიდებს). და რა ტყუილად გავისარჯეთ.

ქ-ნი ელვსტედი. თუ გამოიძინე მაინც?

ჰედა. როგორ არა! მე მგონია, საუცხოოდ გამოვიძინე. შენა?

ქ-ნი ელვსტედი. თვალიც არ მომიხუჭავს. არ დამეძინა, ჰედა, არაფრით არ დამეძინა.

ჰედა (აღგება და მიუახლოვდება). ჰო, ჰო, გეყოფა! რამ შეგაშინა? ჩემთვის ყველაფერი ნათელია; ვიცი, რაც მოხდებოდა.

ქ-ნი ელვსტედი. მერე, რას ფიქრობ? იქნება მითხრა?

ჰედა. რატომ! უბრალო ამბავია: ასესორთან ქეიფი საძაგლად დიდხანს გაგრძელდა...

ქ-ნი ელვსტედი. აჰ, ღმერთო! დიახ... უეჭველია. მაგრამ, მაინც...

ჰედა. ჰოდა, აბა განსაჯე: ტესმანი შინ აღარ მოვიდა, რადგანაც მოერიდა შუალამისას ზარის რეკვასა და ხმაურს. (იცინის.) თანაც კიდევ, ალბათ არ ეხალისებოდა ისეთი მზიარული ნადიმის შემდეგ პირისპირ შეგვეფეთებოდა.

ქ-ნი ელვსტედი. კი, მაგრამ, ჩემო ძვირფასო, მაშ სად უნდა წასულიყო?

ჰედა. რა თქმა უნდა, ღამეს თავის მამილებთან გაათევდა: მათ ხომ ტესმანის ყოფილი ოთახი თავისუფალი აქვთ!

ქ-ნი ელვსტედი. არა, მამილებთან არ იქნებოდა. ეს არის; ქალბატონ ტესმანის წერილი მოვიდა, აგერ დევს.

ჰედა. მართლა? (მისამართს სინჯავს.) ჰო, ეს მართლაც მამიდა იულიას ხელია. აჰ, მაშ ტესმანი ასესორთან დარჩებოდა. ხოლო ლევბორგი ზის, ჩემის აზრით, ვაზის გვირგვინით თავშემკობილი, და ტესმანს ხელნაწერებს უკითხავს.

ქ-ნი ელვსტედი. აჰ, ჰედა, შენ ისეთ რამეებს ლაპარაკობ, რაც თვითონვე არა გჯერა.

ჰედა. შენ ნამდვილი პატარა სულელი ხარ, თეა.

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, სამწუხაროდ, სწორედ ესა ვარ.

ჰედა. და რა მკვდრის ფერი გადევს! ქანცგაწყვეტილი ხარ დაღლილობისაგან.

ქ-ნი ელვსტედი. ქანცგაწყვეტილიცა ვარ და დაოსებულებიც, ისე დავიღალე.

ჰედა. ჰოდა, მაშ ის გააკეთე, რაც მე გითხრა. შედი ჩემს ოთახში და ჩემს ლოგინში გამოიძინე.

ქ-ნი ელვსტედი. ოჰ, არა, არა, როდი დამეძინება.

ჰედა. დაგეძინება.

ქ-ნი ელვსტედი. გარდა ამისა, სადაცაა, შენი ქმარი შინ დაბრუნდება. მეც ახლავე მინდა გავიგო...

ჰედა. მე გეტყვი, როცა ტესმანი მოვა.

ქ-ნი ელვსტედი. სიტყვას მაძლევ, ჰედა?

ჰედა. დიახ, არხეინად იყავი. ახლა წადი და დაიძინე.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიდი მადლობა. ვეცდები მაინც, იქნებ რამე გამოვიდეს. (უჯანა ოთახიდან გადის.)

ჰედა - მიდის მინიან კართან და ფარდებს გადასწევს. დღის შუქი შემო-
იჭრება ოთახში. მერე იღებს მაგიდაზე პატარა ხელის სარკეს, იხედება შიგ და
ისწორებს თმებს. შემდეგ მივა წინა ოთახის კართან და ზარის ღილს ხელს დააჭკრს.
მცირე პაუზის შემდეგ გამოჩნდება ბ ე რ ტ ა.

ბ ე რ ტ ა. რა გნებავთ, მოწყალეო ქალბატონო?

ჰ ე დ ა. ღუმელი გაახურეთ, გავიყინე.

ბ ე რ ტ ა. ღმერთო კი მომკალი! ამ წუთში ოთახი გათბება. (ნალკერ-
დალს შეაქუჩებს, შეშას შეუკეთებს. უცბად შეჩერდება და ყურს მიუგდებს.) გა-
რედან ზარის ხმა მომესმა, ქალბატონო.

ჰ ე დ ა. მერე, გადით და გაუღეთ. ღუმელს მე თვითონ მოვუვლი.

ბ ე რ ტ ა. ცგცხლი ახლავე გაჩაღდება. (წინა ოთახიდან გარეთ გადის)

ჰედა მუხლს მოიკეცავს პატარა სკამზე და შეშის რამდენსამე ნაპობს ყრის ღუმელ-
ში. მალე წინა კარიდან შემოდის ტესმანი; დაღლილი და ოდნავ დაღვრემილი ჩანს.
ფეხის წვერებზე მიდის უჩუმრად ღია კარისაკენ და უნდა ფარდებს შორის
გაიპაროს.

ჰ ე დ ა (ღუმელთან, ისე, რომ ტესმანისაკენ არ მოიხედავს). დილა მშვი-
დობისა!

ტ ე ს მ ა ნ ი (მობრუნდება). ჰედა! (მიუახლოვდება.) ყველაფერს გაფი-
ცებ, შენ უკვე ზეზე ხარ? ასე აღრიანად?

ჰ ე დ ა. ჰო, დღეს ცოტა ადრე ავდექი.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მე კი ეჭვიც არ მეპარებოდა რომ შენ იწექი და გე-
ძინა. წარმოიდგინე, ჰედა!

ჰ ე დ ა. ასე ხმამაღლა ნუ ლაპარაკობთ, ქალბატონი ელვსტედი
ჩემს ოთახში წევს.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ქალბატონი ელვსტედი მთელი ღამე აქ დარჩა?

ჰ ე დ ა. დიახ, რადგან მის გასაცილებლად არცერთი არ მოხვედით.

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, დიახ, მართალია.

ჰ ე დ ა (ღუმელის კარს დახურავს და ადგება). ერთი მოთხარი, კარგი
დრო გაატარეთ ასესორთან?

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჩემი დარდი ხომ არა გქონდა?

ჰ ე დ ა. არა, აზრადაც არ მომსვლია. მე ისა გკითხე, თვითონ თუ
გაატარე-მეთქი დრო კარგად?

ტესმანი. ყითხვაც არ უნდა. ისეთი დრო გავატარე, რომ შენი მოწონებული! — მეტადრე დასაწყისში, როცა აილერტმა თავისი შრომა წამიკითხა. ჩვენ ხომ მთელი საათით ადრე მივედით — წარმოგიდგენია? ბრაკს შინაურობაში თავისი საზრუნავი ჰქონდა. აილერტიც ამასობაში თავის ხელნაწერს მიკითხავდა.

ჰედა (მარჯვნივ მიუჯდება მაგიდას). აბა! მოყევი, გისმენ...

ტესმანი (ჯდება სკამზე ღუმელთან). არა, ჰედა, შენ ვერასგზით ვერ წარმოგიდგენ, რა ნაშრომი იქნება! უეჭველად შეიძლება მიეკუთვნოს ყველაზე უფრო შესანიშნავ ქმნილებათა რიცხვს იმ ნაშრომთა შორის, რაც კი ოდესმე დაწერილა. წარმოგიდგენია?

ჰედა. დიახ, დიახ, მაგრამ ეს არ მაინტერესებს...

ტესმანი. უნდა გამოგიტყდე ერთ რამეში, ჰედა. როცა აილერტმა კითხვა დაამთავრა... ჩემში გაიღვიძა რაღაცა მდაბალმა გრძნობამ.

ჰედა. მდაბალმა გრძნობამ?

ტესმანი. იქ ვიჯექი და გულს მიღრღნიდა შური იმის გამო, რომ აილერტმა ასეთი რამის დაწერა შესძლო. წარმოგიდგენია, ჰედა!

ჰედა. დიახ, დიახ, უკვე წარმოგიდგინე!

ტესმანი. და მერე პირდაპირ ძნელი წარმოსადგენია, რომ ასეთი ნიჭის პატრონი, სამწუხაროდ, მაინც ისევ ისე გამოუსწორებელია.

ჰედა. ესე იგი, შენ გინდა თქვა, რომ ცხოვრებაში სხვაზე მეტ გაბედულებას იჩენს, არა?

ტესმანი. ღმერთმა დამიფაროს!.. არა... იცი, რა გითხრა? აი, პირად სიამოვნებაში არავითარი ზღვარი და ზომა არ იცის.

ჰედა. მერე, მაინც რით დამთავრდა ეს ამბები?

ტესმანი. აბა, რა გითხრა? ჩემის აზრით, ჰედა, ეს იყო რაღაც ბაკქანალია!

ჰედა. ვაზის გვირგვინი თუ ჰქონდა თავზე?

ტესმანი. ვაზის გვირგვინი? არა, მაგნაირი არაფერი შემინიშნავს, მაგრამ შან თქვა რაღაც გრძელი და აბნეული სიტყვა ერთი მანდილოსნის შესახებ, რომლის შთაგონებითაც დაწერა თითქოს ეს შრომა. სწორედ ასე გამოხატა.

ჰედა. ქალის სახელი არ ახსენა?

ტესმანი. არა, სახელი არ უთქვამს. მაგრამ თავი მომჭერი, თუ ეს ქალბატონი ელვსტედი არ აღმოჩნდეს. აი, ნახავ!

ჰ ე დ ა. ჰო, შეიძლება... სად დასცილდი აილერტს?

ტ ე ს მ ა ნ ი. გზაში, შინ რომ ვბრუნდებოდით. ჩვენ, რამდენიმე კაცმა, მთელი ღამე გავტეხეთ და უკანასკნელნი ავდექით სუფრიდან. ბრაკიც ჩვენთან წამოვიდა, რომ ცოტა სუფთა ჰაერი გადაეყლაპა. ჰოდა, აგერ გითხრა, გადავწყვიტეთ აილერტის შინ გაცილება, რადგანაც, მართლა, ცოტა ზედმეტი მოუვიდა.

ჰ ე დ ა. ეს შეიძლება.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ახლა კი უნდა გითხრა ერთი მეტად საყურადღებო ამბავი, ჰედა! ან, უკეთ რომ ვთქვათ, სამწუხარო. აჰ, პირდაპირ მე მრცხვენია, აილერტის მაგიერ, ამას რომ ვამბობ...

ჰ ე დ ა. თქვი და მორჩი, რა მოხდა?

ტ ე ს მ ა ნ ი. გზაში რომ ერთად მოვდიოდით, გესმის, მე რაღაც შემთხვევით უკან ჩამოვრჩი. წარმოიდგინე, სულ ორი წუთით!

ჰ ე დ ა. ჰო, მესმის, ღმერთო ჩემო! გული გააწვრილე... მერე?

ტ ე ს მ ა ნ ი. მერე, ამხანაგების დასაწევად რომ ნაბიჯებს ავუჩქარე, — იცი, რა ვიპოვე გზაში? აბა, თუ მიხვდები?

ჰ ე დ ა. საიდან უნდა მივხვდე!

ტ ე ს მ ა ნ ი. ოღონდ არავის უთხრა, ჰედა, გესმის? მომეცი სიტყვა, აილერტის გულისათვის! (სერთუკის ჯიბიდან იღებს შეხვეულ პაკეტს). წარმოგიდგენია, რა ვიპოვე?

ჰ ე დ ა. ეს აილერტის ხელნაწერი ხომ არ არის?

ტ ე ს მ ა ნ ი. სწორედ ისაა, უაღრესად ძვირფასი, განუმეორებელი ხელნაწერი! და მერე ასეთი რამ გზაში დაკარგა... ისე, რომ ვერც კი შენიშნა. შენ წარმოიდგინე, ჰედა! რა სამწუხარო...

ჰ ე დ ა. რატომ არ დაუბრუნე პაკეტი?

ტ ე ს მ ა ნ ი. არა, არ შეიძლებოდა... ისეთ ხასიათზე იყო, რომ...

ჰ ე დ ა. არავისთვის არ გითქვამს, რომ ეს იპოვე?

ტ ე ს მ ა ნ ი. ღმერთმა დამიფაროს! ამას მართო აილერტის გულისათვის არ გავაკეთებდი, გაიგე?

ჰ ე დ ა. ესე იგი, არავინ არ იცის, რომ ლევბორგის ნაწერი შენს ხელშია?

ტ ე ს მ ა ნ ი. არავინ. და არც არავინ არ უნდა იცოდეს.

ჰ ე დ ა. რაზე ლაპარაკობდით იმის შემდეგ, რაც ეს მოხდა?

ტ ე ს მ ა ნ ი. იცი რა გითხრა? შემდეგ ლაპარაკიც აღარ დამჭირვებია როგორღაც მასთან. როგორც კი ქალაქში შემოვედით, იგი ორ-სამ

სხვა პირთან ერთად დაგვცილდა, სადღაც თვალს მიეფარა. ასე იყო, წარმოიდგინე!

ჰედა. ჰო? ალბათ, შინ მიიყვანეს.

ტესმანი. ცხადია, ალბათ მიიყვანეს. ბრაკიც თავის გზას გაუდგა.

ჰედა. მერე, შენ სადღა დაეხეტებოდი?

ტესმანი. მე და კიდევ ორი სხვა კაცი ერთ მხიარულ თანამგზავრს გავყევით მის ღუქანში და დილის ყავა გიახელით. თუმცა, უფრო სწორად, ეს იყო ღამის ყავა. არა? ახლა კი, ცოტას რომ დავისვენებ და შევატყობ, რომ საბრალო აილერტმა უკვე გამოიძინა, ავღგები და მასთან წავალ ჩემი ნაპოვნინად.

ჰედა (ხელს ავლებს პაკეტს). არა... არ მისცე! ესე იგი, ჯერ ნუ დაუბრუნებ-მეთქი. მინდა წავიკითხო.

ტესმანი. არა, ძვირფასო ჰედა! ეს კი აღარ შემიძლია, ღმერთს გეფიცები.

ჰედა. არ შეგიძლია?

ტესმანი. არა... აბა, შენ თვითონ დაფიქრდი და მიხვდები, რა დღეში შეიძლება ჩავარდეს, როცა გამოეღვიძება და ხელნაწერი დაკარგული აღმოაჩნდება! ხომ იცი, მეორე ცალი არა აქვს. ეს თვითონ მითხრა.

ჰედა (უცქერის გამომცდელი თვალთ). განა ასეთ რამეს სხვა დროს ვეღარ დაწერს? ხელმეორედ ვერ დაწერს?..

ტესმანი. არა, ამგვარი რამ სავსებით შეუძლებელია, რადგან შთაგონება, გესმის... ისეთი რამეა...

ჰედა. დიახ, დიახ... შეიძლება. (დაუღევრად.) ახ, მართლა, წერილი არის შენს სახელზე.

ტესმანი. მართლა?

ჰედა (წერილს გაუწვდის). გამთენიის ხანს მოიტანეს.

ტესმანი. მამიდა იულიასია, იცი? რა უნდა იყოს? (პაკეტს სხვა სკამზე დებს, წერილს ხსნის, თვალს გადაავლებს, შეხტება.) ახ, ჰედა! იულია წერს, რომ მამიდა რინა სულს დაფავს!

ჰედა. ეს მოსალოდნელი იყო.

ტესმანი. და თუ უკანასკნელად ნახვას მოისურვებ, ძალიან უნდა იჩქარო. ახლავე უნდა გავფრინდე!

ჰედა (ცხიერ ღიმილს იკავებს). ახლა გაფრენასაც აპირებ?

ტესმანი. ახ, საყვარელო ჰედა! იქნება თავს ძალა დაატანო და ჩემთან ერთად წამოხვიდე... წარმოიდგინე!..

ჰედა (წამოდგება, დაღლილი ხმით). არა, არა, ასეთი რამე მეორედ აღარ მთხოვო! მე არა მსურს ვნახო ავადმყოფობისა და სიკვდილის-მაგვარი რამე. ჰოდა, თუ გიყვარდე, გამათავისუფლე ყველაფრისაგან, რაც საძაგელია.

ტესმანი. რა ვქნა, შენი ნებაა... (ღარბის წინ და უკან). სად არის ჩემი ქუდი? მოსასხამი? აჰ, მართლა, წინა ოთახშია... ნუთუ ვეღარ მივუსწრებ, ჰედა? ჰა?

ჰედა. შენც ადექი და გაფრინდი...

ბერტა გამოჩნდება წინა ოთახის კარებში

ბერტა. ბატონი ასესორი ბრაკი გარეთ იცდის და გეკითხებათ, შემოსვლა თუ შეიძლებაო.

ტესმანი. ასეთ დროს ბრაკისთვის მცხელა? არა, ახლა მისი მიღება არაფრით არ შემიძლია.

ჰედა. მე კი შემიძლია (ბერტას.) სთხოვეთ ბატონ ასესორს, შემობრძანდეს.

ბერტა გადის.

ჰედა (სწრაფად, ჩურჩულით). პაკეტი, ტესმან!

სკამიდან დაიტაცებს.

ტესმანი. ჰო, მომეცი აქ!

ჰედა. არა, არა, ჯერ ჩემთან იყოს. (მიდის საწერ მაგიდასთან და წიგნებში ჩამალავს.)

ტესმანი სიჩქარის გამო ვერ იცვამს ხელთათმანს, წინკარიდან შემოდის ბრაკი.

ჰედა (თავს უკრავს). აჰა, ახლა კი ნამდვილად ჩემი დილის მერცხალი ხართ!

ბრაკი. დიახ... რატომაც არა (ტესმანს.) კიდევ სადმე წასვლას აპირებთ?

ტესმანი. დიახ, სასწრაფოდ უნდა გავიქცე მამიდებთან. წარმოიდგინეთ, საწყალი ავადმყოფი სულთმობრძავია.

ბრაკი. აჰ, ღმერთო მაღალო! მართლა? მაშ ჩემი გულისათვის ნუღარ დააყოვნებთ. ასეთ შემთხვევაში დაგვიანება...

ტესმანი. ჰო, მე ახლავე გზას უნდა გავუდგე. ნახვამდის! ნახვამდის! (გარბის.)

ჰედა (უახლოვდება ბრაკს). თქვენი გუშინდელი წვეულება, ეტყობა, აღვირაწყვეტილ მხიარულებაზე მეტი აღმოჩნდა, ბატონო ასესორო.

ბრაკი. მე ტანზედაც არ გამიხდია, ქალბატონო ჰედა.

ჰედა. თქვენც?

ბრაკი. დიახ, მეც, როგორც ხედავთ. მაგრამ რა გიამბოთ ტესმანმა ამ ღამეს მომხდარი ამბებიდან?

ჰედა. აჰ, მხოლოდ ერთი მოსაწყენი ამბავი: სადღაც შევიარეთ და ყავა დავლიეთო.

ბრაკი. ამ ყავახანის ქეიფის ამბები უკვე მოვისმინე. აილერტ ლევბორგი მათთან არ იყო, რამდენადაც ვიცი.

ჰედა. არა, ის მანამდე შინ მიიყვანეს.

ბრაკი. ტესმანიც ახლდათ?

ჰედა. არა, ვიღაც ორი სხვა კაციო, თქვა.

ბრაკი (იღიმება). იორგენ ტესმანი ნამდვილი გულუბრყვილო ბავშვია, ქალბატონო ჰედა.

ჰედა. კი, ღმერთთა მოწმე! მაგრამ განა საქმე რაღაც სხვანაირად იყო?

ბრაკი. ჰო, რამდენადმე სხვანაირად იყო.

ჰედა. აჰ, მაშ დავჯდეთ, ძვირფასო ასესორო. ასე უკეთესად მიამბობთ.

ჯდება მაგიდის მარცხენა მხარეს, მის გვერდით მოთავსდება ბრაკი.

ჰედა. აბა, გისმენთ.

ბრაკი. მე მქონდა საფუძვლიანი მიზეზები, რომ დამეზვერა ჩემი სტუმრები — ან, უფრო სწორად რომ ვთქვათ, ზოგიერთი მათგანი — გამეგო, თუ სად წავიდოდნენ ამ ღამით.

ჰედა. და ამ ზოგიერთებს შორის იყო აილერტ ლევბორგი?

ბრაკი. უნდა ვაღიარო — აილერტიც იყო.

ჰედა. თქვენ მართლაც აღძარით ჩემი ცნობისმოყვარეობა...

ბრაკი. იცით, ქალბატონო ჰედა, სად გაატარეს მან და ორმა სხვამ ღამის დანარჩენი ნაწილი?

ჰედა. თუ შეიძლება, მითხარით.

ბრაკი. მათ შეიარეს კიდევ ერთ ძალიან მხიარულ ნადიმზე.

ჰ ე დ ა. წრესგადასული ხასიათის ნადიმზე?

ბ რ ა კ ი. უკიდურესად აღვირახსნილი ხასიათის ნადიმზე.

ჰ ე დ ა. გთხოვთ უფრო დაწვრილებით, ბატონო ასესორო...

ბ რ ა კ ი. ლევბორგიც მიწვეული იყო. ეს ძალიან კარგად ვიცოდი. პირველად წასვლაზე უარი თქვა. აკი ის სწორ გზაზე დადგა, ახალი ადამიანი გახდა, როგორც მოგეხსენებათ...

ჰ ე დ ა. ზემოთ, ელვსტედების ოჯახში, — დიახ, ვიცი. მაგრამ, მერე მაინც წავიდა?

ბ რ ა კ ი. ჰო, დაუკვირდით, ქალბატონო ჰედა... მისდა საუბედუროდ, გუშინ საღამოს ჩემთან ისეთ სულიერ ალტაცებაში მოვიდა რომ...

ჰ ე დ ა. ოჰ, ვიცი: როგორც მითხრეს, შთაგონებული ყოფილა.

ბ რ ა კ ი. მართლაც, შთაგონების უმაღლეს წერტილზე გახლდათ. ჰოდა, მე მგონია, მერე გადაიფიქრა, სხვა ჰკუაზე დადგა. ჩვენ ხომ, მამაკაცები, სამწუხაროდ, ხშირად არც ისე მტკიცენი ვართ ხოლმე ჩვენს მოქმედებაში, როგორც უნდა ვიყოთ.

ჰ ე დ ა. აჰ, ძვირფასო, ასესორო, ამ მხრივ თქვენ, მგონი, გამონაკლისს წარმოადგენთ. ხოლო ლევბორგი...

ბ რ ა კ ი. ლევბორგმა, მოკლედ და კონკრეტულად, ღუზა ჩაუშვა ქალბატონ დიანას სალონში.

ჰ ე დ ა. ქალბატონ დიანას სალონში?

ბ რ ა კ ი. დიახ, ქალბატონმა დიანამ გადაიხადა ეს წვეულება თავისი მეგობარი ქალებისა და თაყვანისმცემლების რჩეული წრისათვის.

ჰ ე დ ა. ეს დიანა წითელთმიანი პიროვნება ხომ არ არის?

ბ რ ა კ ი. სწორედ ისაა.

ჰ ე დ ა. მგონი... მომღერალია, თუ რაღაც ამგვარი?

ბ რ ა კ ი. დიახ, დიახ... მომღერალიცაა და, გარდა ამისა, სახელგანთქმული მონადირეც — მამაკაცებზე ნადირობს, ქალბატონო ჰედა. მის შესახებ, ალბათ, თქვენცა გსმენიათ. აილერტ ლევბორგი მისი უგულითადესი მფარველი გახლდათ — თავისი სიჭაბუკის ნეტარ დღეებში.

ჰ ე დ ა. ჰო, როგორ დამთავრდა მათი ამბავი?

ბ რ ა კ ი. არც ისე მეგობრულად, როგორც ეტყობა. ამბობენ, ქალბატონი დიანა უნაზესი შეხვედრიდან ხელჩართულზეც გადავიდა...

ჰ ე დ ა. ლევბორგთან?

ბ რ ა კ ი. დიახ. ლევბორგს — არ ვიცი მისთვის, არ ვიცი მისი მეგობარი ქალებისათვის, ქურდობა დაუწამებია: უბის წიგნაკი დამეკარგაო, და მასთან ერთად სხვა ნივთებიცო. ერთი სიტყვით, საშინელი ამბავი აუტეხია.

ჰ ე დ ა. მერე რა შედეგი მოჰყვა ამას?

ბ რ ა კ ი. რა შედეგი მოჰყვა და... როგორ გითხრათ?.. ნამდვილი ხელჩართული ბრძოლა გამართულა მანდილოსნებსა და მამაკაცებს შორის. საბედნიეროდ, ბოლოს პოლიცია მოსულა.

ჰ ე დ ა. მაშ საქმე პოლიციამდეც მივიდა?

ბ რ ა კ ი. დიახ. ძვირად დაუჯდება თავისი ხუმრობა ლევბორგს, ამ თავზებელაღებულ ვაჟბატონს.

ჰ ე დ ა. მაშ ასე?

ბ რ ა კ ი. ამბობენ, საშინელი წინააღმდეგობა გაუწიაო ქალაქის პოლიციას. ერთ-ერთ პოლიციელს სილა გააწნა თურმე და სრულიად შემოაგლიჯა მუნდირი. ბოლოს მაინც, რის ვაივავლახით, მიუყვანიათ პოლიციის განყოფილებაში.

ჰ ე დ ა. საიდან იცით ეს ამბები?

ბ რ ა კ ი. თვითონ პოლიციისაგან.

ჰ ე დ ა (სიგრეში იყურება). აი, თურმე რა მომხდარა. ვაზის გვირგვინით არ ექნება შემკული თავი...

ბ რ ა კ ი. ვაზის გვირგვინითო, ამბობთ, ქალბატონო ჰედა?

ჰ ე დ ა (ხმას იცვლის). მაგრამ ერთი მაუწყეთ, ბატონო ასესორო — რატომ სჩადიხართ ამას? კაცმა რომ თქვას, რისთვის ზვერავეთ აილერტ ლევბორგს და რატომ ასდევნებინართ მის კვალს?

ბ რ ა კ ი. ჯერ ერთი, მე არ შემიძლია მთლად გულგრილი ვიყო, თუკი დაკითხვაზე აილერტი იტყვის, რომ პირდაპირ ჩემი სახლიდან გამოვიდა.

ჰ ე დ ა. დაკითხვაც მოელის?

ბ რ ა კ ი. თავისთავად ცხადია. თუმცა, მოხდეს, რაც მოსახდენია. მარტო ამის გამო არ გავირჩებოდი. მაგრამ, ამასთან ერთად, მე, როგორც ოჯახის მეგობარმა, თავი მოვალედ ჩავთვალე შემეტყობინებინა თქვენთვის და ტესმანისათვის ამ კაცის ღამის ფათერაკების ამბავი.

ჰ ე დ ა. მერედა მაინც რისთვის, ბატონო ასესორო?

ბ რ ა კ ი. თუნდაც იმისათვის, რომ გულში საფუძვლიანი ეჭვი მაქვს:

მას სურს, ასე ვთქვათ, თქვენს სახელს ამოეფაროს, თეჯირად გამოგიყენოთ.

ჰედა. საიდან მოგივიდათ ეგ აზრი?

ბრაკი. აჰ, ღმერთო ჩემო! ჩვენ ხომ ბრმა არა ვართ, ქალბატონო ჰედა. გიჯობთ ფხიზლად გეჭიროთ თვალი. ეს თქვენი ქალბატონი ელვისტედი ასე იოლად არ წავა ქალაქიდან.

ჰედა. მერე, თუ მათ შორის მართლა არის რამე, განა ცოტაა სხვა ადგილი, სადაც ისინი ერთმანეთს შეხვდებიან?

ბრაკი. ოჯახში ვერსად შეხვდებიან ერთმანეთს. ყოველი პატიოსანი ოჯახის კარი დღეიდან ისევ დაიხურება აილერტ ლევბორგისათვის.

ჰედა. და ჩემი სახლის კარიც, თქვენი ვარაუდით, არა?

ბრაკი. დიახ. უნდა გამოგიტყდეთ, ჩემთვის უსიამოვნებაზე მეტა იქნებოდა, თუ დღეის შემდეგ ეს ვაჟბატონი ისარგებლებდა ამ სახლში შემოსვლის უფლებით... თუ ეს სრულიად ზედმეტი... უცხო და პატივყარილი კაცი... ისევ შემოიჭრებოდა ამ...

ჰედა. ...ამ სამკუთხედში?

ბრაკი. სწორედ გამოიცანით. ეს იგივე იქნება ჩემთვის, რომ უსახლკარო და მიუსაფარი გავხდე.

ჰედა (ღიმილით უყურებს). აჰა, ამრიგად — გალიაში დარჩეს ერთადერთი მამალი — ესაა თქვენი მიზანი, არა?

ბრაკი (ნელა დახრის თავს და ხმას დაუწევს). დიახ, ეს არის ჩემი მიზანი. და ამ მიზნისათვის ვიბრძობე ყველა საშუალებით, რაც კი ჩემს ხელთ აღმოჩნდება.

ჰედა (ღიმილი უქრება). სიმართლე რომ ითქვას, თქვენ მართლაც საშიში კაცი ხართ — თუ საქმე საქმეზე მიდგება.

ბრაკი. თქვენ ასე ფიქრობთ?

ჰედა. ახლა ვიწყებ ამაზე ფიქრს. და მოხარულიც უნდა ვიყო, რომ ჯერჯერობით თქვენს ქსელში არ გავხლართულვარ ხელფეხიანად...

ბრაკი (ორაზროვანი ღიმილით). დიახ, დიახ, ბედს უმადლოდეთ. ქალბატონო ჰედა! თქვენ მართალი ხართ. მაგრამ, ვინ იცის, ამ შემთხვევაში იქნება ძლიერ დახელოვნებული მეზადურიც აღმოჩნდე.

ჰედა. ერთი მომისმინეთ, ბატონო ასესორო! ეს თითქმის მუქარას უდრის.

ბ რ ა კ ი (აღგება). არაფერი ამის მსგავსი! სამკუთხედი, მოგეხსენებათ, მაშინ არის მყარი და მტკიცე, როცა ის ნებაყოფლობას ეყრდნობა.

ჰ ე დ ა. მეც ასე მგონია.

ბ რ ა კ ი. ამგვარად, მე უკვე გითხარით ჩემი სათქმელი. ახლა კი ჩემი წასვლის დრო მოვიდა. ნახვამდის, ქალბატონო ჰედა! (მინიანი კარისკენ მიდის).

ჰ ე დ ა (აღგება). ბალზე გავლით მიდიხართ?

ბ რ ა კ ი. დიახ, ასე გზას შევიმოკლევ.

ჰ ე დ ა. მართალია. თანაც ფარული გზაა.

ბ რ ა კ ი. ესეც მართალია, ფარული გზების საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს... თუმცა. ხანდახან ასეთ გზაზეც გვხვდება ჭინჭარი.

ჰ ე დ ა. როცა ამ გზით მოსულს ტყვიით უმასპინძლებიან, არა?

ბ რ ა კ ი (კართან მღგარი შესცინის ჰედას). აბა ვინ გამასპინძლებია ტყვიით საკუთარ საქათმეში შინაურ მამალს!

ჰ ე დ ა (აგრეთვე იცინის). ღმერთმა დაიფაროს! — მით უმეტეს, თუ ერთზე მეტი არა ჰყავს, მაშინ ხომ...

სიცილით ემშვიდობებთან, თავს უქნევენ ერთმანეთს. ბრაკი მიდის. ჰედა კარს ხურავს. ერთხანს დგას და გარეთ იყურება, მერე სიღრმეში მიდის და ფარდებს შორის ოთახში იცქირება, შემდეგ მივა საწერ მაგიდასთან, გამოიღებს ლევბორგის პაკეტს და გადაფურცლავს. წინა ოთახიდან ისმის ბერტას ხმა, ვილაცას ცხარედ ელაგება. ჰედა მობრუნდება, ყურს უგდებს, სწრაფად დამალავს უჯრაში ხელნაწერ გრაგნილს. გასაღებს მაგიდაზე დებს.

ლევბორგი მოსასხამით და ქუდით ხელში, ხმაურით შემოაღებს წინა ოთახის კარს. ოღნავ დაბნეული და აღელვებულია.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (კარს უკან მღგომ ბერტას მიუბრუნდება). მე თქვენ გეუბნებით, უნდა შევიდეთ-მეთქი, და შევალ კიდევ! ასე! (კარს დახურავს, მობრუნდება, ჰედას შეხედავს. გონებას მოიკრებს და ესალმება.)

ჰ ე დ ა (საწერ მაგიდასთან). ოჰო, ბატონო ლევბორგი, თქვენ ძალიან დააგვიანეთ თეასთან მოსვლა მის წასაყვანად.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. თუ ძალიან ადრე მოვედი თქვენთან? გთხოვთ ესეც მომიტევათ.

ჰ ე დ ა. საიდან იცით, რომ თეა ახლაც ჩემთანაა?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მის ბინაში მითხრეს, რომ მთელი ღამე შინ არ დაბრუნებულა.

ჰედა (მიდის სასტუმროს მაგიდასთან). არაფერი განსაკუთრებული არ შეგინიშნავთ იმ ადამიანთა ხმაში, რომელთაც ეს გითხრეს?

ლევბორგი (კითხვის ნიშნად უყურებს). რა უნდა შემენიშნა?

ჰედა. მე ვამბობ, ხომ არ უღერდა-მეთქი მათ ხმაში ისეთი ტონი, რაც ამ ქალის საქციელს ეჭვის ქვეშ აყენებდა?

ლევბორგი (უცხად გაიგებს). ახ, როგორ არა! ესეც მართალია! მე თეას სახელს ლაფში ვსვრი, აუგის გზაზე მივათრევ ამ ქალს! თუმცა, მათ ხმაში არაფერი შემინიშნავს... ტესმანი, ალბათ, ჯერ არ ამდგარა?

ჰედა. არა... მე მგონია...

ლევბორგი. რა, დროზე მოვიდა შინ?

ჰედა. საშინლად გვიან.

ლევბორგი. გიამბოთ რამე?

ჰედა. კი, მითხრა, კარგი დრო გავატარეთო ასესორთან.

ლევბორგი. მეტი არაფერი?

ჰედა. არა, მგონი არაფერი, სხვათა შორის, ძლიერ ნამძინარევა ვიყავი...

ქ-ნი ელვსტედი გამოდის უკანა ოთახის ფარდებს მიღმიდან

ქ-ნი ელვსტედი (შეხვდება). ახ, ლევბორგი! ძლივს!

ლევბორგი. დიახ, ძლივს! და ძლიერ გვიან.

ქ-ნი ელვსტედი (უცქერის შეშინებული). „გვიან“-რა თვალსაზრისით?

ლევბორგი. ყველა თვალსაზრისით. მე დავიღუპე.

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, არა, არა... ნუ ამბობ ამას!

ლევბორგი. თვითონაც ასე იტყვი, როცა გაიგებ...

ქ-ნი ელვსტედი. არაფრის გაგება არ მინდა!

ჰედა. იქნებ მასთან ცალკე ლაპარაკი გსურთ? მე წავალ.

ლევბორგი. არა, დარჩით... დარჩით. მე გთხოვთ ამას.

ქ-ნი ელვსტედი. აკი გითხარით, არაფრის მოსმენა არა მსურს-მეთქი.

ლევბორგი. მე არაფერს არ ვამბობ ამ ღამის ფათერაკებზე.

ქ-ნი ელვსტედი. მაშ რაზე?

ლევბორგი. იმაზე, რომ ჩვენი გზები დღეიდან უნდა გაიყოს.

ქ-ნი ელვსტედი. უნდა გაიყოსო!

ჰედა (უნებურად). ეს მე ვიცოდი.

ლევბორგი. დიახ, მეტად აღარ მესაჭიროები, თეა.

ქ-ნი ელვსტედი. მეტად აღარ გესაჭიროები! და ამას მეუბნები პირდაპირ, დაუფარავად! ლევბორგი! ხომ შემიძლია უწინდებურად დახმარება გაგიწიო? განა ჩვენ აღარ ვიმუშავებთ ერთად?

ლევბორგი. მე აღარ ვაპირებ მეტად მუშაობას.

ქ-ნი ელვსტედი (თავგზადაკარგული). რაღა აზრი აქვს მაშ ჩემს ცხოვრებას?

ლევბორგი. შენ შეეცადე იცხოვრო ისე, თითქოს არასოდეს შე არ მიცნობდი.

ქ-ნი ელვსტედი. არ შემიძლია.

ლევბორგი. სცადე, წარმოიდგინე, თითქოს შეგიძლია! თეა, დაბრუნდი სახლში...

ქ-ნი ელვსტედი (მძაფრი მღელვარებით). არაფრის გულისათვის! სადაც შენ იქნები, მეც იქ მინდა ვიყო — შენთან ერთად ვიყო, როცა შენი წიგნი გამოვა.

ჰედა (ნახევრად ჩურჩულით, დაძაბული). ახ, წიგნი... დიახ!

ლევბორგი (უცქერის). ჩემი და თეას წიგნი. ჩვენი წიგნი. ის ხომ ორივესია!

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, მე ვგრძნობ, რომ ეს ასეა. ამიტომაც უფლება მაქვს შენთან ვიყო, როცა ის გამოვა. მინდა შენთან ერთად განვიცადო, თუ როგორ აღიდგენ სახელსა და დიდებას. და სიხარული — შენი სიხარული — მინდა გავიზიარო.

ლევბორგი. თეა... ჩვენი წიგნი აღარასოდეს არ გამოვა.

ჰედა. აჰ!

ქ-ნი ელვსტედი. არ გამოვაო!

ლევბორგი. ვერ გამოვა.

ქ-ნი ელვსტედი (ღელავს, ცუდი წინათგრძნობით). ლევბორგი... რა უყავი რვეულები?

ჰედა (დაძაბული უყურებს ლევბორგს). ჰო, რვეულები!

ქ-ნი ელვსტედი. სად არის ხელნაწერი?

ლევბორგი. ახ, თეა... ნულარ მეკითხები.

ქ-ნი ელვსტედი. არა, არა, მინდა ვიცოდე. მე მაქვს უფლება, რომ დაუყოვნებლივ გავიგო, სადაა რვეულები.

ლევბორგი. რვეულები... მე ხომ ისინი... ნაკუწ-ნაკუწად ვაქციე.

ქ-ნი ელვსტედი (შეჰყვირა). ახ, არა, არა!..

ჰედა (უნებურად). მაგრამ ეს ხომ სრულიადაც არ...

ლევბორგი (უცქერის). არ შეეფერება სიმართლეს, არა?

ჰედა (გონს მოვა). დიახ, ცხადია, — რაკი თქვენ თვითონ თქვით...

მაგრამ რაღაც დაუჯერებელი ამბავი ჩანს...

ლევბორგი. როგორც გენებოთ, მაგრამ ეს სიმართლეა.

ქ-ნი ელვსტედი (ხელეხს იმტრევს). ო, ღმერთო! ო, ღმერთო!..

ჰედა. საკუთარი ნაშრომის ნაკუწ-ნაკუწად დაგლეჯალა იქნება?

ლევბორგი. მე ხომ საკუთარი სიცოცხლეც ნაფლეთებად ვაქციე! და რა გასაკვირია, რომ ამ სიცოცხლის ნაყოფი ნაფლეთებად მექცია?

ქ-ნი ელვსტედი. და ეს ჩაიდინე ამ ღამეს?

ლევბორგი. მე გითხარი. ნაკუწებად ვაქციე და ფიორდის წყალში ჩავყარე. შორს სადღაც. ყოველ შემთხვევაში, სუფთა წყალი მაინც არის; ზღვის წყალი, და არა დამყაყებულები ჭაობი... დაე, იცურონ, საითაც ენებოთ... გაჰყვნენ ქარიშხალსა და მდინარეებს. მერე კი — ჩაიძირონ... სულ უფრო ღრმად და ღრმად... როგორც მე, თეა...

ქ-ნი ელვსტედი. იცი, ლევბორგ, ამ წიგნის ამბავი... მთელს ჩემს სიცოცხლეში ისეთი განცდა მექნება, ვითომ შენ ჩვენი შვილი მოგეკლას.

ლევბორგი. სრულიად მართალი ხარ. ეს ამბავი სწორედ შვილის მკვლელობას ედრება.

ქ-ნი ელვსტედი. მერე, როგორ შესძელი... მე ხომ ჩემი წილიც მედო... მეც ხომ მეკუთვნოდა შენი შვილი?

ჰედა (ყრულ, თითქმის უხმოდ). აჰ, შვილი...

ქ-ნი ელვსტედი (ძიძმედ სუნთქავს). მაშ მორჩა. კი, კი... წავალ! ახლა კი წავალ, ჰედა.

ჰედა. ჯერ ხომ არ გაემგზავრები ქალაქიდან?

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, თვითონაც არ ვიცი, რა წყალში ჩავეარდე, როგორს მივცე თავი! საითაც გავიხედე — ყველგან ბურუსია. (წინა ოთახიდან გადის.)

ჰედა (ერთ წამს უსიტყვოდ დგას). თქვენ აღარ გააცილებთ, ბატონო ლევბორგ?

ლევბორგი (მწარედ). მე? ქუჩაში? ხალხი რომ დაინახავს ჩემთან მიმავალს?..

ჰ ე დ ა. მე მაინც არ ვიცი, კიდევ რა მოხდა ამ ღამეს. ნუთუ რალაც გამოუსწორებელი ამბავი?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. საქმე ამ ღამის ამბებით არ ამოიწურება... ეს ჩემთვის სრულიად ნათელია. საქმე ის არის, რომ ამგვარი სიცოცხლით მეტად აღარ მსურს ვიცოცხლო, არც მინდა თავიდან დავიწყო. თეამ მოტეხა ჩემი გამბედაობა და კადნიერება ცხოვრების გზაზე.

ჰ ე დ ა (წინ იხედება). ამ პატარა ტურფა სულელმა თავისი თითები ჩაჰყო ადამიანის ბედ-იღბალში! (უყურებს ლევბორგს). მაგრამ თქვენ მაინც მეტად სასტიკად მოექცეცით.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. ახ, ნუ ამბობთ, რომ სასტიკად მოვექცეცი!

ჰ ე დ ა. ადგე და ერთი დაკვრით გაანადგურო ის, რაც მის სულსა და არსებას ავსებდა დროთა მანძილზე! — განა ეს სისასტიკე არ არის?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. თქვენთან შემძლია სიმართლე ვთქვა, ჰედა.

ჰ ე დ ა. სიმართლე?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მაგრამ ჯერ სიტყვა მომეცით — აღმითქვით, რომ არასოდეს არ გაიგებს თეა იმის შესახებ, რაც ახლა მინდა გაგანდოთ.

ჰ ე დ ა. სიტყვას გაძლევთ.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. კეთილი. მაშ მე გეუბნებით, რომ არ არის მართალი ის, რაც გიამბებთ.

ჰ ე დ ა. რვეულების შესახებ?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. დიახ. მე ხელნაწერი არ დამიგლეჯია. არც ფიორდის წყალში ჩამიყრია.

ჰ ე დ ა. მესმის, მესმის... მაგრამ... მაშ სად არის ხელნაწერი?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. გავანადგურე კი მაინც, ჰედა! სრულიად, სავსებით!

ჰ ე დ ა. არაფერი მესმის.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. თეამ თქვა, რომ ჩემი საქციელი შვილის მკვლელობას ედრება.

ჰ ე დ ა. დიახ, სწორედ ასე თქვა.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მაგრამ საკუთარი შვილის მოკვლა — ეს ჯერ კიდევ არაა ყველაზე უფრო მძიმე დანაშაული, რისი ჩადენაც მამას შეუძლია.

ჰ ე დ ა. არ არის... მკვლელობა? ამაზე მძიმე რალა იქნება?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. არის. მე შევიბრალე თეა და არ გავუმხილე, თუ რა არის უმძიმესი დანაშაული.

ჰ ე დ ა. მერე, რა არის უმძიმესი დანაშაული?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. აი, დავუშვათ, რომ მამაკაცმა დამე თავაშვებულ ღრეობაში გაატარა, დილით კი, ასე ამ ღროზე, მიდის თავის შვილის დედასთან და ეუბნება: ამა და ამ ალაგას ვიყავიო. თან მყავდა წყევანილი ბავშვი, ჩვენი შვილი. ჰოდა, რა ვიცი, მიწამ უყო პირი თუ ცამ აიტაცა — სადღაც დამეკარგა. უგზოუკვლოდ გაქრა, დავკარგე! რა ვიცი, სად ჯანდაბაშია, ვის ხელში მოხვდა. ვინ არ იშვერდა მისკენ ხელებსო!

ჰ ე დ ა. მესმის! მაგრამ... გონების თვალთ რომ შევხედოთ, აქ ხომ საქმე მხოლოდ წიგნს ეხება?..

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. თეას სპეტაკი სული იყო წიგნში ჩაღვრილი.

ჰ ე დ ა. ეს კი გავიგე.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მაშ ისიც გაიგეთ, რომ ჩემი და თეას ურთიერთობასაც მომავალი აღარა აქვს.

ჰ ე დ ა. მაშ რა გზას უნდა დაადგეთ?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. არავითარ გზას. თქვენ ხედავთ, მე ვეცდები ამ ამბავს ბოლო მოვუღო, და რაც მალე იქნება, მით უკეთესია.

ჰ ე დ ა (ერთი ნაბიჯით უახლოვდება). ლევბორგ... გამიგონეთ... არ შეგიძლიათ საქმე ისე მოაწყოთ, რომ... რომ ეს დასასრული... მშვენიერი იყოს?

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მშვენიერი? (იღიმება). ვაზის გვირგვინით შევიმკო თავი, როგორც გიყვარდათ ხოლმე წარმოსახვა?..

ჰ ე დ ა. აჰ, არა! ვაზის გვირგვინი აღარა მწამს, ლევბორგ დღეიდან! მაგრამ არსებობს რაღაც მშვენიერი! ერთხელ მაინც! — მშვიდობით! ახლა შეგიძლიათ წახვიდეთ... და მეტად აღარ მოხვიდეთ.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. მშვიდობით, მოწყალეო ქალბატონო! და გადაეცით იორგენ ტესმანს ჩემი სალამი. (უნდა წავიდეს.)

ჰ ე დ ა. არა, მოიცათ! სამახსოვროდ რაღაც უნდა გაგატანოთ. (მიდის საწერ მაგიდასთან, ალებს და გამოსწევს უჯრას, ხსნის დამბაჩის ბუდეს და ბრუნდება ლევბორგთან დამბაჩით ხელში.)

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი (უყურებს). ესა? ეს არის თქვენი სახსოვარი?

ჰ ე დ ა (დინჯად თავს აქნევს). განა არ გეცნობებათ ეს დამბაჩა? ერთხელ მისი ლულა თქვენს მკერდზე იყო მომართული.

ლ ე ვ ბ ო რ გ ი. შეცდით მაშინ, რომ არ გამოიყენეთ.

ჰ ე დ ა. ჰოდა, ახლა თქვენ გამოიყენეთ.

ლევბორგი (ინახავს გულის ჯიბეში). მადლობას მოგახსენებთ!

ჰედა. დე, იყოს შენი საქციელი მშვენიერი, აილერტ ლევბორგი! მომეცით სიტყვა.

ლევბორგი. მშვიდობით, ჰედა გაბლერო! (გადის წინა ოთახიდან.)

ჰედა ერთხანს ყურს უგდებს გარეთ ხმაურს, მერე მიდის საწერ მაგიდასთან, გამოიღებს ხელნაწერს, თვალს გადაავლებს, ორ ფურცელს იღებს და უცქერის. მერე იღებს მთლიანად, მიდის სავარძელთან. რომელიც ღუმელის გვერდით დგას, ჯდება. პაკეტი კალთაში აქვს. მცირე ხნის შემდეგ აღებს ღუმელის კარს და გრაგნილს შლის.

ჰედა (ერთ-ერთ რვეულს აგდებს ცეცხლში, თავისთვის ჩურჩულებს). ახლად კი დავწვავ შენს შვილს, თეა!.. შე ხუჭუჭთმიანო, შენა! (ორ რვეულს ისვრის ცეცხლში). შენი და აილერტ ლევბორგის შვილს. (სულ შეაგდებს). აი, მე ვწვავ, მე ვწვავ თქვენს პირმშო შვილს!

მ ე ო თ ხ ე მ ო ჭ მ ე ლ ე ბ ა

იგივე ოთახები ტესმანის სახლში. საღამოა. სასტუმრო ოთახში ბნელა. უკანა ოთახში მაგიდის ზემოთ დაკიდებული ლამპა ბუუტავს. მინიან კარზე ფარდებია ჩამოფარებული.

შვალ ჩაცმული ჰედა წინ და უკან დადის ბნელ ოთახში. შემდეგ უკანა ოთახში შედის, მარცხნივ გადის. ისმას პიანინოს აკორდები. მერე ისევ გამოდის და სასტუმრო ოთახში ბრუნდება.

უკანა ოთახის მარჯვენა მხრიდან ბერტა გამოდის ანთებული ლამპით, რომელსაც კუთხის დივანის წინ მდგარ მაგიდაზე დგამს. ნამტირალევი თვალები აქვს. ქუღზე სამგლოვიარო ზოლი უკეთია. გადის მარჯვნივ წყნარად. ჰედა მიდის მინიან კართან, ოდნავ გადასწევს ფარდას და ბნელ სივრცეს მიაჩერდება.

მაღე გამოჩნდება სამგლოვიარო სამოსელში გამოწყობილი იულია ტესმანი ქუდიით და პირსაბურით. ჰედა მიეგებება და ხელს გაუწვდის.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, ჰედა, გლოვის სამოსში მოვედი თქვენთან. ჩემმა საბრალო დამ ღმერთს მიაბარა ტანჯული სული.

ჰ ე დ ა. მე უკვე ვიცი ეს ამბავი, როგორც ხედავთ. ტესმანმა ბარათით შემატყობინა.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო, დამპირდა, მივწერო. მაგრამ მე მაინც ვიფიქრე, რომ აქ, ჰედასთან — სიცოცხლის სავანეში — სიკვდილის ამბავი თვითონ უნდა მივიტანო-მეთქი.

ჰ ე დ ა. დიდი თავაზიანობაა თქვენგან!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ახ, სწორედ ახლა არ უნდა გასცლოდა ამ ქვეყანას საბრალო რინა, ჰედას სახლს ახლა ძაძები არ შეშვენის.

ჰ ე დ ა. ისე ხომ წყნარად მიიცვალა, ქალბატონო ტესმან?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ახ რა წყნარად და მშვიდად განისვენა და რა ბედნიერება იყო, რომ კიდევ ერთხელ ეღირსა იორგენის ნახვა! სულზე მოუსწრო საცოდავს. მერე, რა ტკბილად გამოემშვიდობა, რომ იცოდე... სახლში ხომ არ არის იორგენი?

ჰედა. არა. მომწერა, მალე ვერ მოვალო. მაგრამ დაბრძანდით, ფეხზე რად დგახართ?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. არა, გმადლობთ, ჩემო ძვირფასო ჰედა... სიამოვნებით დავჯდებოდი, მაგრამ ცოტა დრო მაქვს. ახლა უნდა ჩავაცვა და გავასუფთაო მიცვალებული, თუ რამეს შევიძლებ. გამოკობტავებული უნდა ჩავუშვა მიწაში.

ჰედა. მე ვერაფრით დაგეხმარებით?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. რას ამბობთ! ასეთ რამეზე ჰედა ტესმანი ხელს როგორ გაისვრის! ასეთ დროს ამგვარ რამეზე ფიქრიც კი არ შეიძლება — ღმერთმა დაგვიფაროს!

ჰედა. ეჰ, ფიქრი... ფიქრებს ლაგამს ვერ ამოსდებ...

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი (ოხვრით, თან წასვლას აპირებს). ჰო, ვენაცვალე უფალს, ასეთია წუთისოფელი. იქ ახლა, ჩვენსას, რინას სამოსელის კერვას უნდა შევუდგეთ. აქაც კიდევ რამდენი რამ იქნება შესაკერავი — ოღონდ სხვა ხასიათისა, მაღლობა ღმერთს!

შემოდის ტესმანი.

ჰედა. ოჰ, კარგია, როგორც იქნა, მოხვედი.

ტესმანი. შენ აქა ხარ, მამიდა იულია? ჰედასთან? წარმოიდგინე!

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ახლახან წასვლას ვაპირებდი, ჩემო ძვირფასო. ყველაფერი მოაგვარე, რასაც დამპირდი?

ტესმანი. არა, იცი რა, ვშიშობ, რომ ნახევარი დამავიწყდა. დილით ისევ შენთან გავჩნდები. დღეს პირდაპირ თავგზა ამებნა. აზრებისთვის თავი ვერ მომიყრია.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. შვილო იორგენ, შენ შემოგვევლე, არც ასე შეიძლება.

ტესმანი. ასე? მაშ რანაირად, შენი აზრით?

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. ისე, რომ შავებშიაც უნდა გახარებდეს რაღაც. უნდა გიხაროდეს ის, რაც მოხდა. ისევე, როგორც მე.

ტესმანი. ახ, ვიცი, ვიცი, შენ მამიდა რინაზე ფიქრობ.

ჰედა. ახლა მარტოობას იგრძნობთ, ქალბატონო ტესმან.

ქ-ნ ი ტ ე ს მ ა ნ ი. პირველ ხანებში კი. მაგრამ ეს დიდხანს არ გასტანს, ამის იმედი მაქვს. განსვენებული რინას ოთახი ცარიელი არ დარჩება-მეთქი, ასე მგონია.

ტესმანი. ჰოო? მერედა ვინ გინდა იქ იყოლიო, ჰა?

ქ-ნი ტესმანი. ყოველთვის გამოჩნდება ვინმე უბედური, ავად-
მყოფი და გაჭირვებული, რომელსაც, სამწუხაროდ, მოვლა და პატრო-
ნობა ესაჭიროება.

ჰედა. ნუთუ თქვენ გინდათ ხელახლა აიკიდოთ ასეთი ტვირთი?

ქ-ნი ტესმანი. ტვირთი?.. ღმერთმა შეგინდოთ, ჩემო შვილო...
ეს ხომ ტვირთი არ ყოფილა ჩემთვის.

ჰედა. მაგრამ, სრულიად უცხო ადამიანი რომ სახლში დაიწვი-
ნო...

ქ-ნი ტესმანი. ჰა, ავადმყოფთან შეთვისებას ბევრი დრო არ
უნდა! გული არ ითმენს: ხომ უნდა მყავდეს ისეთი, რომ მისთვის
ვიზრუნო და ვათრიო წუთისოფლის უღელი! ერთიც ვნახოთ, იქნებ
ღმერთმა ინებოს და აქაც, თქვენს სახლში, გამოჩნდეს საქმე თქვენი
მოხუცებული მამიდისათვის.

ჰედა. აჰ, ჩვენზე ნულარაფერს იტყვი!

ტესმანი. რატომ, აბა წარმოიდგინე, საუცხოოდ მოვეწყობოდით
ჩვენ სამნი ერთად, თუკი...

ჰედა. თუკი...

ტესმანი (მოუსვენრად). ახ, არაფერი! შემდეგ ალბათ ეს ამბებიც
მოგვარდება... იმედი ვიქონიოთ?

ქ-ნი ტესმანი. ჰო, ჰო, დროა ჩემს გზას ვეწიო, მგონი, რაღაც
გაქვთ სათქმელი ერთმანეთისათვის. (ღიმილით.) ჰედას უნდა რაღაცა
გიაშბოს, იორგენ! ნახვამდის! შინ მიმეჩქარება, რინასთან. (ყართან
მობრუნდება.) ღმერთო ჩემო, რა საოცარია ამის წარმოდგენაც კი
ახლა რინა ჩემთანაც არის და განსვენებულ აოხუმთანაც.

ტესმანი. აბა, წარმოგიდგენია, მამიდა იულია! ჰა?

ქ-ნი ტესმანი გადის.

ჰედა (ტესმანს გამომცდელი და ცივი თვალით ზვერავს). როგორც ვატ-
ყობ, ამ სიკვდილს შენ უფრო მძიმედ განიცდი, ვიდრე მამიდაშენი.

ტესმანი. ჩემი განცდის მიზეზი მარტო სიკვდილი არ არის.
ძალიან მაწუხებს აილერტის ბედი.

ჰედა (სწრაფად). კიდევ შეემთხვა რამე?

ტესმანი. დღეს ნასადილევს მინდოდა მასთან შემეკრებინა და მე-
თქვა, რომ ხელნაწერი ჩემთანაა.

ჰედა. მერე? ვერ შეხვდი?

ტესმანი. ვერა. შინ არ იყო. მაგრამ მე ქალბატონი ელვსტელი ვნახე და მითხრა, ამ დილით თქვენსას იყო.

ჰედა. დიახ; ძლივს გაასწარი. შენ გახვედი და ისიც მოვიდა.

ტესმანი. თითქოს უთქვამს, ხელნაწერი ნაფლეთებად ვაქციეო; მართალია?

ჰედა. ჰო, ასე ამტკიცებდა.

ტესმანი. ღმერთო ჩემო, მაშ საცოდავი სრულიად გადარეულა. როგორც ჩანს, შენც ამიტომ ვერ გაბედე ხელნაწერის გადაცემა, არა, ჰედა?

ჰედა. არა, მას ხელნაწერი არ მიუღია.

ტესმანი. ისე ხომ უთხარი, რომ ხელნაწერი ჩვენთანაა?

ჰედა. არა. (უცბად). ქალბატონ ელვსტელს ხომ არაფერი უთხარი?

ტესმანი. არა, ეს არ მინდოდა... თვითონ პატრონისათვის კი უნდა გეთქვა. ერთიც ვნახოთ, სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილმა საკუთარ თავს რამე ხიფათი შეჰყაროს? მომეცი ხელნაწერი, ჰედა! ახლავე მისკენ გავქანდები. სად არის პაკეტი?

ჰედა (ცივად და უძრავად, ხელით სავარძლის ზურგზე დაყრდნობილი). ხელნაწერი უკვე აღარა მაქვს.

ტესმანი. აღარა გაქვს?! ყველაფერს გაფიცებ, რა იგულისხმე ამ სიტყვებში?

ჰედა. დავწვი, ფერფლად ვაქციე — თავიდან ბოლომდე!

ტესმანი (ზარდაცემული). დასწვი?! აილერტ ლევბორგის ხელნაწერი დამწვარია?!

ჰედა. ასე ნუ ღრიალებ! მოსამსახურე გაიგონებს.

ტესმანი. დამწვარია! ღმერთო მაღალო!.. არა, ეს სრულიად შეუძლებელია!

ჰედა. და მაინც ასეა.

ტესმანი. და მერე თუ გესმის, რა ჩავიდენია, ჰედა? ეს ხომ ნაპოვნი სხვისი ქონების ზელყოფაა! ანა, დაფიქრდი! ერთი ჰკითხე ასესორს და მაშინ გაიგებ...

ჰედა. უფრო გონივრული ის იქნებოდა, რომ ამის შესახებ არაფერს ეტყოდე არც ასესორს და არც ვინმე სხვას.

ტესმანი. მაინც, რანაირად ჩაიდინე ეს გაუგონარი ამბავი? რისთვის დაგჭირდა? რა მოგივიდა? მიპასუხე!

ჰედა (ოდნავ შესამჩნევ ღიმილს ფარავს). შენმა სიყვარულმა ჩამადენინა, იორგენ.

ტესმანი. ჩემმა სიყვარულმა?

ჰედა. დღეს რომ შინ დაბრუნდი და მიახმე, აილერტმა ხელნაწერი წამიკითხაო...

ტესმანი. ჰო... მერე?

ჰედა. მერე შენ აღიარე, რომ შეგშურდა ლევბორგისა — ამ შრომის გამო.

ტესმანი. ღმერთო ჩემო, ეს ხომ ასე პირდაპირი აზრით არ უნდა გაგეგო!

ჰედა. სულ ერთია, ვერ შევფურიგდებოდი იმ აზრს, რომ ვინმე სხვამ შენი სახელი დაჩრდილოს.

ტესმანი (მერყეობს ეჭვსა და სიხარულს შორის). ჰედა... თუ ეს მართალია, რასაც შენ ამბობ!.. აკი დღემდე... აკი დღემდე ჩემდამი სიყვარული ასეთნაირად არ გამოგიმყდავნებია. წარმოიდგინე!

ჰედა. ჰოდა, ასე ჯობია, რომ ახლა პირველად... (სწრაფად ხმას იცვლის). არა, არა, მამიდა იულიას ჰკითხე, ის ვეტყვის.

ტესმანი. აჰა, მგონია, გავიგე, ჰედა! (ტაშს შემოჰკრავს.) არა, ღმერთო ჩემო, შენ... ნუთუ ეს შესაძლებელია, ჰა?

ჰედა. ასე ნუ ღრიალებ-მეთქი. მოსამსახურე ქალი გაიგონებს.

ტესმანი (იციინის უზომოდ გახარებული). ქალი! არა, შენ ნამდვილად გულკეთილი ხარ, ჰედა! ქალი — ეს ხომ ბერტაა! მე შემიძლია ახლავე გავიდე კიდევ და ბერტას ყველაფერი ვუამბო.

ჰედა (ხელებს შეშფოთებით კუმშავს). ახ, მე ბოლოს მომიღებს... ბოლოს მომიღებს ყველაფერი ეს!

ტესმანი. რა, ჰედა? რა?

ჰედა (ცივად, მბრძანებლურად, გონს მოსული). ყველა ეს... სასაცილო ამბები, იორგენ!

ტესმანი. სასაცილო? რომ მე ასე გულითა ვხარობ? რა გაეწყობა... ~~შერთლაც~~, ბერტას ჩარევა აქ ზედმეტი უნდა იყოს.

ჰედა. არ არის სწორი. ამაში დარწმუნებული ვარ.

ტესმანი. არა, არა, ჯერ არ ვეტყვი. მამიდა იულიამ კი ეს უსათუოდ უნდა იცოდეს! აგრეთვე ისიც, რომ შენ უკვე დამიძახე სახელი, იორგენ... აჰ, როგორ გაიხარებს მამიდა იულია, როგორ გაიხარებს!

ჰედა. როცა გაიგებს, რომ აილერტ ლევბორგის ხელნაწერი დავწვი შენი გულისათვის?

ტესმანი. არა, ესეც მართალია! თუმცა ეს არავინ არ უნდა იცოდეს, ცხადია. მაგრამ შენ რომ ჩემთვის იწვი და იფერჯლები, ეს კი მამიდას უეჭველად უნდა გავუზიარო. მერე კიდევ... ნეტავ, ვიცოდე, საერთოდ ყველა ახალგაზრდა ცოლი ასეთი თუა? რას იტყვი?

ჰედა. ესეც შეგიძლია მამიდა იულისას ჰკითხო, ის უფრო აგიხსნის.

ტესმანი. მართლაც, როგორც კი სათანადო შემთხვევა მომეცემა, უნდა გკითხო. (ისევ მოუსვენრად, ჩაფიქრებით.) ოჰ, მაინც ეს ხელნაწერი!.. ღმერთო, მაინც რა საშინელებაა, — თუ კაცი ჩაუფიქრდება! — გული მეღევა, საბრალო აილერტი რომ მომაგონდება!

ქ-ნი ელვსტედი შემოდის ისევე ჩაცმული, როგორც პირველად ვნახეთ, ქუდით და პალტოთი.

ქ-ნი ელვსტედი (სწრაფად მიესალმება და დიდი მღელვარებით წარმოთქვამს). ახ, ძვირფასო ჰედა, ნუ გამიწყრები. რომ ისევ მოვედი!

ჰედა. რა დაგემართა, თეა?

ტესმანი. ლევბორგს ხომ არაფერი შეემთხვა ისევ? ჰა?

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, რა ვქნა, შიშმა ამიტანა — ნამდვილად რაღაც უბედურება დაატყდა ლევბორგს.

ჰედა. ღმერთო ჩემო, რას ამბობთ? საიდან მოგსვლიათ ეს აზრი ქალბატონო ელვსტედ?

ქ-ნი ელვსტედი. ახლახან ვილაცები ლაპარაკობდნენ მის შესახებ პანსიონში... როგორც კი შევედი, ყური მოგკარი... ახ, მთელს ქალაქს მოსდებია დღეს დაუჯერებელი ხმები ლევბორგის შესახებ.

ტესმანი. ჰო, წარმოიდგინეთ, ჩემს ყურამდეც მოაღწია; ამასთან მე შემიძლია კიდევ დავამოწმო, რომ ლევბორგი ამ დილით შინ წავიდა და დაიძინა. მაშ, თქვენ წარმოიდგინეთ!

ჰედა. მერე, რა თქვეს პანსიონში?

ქ-ნი ელვსტედი. ვერაფერი ვერ გავიგე. მგონი, თვითონაც არ იცოდნენ წესიერად, ან კიდევ... ჩემს დანახვაზე დაჩუმიდნენ, დაფარეს. კითხვა კი ვერ გავბედე.

ტესმანი (მოუსვენრად დადის). იმედი ვიქონიოთ, იმედი ვიქონიოთ, რომ კარგად ვერ გაგიგონიათ, ქალბატონო ელვსტედ!

ქ-ნი ელვსტედი. არა, არა, ლაპარაკი ნამდვილად მას ეხებო-
და. მერე ისიც მომესმა, ვილაცამ საავადმყოფო ახსენა, თუ რაღაც...
ტესმანი. საავადმყოფო?

ჰედა. არა... ეს ხომ შეუძლებელია!

ქ-ნი ელვსტედი. ისეთი შიში მეუფლება, რომ აილერტის თავს
კარგი ამბავი არ უნდა იყოს! მერე მის ბინაში მივედი და ვიკითხე.

ჰედა. ასეთი ნაბიჯის გადადგმა როგორ გაბედე, თეა?

ქ-ნი ელვსტედი. აბა, რა უნდა მექნა? ასე მომეჩვენა, ამბის
შეუტყობლობას მეტად ველარ ავიტან-მეთქი.

ტესმანი. ლევბორგს მაინც ვერ შეხვდი, არა?

ქ-ნი ელვსტედი. ვერა. არავინ იცოდა მისი ამბავი. გუშინ
შუადღის შემდეგ შინ არ მოსულაო, მითხრეს.

ტესმანი. გუშინ შუადღის მერე? წარმოიდგინეთ, რა უთქვამთ!

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, რაღაც საბედისწერო ამბავს გადაეკიდა.
სხვა რა უნდა ვიფიქრო?

ტესმანი. იცი, რას ვფიქრობ, ჰედა? რა იქნება, რომ ქალაქში
წავიდე და კითხვა-კითხვით სადმე ამბავი გავიგო?..

ჰედა. არა, არა... ნულარ ჩაერევი ამ საქმეში.

ბრაკი, ქუდიო ხელში, შემოდის წინა ოთახიდან. ბერტა კარს შეაღებს და მერე
ხურავს. ასესორი პირქუშად გამოიყურება და ოთახში მყოფთ უსიტყვოდ მიესალ-
მება.

ტესმანი. აჰ, ეს თქვენა ხართ, ძვირფასო ასესორო? ჰა?

ბრაკი. დიახ, სამწუხაროდ, იძულებული გავხდი დღესვე თქვენ-
თან შემომევილო.

ტესმანი. სახეზე გამჩნევთ, რომ მამიდა იულიასგან რაღაც შე-
გიტყვიათ.

ბრაკი. დიახ, მისგანაც...

ტესმანი. სამწუხარო ამბავი ხომ არ არის? ჰა?

ბრაკი. ჰო, გააჩნია, ვინ როგორ მიიღებს, ძვირფასო ტესმან!

ტესმანი (უნდობლად უყურებს). სხვა ხომ არაფერი მომხდარა?

ბრაკი. დიახ, მოხდა.

ჰედა (დაძაბული). ასეთი სამწუხარო განა რა არის, ბატონო ასე-
სორო?

ბ რ ა კ ი. გააჩნია, ვინ როგორ მიიღებს-მეთქი, ქალბატონო ტეს-
მან!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (უნებურად, მღელვარებით). ახ, უთუოდ ეს
აილერტ ლევბორგს ეხება!

ბ რ ა კ ი (უცქერის). რატომ გგონიათ ასე, ქალბატონო? თქვენ,
ალბათ უკვე რალაც გცოდნიათ...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (დაბნეული). არა, არა, სრულიად არაფერი,
მაგრამ...

ტ ე ს მ ა ნ ი. მაგრამ, ღვთის გულისათვის, გვითხარით და გაათავეთ!
ბ რ ა კ ი (მხრებს აიჩეჩავს). კეთილი... სამწუხარო ამბავია! სულ-
მობრძავი აილერტ ლევბორგი საავადმყოფოში მიუყვანიათ. ამბო-
ბენ, სიკვდილის პირას არისო.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (შეჰყვირებს). ახ, ღმერთო! ახ, ღმერთო!..

ტ ე ს მ ა ნ ი. საავადმყოფოში! და უკვე სიკვდილის პირას!

ჰ ე დ ა (უნებურად). მაშ ასე მალე...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (გოდებით). და ჩვენ ისე ვიყრებით, რომ შერი-
გებაც ვერ მოვასწარით, ჰედა!

ჰ ე დ ა. მოიცა, თეა... თეა!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ყურადღებას არ აქცევს). ახლავე მასთან! ვნახო
მაინც, ვიდრე სულს დაღევს!

ბ რ ა კ ი. ამოც და იქნება, მოწყალეო ქალბატონო. მასთან არა-
ვის არ უშვებენ.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. მაშ მითხარით ბარემ, რა დაემართა? რა
მოხდა?

ტ ე ს მ ა ნ ი. თვითონ ხომ არ... ჰა?

ჰ ე დ ა. დიახ, სწორედ თვითონ... ამაში დარწმუნებული ვარ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰედა... შენ საიდან იცი, რომ?..

ბ რ ა კ ი (ჰედას თვალს არ ამორებს). სამწუხაროდ, თქვენ სწორედ
გამოიცანით, ქალბატონო ტესმან!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, რა საზარელი ამბავია!

ტ ე ს მ ა ნ ი. მაშ თვითონ! წარმოიდგინე!

ჰ ე დ ა. თავი მოიკლა... ტყვიით!

ბ რ ა კ ი. ესეც სწორად გამოიცანით, ქალბატონო ტესმან!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ცდილობს თავი შეიკავოს). როდის მოხდა ეს, ბა-
ტონო ასესორო?

ბ რ ა კ ი. დღეს ნაშუადღევს, სამიდან ოთხ საათამდე.

ტ ე ს მ ა ნ ი. მერე, ღმერთო ჩემო, სად ჩაიღინა ეს?

ბ რ ა კ ი. (ყოყმანით). სად? რა მოგახსენოთ, ალბათ თავის ბინაში.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. არა, ეს შეუძლებელია. მე იქ ვიყავი ექვსი-დან შვიდ საათამდე.

ბ რ ა კ ი. ჰო, მაშ, სადმე სხვაგან. ეს ისე კარგად არ ვიცი. მე მხოლოდ ის ვიცი, რომ დაჭრილი იპოვეს... ტყვიით... მკერდგახვრეტილი.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, ფიქრიც კი საშინელია!.. რომ ლევბორგს ასეთი აღსასრული ეწერა!

ჰ ე დ ა (ბრაკს). მკერდშიო, თქვით, არა?

ბ რ ა კ ი. დიახ, მკერდში-მეთქი, ასე მოგახსენეთ.

ჰ ე დ ა. და არა საფეთქელში?

ბ რ ა კ ი. ქალბატონო, მკერდში-მეთქი!

ჰ ე დ ა. ჰოდა მკერდში იყოს — მკერდშიც კარგია.

ბ რ ა კ ი. რა ბრძანეთ, ქალბატონო?

ჰ ე დ ა (ხელს ჩაიქნევს). ახ... არაფერი, არაფერი.

ტ ე ს მ ა ნ ი. და ჭრილობა სიცოცხლისათვის სახიფათოა, ამბობთ, არა?

ბ რ ა კ ი. უეჭველად მომაკვდინებელია. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ კაცს უკვე გათავდა.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, დიახ, მე ვგრძნობ ამას! გათავდა! გათავდა! ახ, ჰედა!..

ტ ე ს მ ა ნ ი. მაინც მითხარით, ვისგან გაიგეთ ყოველივე ეს?

ბ რ ა კ ი (მოკლედ). პოლიციის მოხელისაგან... რომელთანაც ლაპარაკი მქონდა.

ჰ ე დ ა. ჰოდა მკერდში იყოს — მკერდშიც კარგია.

ტ ე ს მ ა ნ ი (შეშინებული). ღვთის გულისათვის, რას ამბობ, ჰედა?

ჰ ე დ ა. მე ვამბობ, რომამაში არის მშვენიერება.

ბ რ ა კ ი. ჰე! ქალბატონო ტესმანი!..

ტ ე ს მ ა ნ ი. მშვენიერება! ერთი წარმოიდგინე!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, ჰედა, როგორ შეგიძლია ასეთ რამეს მშვენიერება უწოდო?

ჰ ე დ ა. აიღერტ ლევბორგი თავის თავს თვითონვე გაუსწორდა.

მას აღმოაჩნდა საკმაო გამბედაობა, რომ ისე მოქცეულიყო — როგორც საჭირო იყო.

ქ-ნი ელვსტედი. არა, ნუ გგონია, რომ საქმე ამგვარად მოხდა. მან ეს ჩაიდინა ანგარიშმიუცემლად, აღელვების დროს.

ტესმანი. სასოწარკვეთილების წუთებშია ჩადენილი!

ჰედა. არ არის სწორი; ამაში დარწმუნებული ვარ.

ქ-ნი ელვსტედი ასეა! ანგარიშმიუცემლად! ისევე, როგორც ნაფლეთებად აქცია ჩვენი რვეულები.

ბრაკი (ელდანაკრავი). რვეულები? ესე იგი, ხელნაწერი? ნაფლეთებად აქცია?

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, გასულ ღამეს.

ტესმანი (ჩურჩულით). ო, ჰედა, ეს სამარადისო ტვირთად დააწვება ჩვენს სინდისს!

ბრაკი. ჰმ!.. საოცარი ამბავია.

ტესმანი (დადის ოთახში). განა წარმოსადგენია? ამრიგად, აილერტი სიცოცხლეს უნდა გამოესალმოს! მიდის და ტოვებს ამქვეყნად იმას, რასაც შეეძლო მისი სახელის უკვდავყოფა სამარადისოდ.

ქ-ნი ელვსტედი. ახ, რომ შეიძლებოდეს მისი აღდგენა!

ტესმანი. მართლაც! წარმოიდგინეთ, ეს რომ შეიძლებოდეს! არ ვიცი, რას არ მივცემდი...

ქ-ნი ელვსტედი. მე მგონია, მოხერხდება, ბატონო ტესმან.

ტესმანი. რანაირად?

ქ-ნი ელვსტედი (ეძებს კაბის ჯიბეში). აი, ნახეთ. მე შემოვინახე შავი ჩანაწერები, საიდანაც აილერტი მკარნახობდა.

ჰედა (ერთი ნაბიჯით უახლოვდება). აჰ!..

ტესმანი. მაშ თქვენ ისინი შემოინახეთ, ქალბატონო ელვსტედ?

ქ-ნი ელვსტედი. დიახ, შევინახე. სახლიდან რომ წამოვედა, თან წამოვიღე. და აი ჯიბეში აღმოჩნდა...

ტესმანი. მაშ ერთი მომაწოდეთ, მომაწოდეთ, რომ თვალი გადავაგლო!

ქ-ნი ელვსტედი (გაუწოდებს პატარა ფურცლების შეკვრას). მაგრამ აქ ყველაფერი არეულ-დარეულია.

ტესმანი. აბა, საქმეც ის იქნება, თუ ყველაფერი ეს გავარჩიეთ და ამოვიკითხეთ. მგონი, გავარჩევთ, თუ ერთმანეთს დავეხმარებით.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. — ოჰ, დიახ! ყოველ შემთხვევაში, უნდა ვცადოთ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. უნდა გავიმარჯვოთ! მოვალენი ვართ გავიმარჯვოთ. მზად ვარ ამისათვის სიცოცხლე გავწირო!

ჰ ე დ ა. რას ამბობ, იორგენ? შენი სიცოცხლე?

ტ ე ს მ ა ნ ი. დიახ, ან უფრო სწორად, ის დრო, რაც ჩემს განკარგულებაშია. ჩემი საკუთარი საქმე უკან გადავწიო. ჰედა, გამიგე? ჰა? ეს ის საქმეა, რითაც მე აილერტის ხსოვნის წინაშე ვარ დავალებული.

ჰ ე დ ა. შესაძლებელია.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ახლა კი ძვირფასო ქალბატონო ელვსტედ, საქმეს შეგუდგეთ ერთად. ღმერთო ჩემო, რას მოგვიტანს თავის ტეხვა იმაზე, რაც უკვე მოხდა! არა? უმჯობესია გონება მოვიკრიბოთ და სულიერი სიმშვიდე მოვიპოვოთ, რათა...

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, დიახ, ბატონო ტესმან! შევეცდება რამდენადაც შევძლებ.

ტ ე ს მ ა ნ ი. აბა, მაშ აქეთ მოდიო. ჯერ ეს ჩანაწერები გავსინჯოთ. სად ჯობია, რომ დავსხდეთ? აქა? არა, ჯობია იქით, ოთახში! გვაპატიეთ, ბატონო ასესორო! მოზრძანდით, ქალბატონო ელვსტედ!

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. ახ, ღმერთო! ნეტავი კი შევძლებდეთ... ლევბორგის შრომის აღდგენას...

ტესმანი და თეა გადიან უკანა ოთახში. თეა იხდის პალტოს და ქუდს. ორივე ჯდება დაკიდებული ლამპის ქვეშ და ქალღმერთებში ჩაეფლობიან. ჰედა მიდის ღუმელთან და ჯდება სავარძელში. ბრაკიც მიჰყვება.

ჰ ე დ ა (ხმადაბლა). ახ, ასესორო, იცი, რა თავისუფლების სიო ქრის იმაში, რაც აილერტ ლევბორგს შეემთხვა?!

ბ რ ა კ ი. თავისუფლებისა, ქალბატონო ჰედა? ჰო, მისთვის ეს მართლაც ერთგვარი განთავისუფლებაა...

ჰ ე დ ა. მისთვის კი არა, ჩემთვის ვამბობ. როგორღაც უფრო თავისუფლად სუნთქავ და შვებას განიცდი, როცა ხედავ, რომ ქვეყნად ზოგჯერ მაინც ხდება გაბედული საქმეები, ნებისყოფის ძალასა და სულის სილალეს რომ მოწმობენ. ესაა გმირობა, რასაც უნებურად მშვენიერების შუქი ეფინება.

ბ რ ა კ ი (ღმილით). ჰმ!.. ძვირფასო ქალბატონო ჰედა...

ჰედა. ახ, უკვე ვიცი, რისი თქმაც გნებავთ! აჰი თვითონაც ერთ-ერთი ისეთი მამაკაცი ხართ, სწორედ ისეთი, როგორიც... დიახ!

ბრაკი (მტკიცედ უყურებს). ქალბატონო ჰედა, აილერტ ლევბორგი თქვენს თვალში ბევრად მეტი იყო იმაზე, ვიდრე თვითონ. თქვენივე თავის წინაშე გასურთ აღიაროთ. ან, იქნება მე ვცდები?

ჰედა. ასეთ რამეზე პასუხს არ გაგცემთ. მე ვიცი მხოლოდ, რომ აილერტ ლევბორგს შეეძლო თავისი საკუთარი თავით ეცხოვრა. მას ჰქონდა საამისო გამბედაობა. და მერე ახლა — ეს დიადი საქმე, რაღაც ვაჟკაცური ნაბიჯი! რასაც მშვენიერების დალი აზის. მას ეყო ძალა და ნებისყოფა, რათა მეჯლისიდან წასულიყო... ასე ნაადრევად!

ბრაკი. ძალიან ვწუხვარ, ქალბატონო ჰედა... მაგრამ იძულებული ვარ ამ მშვენიერი დაბნეულობიდან გამოვიყვანოთ.

ჰედა. დაბნეულობიდან?

ბრაკი. რასაც თქვენ უამისოდაც ვინმეს მეშვეობით თავს დაად-წევდით.

ჰედა. მერე რა ამბავია?

ბრაკი. ლევბორგს თავისი ნებით არ მოუკლავს თავი.

ჰედა. თავისი ნებით არ მოუკლავს?

ბრაკი. არა. აილერტ ლევბორგის საქმე არც ისე წარმტაცია, როგორც ეს თქვენ წარმოგიდგენიათ.

ჰედა (დაძაბული). განა დამალეთ რამე? მითხარით!

ბრაკი. დიახ, საბრალო ქალბატონი ელვისტედის გულისათვის ზოგიერთი გარემოება შევარბილე.

ჰედა. სახელდობრ რომელი?

ბრაკი. ჯერ ერთი, რომ ის ნამდვილად უკვე შკვდარია.

ჰედა. საავადმყოფოში?

ბრაკი. დიახ. ისე, რომ გონსაც ვერ მოიყვანეს.

ჰედა. კიდევ რა დაფარეთ?

ბრაკი. რომ ამბავი მის ოთახში არ მომხდარა.

ჰედა. ამას რა მნიშვნელობა აქვს? სულ ერთი არ არის?..

ბრაკი. არ არის მთლად სულ ერთი. პირდაპირ უნდა გითხრათ... რომ ლევბორგი მკერდგახვრეტილი იპოვნეს... ქალბატონ დიანას საწოლ ოთახში.

ჰედა (უნდა წამოხტეს, მაგრამ ისევ ძირს ეშვება). ეს შეუძლებელია, ბატონო ასესტრო! დღეს იქ მეორედ არ მივიდოდა!

ბ რ ა კ ი. დღეს ნაშუადღევს იქ იყო. მივიდა და მოითხოვა რაღაც ნივთები, რაც, მისი თქმით, ვილამ წაართვა. არეულად ლაპარაკობდა, რომელიღაც შვილზე, რომელიც მან თითქოს დაკარგა...

ჰ ე დ ა. აჰ... ეტყობა იმ ხელნაწერს...

ბ რ ა კ ი. მეც მეგონა, რომ თავის ხელნაწერს გულისხმობდა, მაგრამ აკი თვითონვე უთქვამს, ჩემი ხელით დავგლიჯეო. არა, ეტყობა, უბის წიგნაკზე ამბობდა.

ჰ ე დ ა. შეიძლება... მაშ იქ... ნახეს!

ბ რ ა კ ი. დიახ, იქ. მკერდის ჯიბეში დამბაჩა უპოვნეს. ეტყობა, თავისით გავარდა და სასიკვდილოდ დაჭრა.

ჰ ე დ ა. მკერდში, არა?

ბ რ ა კ ი. არა, მუცელში.

ჰ ე დ ა (წინ გაიხედავს რაღაც ზიზლის გრძნობით). არც ეს აღმოჩნდა ისე, როგორც მსურდა! ახ, სასაცილო და გაცვეთილი ამბავი თავის დაღს ასვამს ყველაფერს, რასაც კი მე შევეხები.

ბ რ ა კ ი. ეს ჯერ კიდევ ცოტაა, ქალბატონო ჰედა. ამაზე უარესი ამბავიც ვიცი.

ჰ ე დ ა. ეს კიდევ რააა?

ბ რ ა კ ი. დამბაჩა, რომელიც მკვდარს აღმოაჩნდა...

ჰ ე დ ა (სულშეხუთული). მერე? ეს კიდევ რით არის საყურადღებო?

ბ რ ა კ ი. ...ეტყობა, მოპარული ჰქონია.

ჰ ე დ ა (წამოხტება). მოპარული! ეს არ არის მართალი! ამას არ ჩაიდენდა!

ბ რ ა კ ი. სხვაგვარად შეუძლებელია. უსათუოდ მოპარული უნდა ჰქონდეს... სსუ!..

ტესმანი და ქ-ნი ელვისტედი ადგებიან და სასტუმრო ოთახში გამოდიან.

ტ ე ს მ ა ნ ი (ორივე ხელში ქალღლებით). გამიგონე, ჰედა, შეუძლებელია ამ ლამპის შუქზე რამის გარჩევა. წარმოიდგინე!

ჰ ე დ ა. ბო, წარმოიდგინილი მაქვს.

ტ ე ს მ ა ნ ი. შეიძლება ცოტა ხნით შენს საწერ მაგიდასთან დავსხდეთ?

ჰ ე დ ა. რატომაც არა... (სწრაფად). არა, მოიცადე! ჯერ მაცალე ავალაგო.

ტ ე ს მ ა ნ ი. აბა ეს რა საჭიროა, ჰედა! ადგილი საკმარისია.

ჰ ე დ ა. არა, არა. მაცალე-მეთქი. დავალავო... აი ეს ფორტეპიანოზე გადავიტანო. ასე!

იღებს თაროდან რაღაც საგანს, რაც ნოტების ფურცლებშია გახვეული, კიდევ ორ ფურცელს დაამატებს ემოდან და გააქვს უკანა ოთახში, მარცხნივ. ტესმანი დადებს ფურცელს მაგიდაზე, და ლამპა კუთხის მაგიდიდან აქეთ გადმოაქვს. მერე ელვსტედთან ერთად დაჯდება და განაგრძობს მუშაობას, ჰედა უკანვე მოდის.

ჰ ე დ ა (ქ-ნი ელვსტედის სკამის უკან. მის თმებს მსუბუქად შეეხება). აბა, მომხიბლავო თეა! როგორ მიდის ალერტ ლევბორგის ძეგლის საქმე?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (ნაღვლიანად უყურებს). აჰ, ღმერთო!.. ეტყობა, საშინლად ძნელი საქმე იქნება ამ ხელნაწერის ამოკითხვა.

ტ ე ს მ ა ნ ი. უნდა ამოვიკითხოთ! რაღაც არ უნდა დავვიჯდეს! თავისთავად კიდევ ეს — სხვისი ქაღალდების ჩხრეკა და წესრიგში მოყვანა სწორედ საჩემო საქმეა.

ჰედა მიდის ლუმელთან და ჯდება ერთ სკამზე. ბრაკი დგას მისკენ დახრილი. სავარძლის ზურგზე დაყრდნობილი.

ჰ ე დ ა (ჩურჩულით). რას ამბობდი დამბაჩის შესახებ?

ბ რ ა კ ი (ჩუმად). ვამბობდი, მოპარული უნდა ჰქონდეს-მეთქი.

ჰ ე დ ა. რატომ მაინცდამაინც მოპარული?

ბ რ ა კ ი. იმიტომ, რომ ყოველი სხვაგვარი ახსნა გამორიცხულია, ქალბატონო ჰედა.

ჰ ე დ ა. ეს როგორ?

ბ რ ა კ ი (მცირე ხანს უცქერის). ლევბორგი ამ დილით, ცხადია, აქ იყო, ხომ მართალია?

ჰ ე დ ა. დიახ, იყო.

ბ რ ა კ ი. მარტო დარჩით მასთან?

ჰ ე დ ა. დიახ, ცოტა ხნით.

ბ რ ა კ ი. მის აქ ყოფნაში ოთახიდან ხომ არ გასულხართ?

ჰ ე დ ა. არა.

ბ რ ა კ ი . დაფიქრდით. არც ერთი წამით არ გასულხართ?

ჰ ე დ ა. ჰო, კი... მგონი, სულ მცირე ხნით გავედი წინა ოთახში.

ბ რ ა კ ი. სად იყო ამ დროს დამბაჩა?

ჰ ე დ ა. დამბაჩა? აი, იქ...

ბ რ ა კ ი. აბა, სად, ქალბატონო ჰედან?

ჰ ე დ ა. საწერ მაგიდაზე.

ბ რ ა კ ი. გასინჯეთ თუ არა შემდეგ, ან თუ იყო ორივე დამბაჩა თავის ადგილზე? გასინჯეთ?

ჰ ე დ ა. არა.

ბ რ ა კ ი. ან კი რა საჭიროა. მე ვნახე დამბაჩა, რომელიც ლევ-ბორგს აღმოაჩნდა, და მაშინვე ვიცანი. გუშინ ხომ ვნახე! და ადრეც მინახავს.

ჰ ე დ ა. თან ხომ არა გაქვთ?

ბ რ ა კ ი. არა, ის ახლა პოლიციის ხელშია.

ჰ ე დ ა. პოლიციას რისთვის დასჭირდა დამბაჩა?

ბ რ ა კ ი. სჭირდება იმისათვის, რომ პატრონის კვალს მიაგნოს.

ჰ ე დ ა. მერე, როგორა გგონიათ, მიაგნებს?

ბ რ ა კ ი (დაიხრება, ჩურჩულით). ვერა, ჰედა გაბლერო: ვიდრე მე ვდუმვარ — ვერ მიაგნებს.

ჰ ე დ ა (შეშფოთებული უცქერის). და როცა თქვენ აღარ ისურვებთ დუმილს, მაშინ რა მოხდება?

ბ რ ა კ ი (მხრებს აიჩეჩავს). მაშინ... გამოსავალი ყოველთვის მოინახება: იტყვიან, რომ დამბაჩა მოპარულია.

ჰ ე დ ა (მტკიცედ). უმაღ სიკვდილი!

ბ რ ა კ ი (ღიმილით). ასეთ რამეს ამბობენ ხოლმე. მაგრამ ამას არავინ აკეთებს.

ჰ ე დ ა (პასუხს არ აძლევს). ვთქვათ დამბაჩა მოპარული არაა, და მისი მფლობელი მონახეს... მაშინ რა მოხდება?

ბ რ ა კ ი. ო, ჰედა, — ეს დიდ ხმაურს გამოიწვევს.

ჰ ე დ ა. ხმაურს!

ბ რ ა კ ი. დიახ, ხმაურს, რაც თქვენ სიკვდილზე ნაკლებ არ გაშინებთ. საქმე გახმიანდება და თქვენ სასამართლოს წარუდგებით. თქვენცა და ქალბატონი დიანაც. მას მოუხდება განმარტების მიცემა, თუ როგორ მოხდა ეს ამბავი! უნებური გასროლა იყო ეს თუ განზრახ მკვლელობა. ხომ არ ამოიღო ლევბორგმა ჯიბიდან დამბაჩა დამუქრების მიზნით. ან ამოღების დროს ხომ არ გავარდა. ან ხომ არ გამოსტაცა ქალმა ხელიდან იარაღი, ესროლა და მერმე ისევ ჯიბეში ჩაუდო? მისგან ყველაფერია მოსალოდნელი, ნამდვილი ყაჩაღანაა ეს ქალბატონი დიანა.

ჰედა. მაგრამ მთელი ეს საძაგლობა მე ხომ არ მეხება!

ბრაკი. არა. მაგრამ თქვენ მოგიხდებათ ერთ რამეზე ჰასუხის გაცემა: რატომ მიეცით აილერტ ლევბორგს დამბაჩა? და ვინ იცის, რა დასკვნას გამოიტანენ იქიდან, რომ ლევბორგს დამბაჩა მიეცით!

ჰედა (თავს ჩაჰკიდებს). მართალია. ამაზე არ მიფიქრია.

ბრაკი. საბედნიეროდ, საამისო საფრთხე არ არსებობს, ვიდრე მე ვლუმვარ.

ჰედა (უყურებს). ამრიგად, მე თქვენს ხელთა ვარ ბატონო ასესორო. ამიერიდან სულითა და ხორციით თქვენს განკარგულებაში ვარ.

ბრაკი (უფრო ჩუმი ჩურჩულით). სანატრელო ჰედა... მერწმუნეთ, მე ბოროტად არ ვისარგებლებ ამ გარემოებით.

ჰედა. მაინც სავსებით თქვენს ხელთა ვარ, თქვენს ნება-სურვილზე ვარ დამოკიდებული, და მაშასადამე, თავისუფლებას მოკლებული. თავისუფლება დავკარგე! (უეცრად ადგება). არა... ამაზე ფიქრს ვეღარ ავიტან! ვერასოდეს!

ბრაკი (ნახევრად დაცინვით უყურებს). ასე თუ ისე, მაინც გვიხდება შევურიგდეთ აურიდებელს.

ჰედა (იმავე მზერით). ჰო, შესაძლოა. (მიდის საწერ მაგიდასთან. უნებურ ღიმილს იკავებს და ტესმანის ხმას ჰბაძავს). ჰა, როგორაა საქმე? გამოდის რამე, იორგენ? ჰა?

ტესმანი. ღმერთმა უწყის! ყოველ შემთხვევაში, ამ სამუშაოს რამდენიმე თვე დასჭირდება.

ჰედა (ისევ). წარმოიდგინე! (ხელს ფრთხილად ჩაჰყოფს ელვსტედის თმებში.) არ გეკვირს, თეა? ახლა შენ ზიხარ იორგენ ტესმანის გვერდით, სწორედ ისევე, როგორც ოდესღაც აილერტ ლევბორგთან იჯექი.

ჰედა ელვსტედის ახ. ღმერთო! ოღონდ კი შეეძლო, რომ შენი ქმარიც მასავით შთაგავონო!

ჰედა. ოჰ, რატომაც არა, თავის დროზე ამასაც მიალწევ.

ტესმანი. დიახ, იცი, ჰედა — თითქოს რაღაცის კვალს ძივავენი. მაგრამ, მაცალე, იჯექი ჯერ ასესორთან.

ჰედა. თქვენ ორს მე აღარაფერში გამოგადგებით!

ტესმანი. არა, აბსოლუტურად არაფერში. (თავს ასესორისკენ იბრუ-

ნებს). ძვირფასო ასესორო, დამდეთ ვალი და დღეიდან თქვენ გართეთ ხოლმე ჰედა!

ბ რ ა კ ი (ჰედას გადახედავს). ეს უაღრესად სასიამოვნო მოვალეობა იქნება ჩემთვის.

ჰ ე დ ა. ძლიერ დამავალბთ. მაგრამ ამ სალამოს მეტისმეტად დაღლილი ვარ. მინდა ცოტა ხნით ამ დივანზე წამოვწვე.

ტ ე ს მ ა ნ ი. ჰო, წამოწევი, ჩემო საუნჯევ. ჰა?

ჰედა გადის უკანა ოთახში და აქეთ ფარდებს ჩამოუშვებს... მცირე პაუზა. ისმის შმაგი საცეკვაო ჰანგი: ჰედა ფორტეპიანოზე უკრავს.

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი (წამოიჭრება). უჰ!.. რა არის ეს?

ტ ე ს მ ა ნ ი (ვარბის კარებისაკენ). ნუ, ჩემო ძვირფასო ჰედა! დღეს საცეკვაოს ნუღარ დაუკრავ! მოიგონე მამიდა რინას ცხედარი!.. აგრეთვე აილერტიც!

ჰ ე დ ა (თავს გამოჰყოფს ფარდებს შორის). აგრეთვე მამიდა იულია... და მთელი ეს საზოგადოება... ჰო, აღარ დავუკრავ. ჩუმაღ ვიქნები. (ისევ ჩამოუშვებს ფარდას.)

ტ ე ს მ ა ნ ი (საწერ მაგიდასთან). ეტყობა, ვერ იტანს ჩვენს ცქერას, როცა ამ მოსაწყენ სამუშაოს ვუზივართ. იცით, რა, — ქალბატონო ელვსტედ, — გადადით მამიდა იულიასთან. სალამოობით მეც გამოგივლით. იქ დამშვიდებით ვიმუშავებთ, არა?

ქ-ნ ი ე ლ ვ ს ტ ე დ ი. დიახ, ძალიან კარგი იქნებოდა...

ჰ ე დ ა (პატარა ოთახიდან). მესმის, რასაც ამბობ, ტესმან! მერე, მე აქ როგორღა გავატარო სალამოები?

ტ ე ს მ ა ნ ი (ფურცლავს ქალღლებს). ახ, ბატონი ასესორი ისე თავაზიანია, რომ არ დაიზარებს სალამოობით ჩვენსას გამოვლას.

ბ რ ა კ ი (საგარძელში ზის და მხიარულად იძახის). სიამოვნებით, ქალბატონო ტესმან — თუნდაც ყოველ სალამოს! იმედი მაქვს, რომ თუ ერთად გექნებათ, ამ სალამოებს სრულ სიამოვნებაში გავატარებთ!

ჰ ე დ ა (ნათლად, ხმამაღლა). დიახ, იმედი როგორ არ გექნებათ, ბატონო ასესორო? თქვენ ერთადერთი მამალი ხართ საქათმეში დარჩენილი და...

ისმის სროლა. ბრაკი, ტესმანი და ქ-ნი ელვსტედი წამოხტებიან.

ტესმანი. ახ, ისევ თავისი დამბაჩით ვარჯიშობს! (ფარღებს სწრაფად გადასწევს და შედის ოთახში. შეჰყვება ელვსტედი. გამოჩნდება ჰედა, დივანზე გაშხლართული. არეულობა და ყვირილი. შეშინებული ბერტა შემოდის მარჯნიდან).

ტესმანი (ბრაკს ყვირილით). ჰედამ თავი მოიკლა! ტყვია შიგ საფეთქელში მოხვედრია! წარმოიდგინეთ!

ბრაკი (თითქმის გონებადაკარგული, სავარძელში ჩაეშვება). მაგრამ, ღმერთო მოწყალეო! ბოლოს და ბოლოს, ასეთ რამეს ხომ არავინ არ აკეთებს?